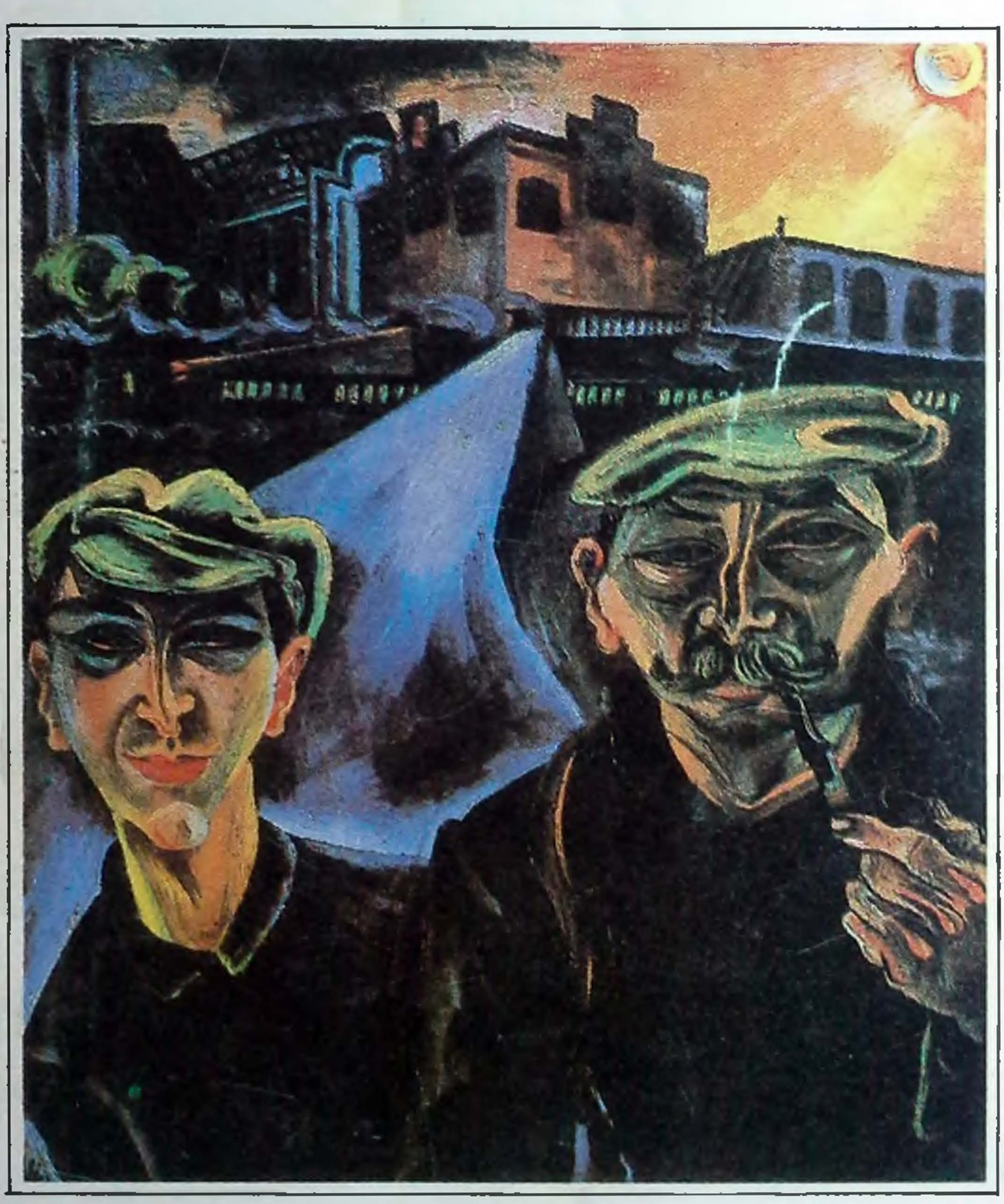
Mario Vargas Llosa

ELEBAŞILAR
HERGELELER

ÖZELKİTAPGRUBU

CAN

Türkçesi
İNCİ KUT

ÇAĞDAŞ DÜNYA YAZARLARI

Bu kitap, İstanbul'da Can Yayınları'nda dizildi,
Eko Basımevi'nde basıldı. (1992)

Mario Vargas Llosa

ELEBAŞILAR HERGELELER

ÖYKÜLER

İspanyolca aslından
çeviren
İNCİ KUT

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ.
Bâbıâli Caddesi No. 19 Kat 2, 34410 Cağaloğlu, İstanbul
Telefon: 528 61 13 Fax: 513 51 88

Özgün adı
Los Jefes
Los Cachorros

ISBN 975.510.398-8
© Mario Vargas Llosa / Agencia Literaria Carmen Balcells, S.A./
Can Yayınları Ltd. Şti. (1991)

Sebastián Salazar Bondy'nin
anısına

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ..... 7

ELEBAŞILAR

Elebaşılar..... 15
Düello..... 44
Küçük Kardeş..... 62
Bir Pazar Günü..... 80
Bir Ziyaretçi..... 108
Büyükbaba..... 120

HERGELELER

Hergeleler..... 133

SUNUŞ

Elebaşılar'daki altı öykü, 1953 ile 1957 yılları arasında Lima'da öğrenciyken yazıp yırttıklarımdan arta kalan bir avuç öykü. Bunların pek bir değeri yok, ama dünyada en önem verdiğim şeyin edebiyat olmasına rağmen, günün birinde gerçekten yazar olacağımm aklımdan bile geçmediği o zor yılları anımsattığı için severim onları. Çok genç yaşta evlenmiş, üniversitedeki derslerin dışında bir de geçim derdine düşmüştüm. Ancak, o yıllardan aklımda kalanlar, çalakalem yazdığım o öykülerden çok, keşfettiğim yazarlar, insanın on sekiz yaşında içini saran büyük bir açgözlülükle okuduğum o en sevdiğim kitaplardır. Yapmam gereken onca iş araşında nasıl vakit bulup da okuyabiliyordum? Son derece kötü ve yarım yamalak bir okumaydı bu. Otobüste olsun, smıfta olsun, büroda ya da sokakta olsun, gürültünün ve kalabalığın arasında, ayakta durur ya da yürürken, azıcık bir ışık olduğu sürece, her yerde okuyordum. Aklımı okuduğuma verme yeteneğim öylesine güçlüydü ki, hiçbir şey ve hiç kimse beni bir kitaptan koparıp alamazdı (bu yeteneğimi yitirdim artık). Bu tür becerilerimden bazılarını hatırlıyorum: tek bir pazar günü okuyup bitirdiğim 'Karamazov Kardeşler'; bir arkadaşımın bana birkaç saatliğine ödünç verdiği, Henry Miller'in 'Oğlak Dönencesi'nin Fransızca çevirisini okumakla geçirdiğim uykusuz gece; Faulkner'in, elime geçen ve elimde kâğıt kalemle ders kitabı gibi tekrar tekrar okuduğum ilk romanlarına –'Yaban Palmiyeleri', 'Döşeğimde Ölürken', 'Ağustos Işığı'– duyduğum hayranlık.

Bütün bu okuduklarım, ilk kitabıma sinmiştir. Bunları şimdi görüp tanımak benim için kolay, ama öykülerimi yazdığımda öyle değildi. Bunların içinde en eskisi olan *Elebaşılar*, Piura'daki San Miquel Kolejinin son sınıfındayken kalkışıp hak ettiğimiz biçimde başarısızlığa uğradığımız bir direnişi anlatıyor, görünürde. Ama aslında, onu yazarken okumakta olduğum, Malraux'nun 'Umut' adlı kitabının uyumsuz bir yankısı.

Düello, okuyucunun benimle paylaşamayacağı nedenlerden dolayı anımsanmaya değer bir öykü. Sanat ve gezilerle ilgili bir Paris dergisi –La Revue Française–, bir sayısını İnkalar'ın ülkesine ayırmış ve bu vesileyle bir Peru öyküleri yarışması düzenlemişti; verilecek ödül de, pencerelerinden Zafer Anıtının göründüğü Napolyon Otelinde kalmak üzere tam on beş günlük bir Paris yolculuğuydu. Tabii ki ülkemizde edebiyata doğuştan yatkınlık salgını başgöstermiş ve yarışmaya yüzlerce öykü gönderilmişti. En yakın arkadaşımın, bir radyo için haberler yazdığım çatı katına girip, *Düello*'nun yarışmayı kazandığını ve Paris'in beni bandoyla karşılamaya hazırlandığını söylediği an'ı anımsadığımda, hâlâ kalbim heyecanla çarpar. Yolculuğum, bana onu sağlayan öyküden çok daha eğlenceli olaylarla dolu, gerçekten unutulmaz bir yolculuk olmuştu. O zamanlar bir ilâh gözüyle baktığım Sartre'ı değil, ama Camus'yü görmüştüm; yeniden sahneye konan 'Les Justes'ün bir provasını yönettiği tiyatrodan çıkışında, cesaretle olduğu kadar saygısızlıkla da yanına yanaşmış, Lima'da üç arkadaş çıkardığımız sekiz sayfalık küçük bir dergiyi zorla vermiştim ona (çok iyi İspanyolca konuşması şaşırtmıştı beni). Napolyon Otelinde, oda komşumun, on beş günlük bedava tatilden yararlanan bir başka ödül sahibi –1957 Fransa Güzeli– olduğunu öğrenmiş, otelin, halıları buruşturacağım korkusuyla ayaklarımın ucunda yürüyerek girdiğim Chez Pescadou adlı restoranında, elime bir balık kepçesi tutuşturulup mönüden bilgisizlikle seçtiğim alabalığı, yemek salonundaki havuzdan yakalamam gerektiği söylendiğinde, çok utanmıştım.

Faulkner hoşuma gidiyordu, ama Hemingway'i taklit ediyordum. Bu öyküler, tam o yıllarda yunus ve balina avlamaya Peru'ya gelen bu efsanevi kişiye de çok şey borçludur. Onun ülkemizden geçişi, bir sürü serüven öyküleri, kısa diyaloglar, tıbbi tanımlamalar ve okuyucudan gizlenen bilgiler bırakmıştı bizlere. Çeyrek yüzyıl önce yazı yazmaya başlamakta olan bir Perulunun okuması için iyi bir yazardı Hemingway: üslupta yalınlık ve nesnellik öğretiyordu insana. Başka yerlerde modası geçmiş olmasına rağmen bizim aramızda, korkunç toprak ağalarının elinde anaları ağlayan köylülerin, eleştirmenlerce 'dünyevi' denilen türde edebiyatı yapılıyordu hâlâ. Ben, aldatıcı bulduğum bu edebiyattan nefret ediyordum, çünkü bu yazarlar, haksızlığı anlatmanın, onları her tür sanat ve hatta dilbilgisi kaygısının dışında

tuttuğu inancında görünüyorlardı; yine de bu kanımın, benim de aynı yoldan geçmemi engellemediğini görüyorum, çünkü *Küçük Kardeş*, belki de, o dönemdeki tutkularımdan bir başkası olan Western Filmlerinden çıkma motiflerin çeşnisi de katılmış olarak, bu tür yerli konularını içermekte.

Büyükbaba, bu bir dizi delikanlılık ve maçoluk öyküsü arasında uyumsuz kalıyor. Bu öykü de, okuduğum kitapların –Paul Bowles'in alışılmadık iki güzel kitabı: 'A Delicate Prey' ile 'The Sheltering Sky'– ve abuk sabuk şeylerle geçen bir Lima yazının izlerini taşıyor: geceyarısı Surco Mezarlığına gider, Poe'ya taparak, günün birinde karabüyü yapma beklentisi içinde, ispritizmayla avunurduk. Ruhlar, akrabam olan medyum hanıma, birbirinin aynı yazım hatalarıyla dolu mesajlar dikte ederlerdi. Yoğun ve uykusuz geçen gecelerdi bunlar; seanslar bizde öbür tarafla ilgili kuşkular yaratmakla birlikte, sinirlerimizi de bozuyordu. *Büyükbaba* öyküsüne bakılırsa, bu tür yazmakta direnmemek akıllılık olmuş.

Bir Pazar Günü, *Elebaşılar*'ın kusurunu bağışlatabilecek bir öykü. Bir kurum olarak 'mahalle' –kızlarla erkeklerin kendi bölgeleri içinde dayanışması, Huizinga'nm[1] insanın oyunu için tanımladığı o büyülü mekân–, Miraflores'de artık modası geçmiş bir kavram. Nedeni de çok basit: bugünün Lima'sında orta sınıfın gençleri, emeklemeyi bıraktıkları andan başlayarak, onları evlerinden uzaklara götürüp getirebilen bisikletlere, motosikletlere ya da otomobillere sahip artık. Böylece her biri, dalları tüm kente yayılabilen bir dostluk alanı kurabiliyor kendisine. Oysa bundan otuz yıl önce bizlerin, bir sokak öteden dolaşıp gelmemize bile zar zor yeten patenlerimiz vardı yalnızca, bisiklete erişebilenler bile pek fazla uzağa gidemezlerdi, çünkü aileler buna izin vermezlerdi (ve o zamanlar onların sözü dinlenirdi). Böylelikle biz delikanlılarla genç kızlar, evlerimizin bir devamı ve bir dostluk diyarı olan 'mahalle'mize mahkûm olurduk. Bu 'mahalle'yi Kuzey Amerika'daki *çete*'lerle karıştırmamak gerek –onlar erkekliğe, kabadayılığa ve gangsterliğe dayanır–. Oysa Miraflores'deki 'mahalle' zararsızdır, sigara içmenin, dans et-

---

1. *Johan Huizinga* (1872-1945), Hollandalı tarihçi. Vargas Llosa burada, kültürde oyun öğesinin incelendiği 'Oyun Oynayan İnsan' adlı yapıtına gönderme yapıyor. (Çev.)

menin, spor yapmanın ve kızlara ilanı aşk etmenin öğrenildiği, kızlı erkekli bir tür aile yaşamıdır. Azgınlıklar fazla iddialı değildir: tatil günleri ve yaz tatillerinde mümkün olduğu kadar fazla eğlenmeyle yetinilir. En büyük zevkler, dalgalara binmek ve futbol oynamak, mamboyu zarafetle yapabilmek ve dans ederken belirli sürelerle eş değiştirmektir. Oldukça aptal ve bizden büyüklerden daha kültürsüz olduğumuzu –bunu söylemeye bile gerek yok– ve bizimki gibi aç insanlarla dolu koskoca bir ülkede olup bitenlere karşı gözlerimizin kör olduğunu kabul ediyorum. Bunu sonradan keşfedecektik, Miraflores'de yaşamanın ve bir 'mahalle'ye sahip olmanın ne büyük bir şans olduğunu da. Ve geriye doğru gittiğimizde, utanç duyacağımız bir noktaya gelecektik. Bu da aptalcaydı: insan çocukluğunu seçemez ki. Benim nasibime düşen çocukluktan da en sıcak anılarım, –nostaljinin de katılımıyla– *Bir Pazar Günü*'nü yazdığım, 'mahalle' kültürüyle ilgili olanlar.

Hergeleler'in ana teması da yine bu 'mahalle'. Ama bu, bir gençlik günahı değil, 1965 yılında Paris'te yazdığım bir öykü. Yazdığım dedim, ama tekrar tekrar yazdığım desem daha iyi olacak, çünkü bu öyküyü en az on iki ayrı biçimde yazmıştım, ama doğrusu bir türlü çıkmıyordu. Bir gazetede, And Dağlarında küçük bir köyde bir köpeğin, yeni doğmuş bir çocuğu hadım ettiği haberi, okuduğumdan beri kafamın içinde dönüp duruyordu. O andan sonra, bütün ötekilerden farklı olarak, zamanın, kapatacağı yerde giderek deştiği bu garip yarayla ilgili bir öykü yazmanın hayâlini kurar olmuştum. O sıralarda, yine bir 'mahalle' konusunda kısa bir romanla uğraşıyordum: kişileri, efsaneleri, gelenekleriyle. Bu iki projeyi bir arada yoğurmaya karar verdiğimde başladı sorunlar. Sakatlanan çocuğun öyküsünü kim anlatacaktı? 'Mahalle'. Bu ortak ağzın, her biri kendi hesabına konuşan çeşitli ağızları silip atmamasını nasıl sağlayacaktım? Kâğıt üstüne kâğıt yırtıp atma pahasına, tek tek seslere bölünüp sonra yeniden tüm grubu ifade eden o çoğul ses, yavaş yavaş biçimlenmeye başlamıştı. *Hergeleler*'in, anlatılmaktan çok şarkı gibi okunan bir öykü olmasını istiyordum, bu yüzden de her bir heceyi, anlatım nedenlerinin yanısıra ses uyumu nedenleriyle de seçiyordum; nedendir bilmem, bu öyküde gerçeğe benzerliğin, okuyucunun okuyor değil de dinliyor izlenimini edinmesine bağlı olduğunu hissediyordum: öykü, kulaklarından girmeliydi oku-

yucuya. Teknik diyebileceğimiz bu sorunlar beni yiyip bitiriyordu. Beni şaşırtan şey, Pipi Cuéllar'ın talihsizliklerinin getirebileceği yorumların çeşitliliği olmuştu: bir sosyal sınıfın iktidarsızlığı üzerine eğitici bir öykü, az gelişmiş dünyada sanatçının eli kolu bağlı kalması, resimli roman kültürünün gençlerde yarattığı afazi'nin[1] açımlanması, öykücü olarak benim kendi yeteneksizliğimin mecazi anlatımı. Neden olmasın? Bunlardan herhangi biri doğru olabilir. Yazarken öğrendiğim bir şey varsa o da, bu işte hiçbir şeyin hiçbir zaman tümüyle açık seçik olmadığı: gerçek, yalan olabiliyor, yalan da gerçek ve hiç kimse kimin için çalıştığını bilmiyor. Kesin olan, edebiyatın sorunları çözümlemediği -hattâ onları yarattığı- ve insanları mutlu etmek yerine onları mutsuzluğa doğru ittiği. Bütün bunlara rağmen bu, benim yaşam tarzım ve onu başka hiçbir şeye değişmem.

MARIO VARGAS LLOSA

Lima, Şubat 1979

1. *Afazi*: Sözcükleri seslendirme ve konuşma yeteneğinin kaybedilmesi hastalığı. (Çev.)

ELEBAŞILAR

I

Javier bir saniye önce davranıp,

—Zil çaldı! —diye bağırdı, ayağa fırlamıştı bile.

Sınıftaki gerilim, tıpkı bir patlama gibi şiddetle kırılıp dağılmıştı. Hepimiz ayaktaydık: doktor Abásalo neye uğradığını şaşırmıştı. Yüzü kıpkırmızı kesilmişti, yumruklarını sıkıyordu. Tam kendisini toparlayıp bir elini havaya kaldırarak nutuk atmaya hazırlanıyordu ki gerçekten de zil çaldı. Sıra kapaklarını vura vura ilerleyen Amaya'nın çıkardığı karga sesleriyle kışkırtılıp deliye dönmüş bir halde, gürültü patırtı içinde koşuşarak dışarı fırladık.

Avluda bağrışmalarla yer yerinden oynuyordu. Lise ikinci ve üçüncü sınıflar daha önce dışarı çıkmışlar, havaya kalkan toz bulutunun içinde dalgalanan büyük bir halka oluşturmuşlardı. Birinci ve ikinci sınıflarda bizimle hemen hemen aynı anda avluya çıkmışlardı; daha da büyük bir nefretle dolu olarak yeni yeni küfürlerle geliyorlardı. Halka büyümüştü. Hoşnutsuzluk, ortak tavrıydı bizim lisenin. (İlk kısmın, okulun öbür kanadında, zemini mavi mozaik kaplı daha küçük bir avlusu vardı.)

—Bizim canımıza okumak istiyor, hödük.

—Öyle. Kahrolasıca.

Hiç kimsenin sınavlardan söz ettiği yoktu. Gözlerdeki parıltılar, bağrışmalar, taşkınlıkar, müdür-

le yüzleşme zamanının geldiğini gösteriyordu. Az sonra kendine hâkim olma çabalarımı bir yana bırakıp heyecanla o gruptan bu gruba dolaşmaya başlamıştım: "Canımıza okuyor, susacak mıyız yani?" "Birşeyler yapmak gerek." "Ona bir şey yapmamız gerek."

Demir gibi güçlü bir el, beni halkanın ortasından çekip çıkarmıştı.

—Sen dur —dedi Javier—. Sen karışma. Seni okuldan atarlar. Biliyorsun ya.

—Artık umurumda değil. Hepsini ödeteceğim ona. Bu benim için bir fırsat, anladın mı? Hadi onları sıraya sokalım.

Avluda dolaşıp alçak sesle kulaktan kulağa tekrar ediyorduk: "Sıra olun", "Çabuk sıraya geçin".

—Sıra olalım! —Raygada'nın koca sesi sabahın boğucu havası içinde yankılanmıştı.

Birçokları hep bir ağızdan bağrıştılar:

—Sıraya! Sıraya!

Gözetmenlerden Gallardo ile Romero, gürültü patırtının bir anda azalıp çocukların teneffüs sona ermeden sıraya girdiklerini görerek şaşkına dönmüşlerdi. Karşımızdaki öğretmenler odasının yanında duvara dayanmışlar sinirli sinirli bizi seyrediyorlardı. Sonra birbirlerine bakıştılar. Kapıda birkaç öğretmen görünmüştü; onlar da şaşırmışlardı.

Gözetmen Gallardo, bize doğru yaklaştı:

—Dinleyin! —diye bağırdı sinirli bir tavırla—. Henüz...

—Sen sus Gallardo —diye atıldı arka sıradan birisi—. Kapa çeneni, ibne!

Gallardo bembeyaz kesilmişti. Kocaman adım-

lar atarak, yıldırıcı bir tavırla sıra sıra çocukların arasında dolaştı. Birçokları arkasından bağırıyorlardı: "İbne Gallardo!"

—Yürüyelim —dedim—. Avlunun çevresinde dönelim. Önce lise üçler.

Yürümeye başladık. Topuklarımızı, ayaklarımız acıyıncaya kadar hızla yere vuruyorduk. Ikinci turda –avlunun boyutlarına uygun tam bir dikdörtgen oluşturmuştuk– Javier, Raygada, León ve ben bağırmayı başlattık:

—Sı-nav prog-ra-mı; sı-nav prog-ra-mı...

Herkes birden koro halinde bağırıyordu.

—Daha kuvvetli! —diye araya girdi benim nefret ettiğim birinin sesi: Lu'ydu bu—. Bağırın!

Bağrışma bir anda kulakları sağır edici bir hal almıştı.

– Prog-ram, prog-ram, prog-ram...

Öğretmenler, etüd salonunun kapısmı çekip sessizce ortadan kaybolmuşlardı. Son sınıflar, Teobaldo'nun tahta bir tezgâh üzerinde meyve sattığı köşenin önünden geçerlerken o, ne olduğunu duyamadığımız bir şey söyledi. Bizi yüreklendirmek ister gibi ellerini sallayıp duruyordu. "Namussuz," diye düşündüm.

Bağrışmalar giderek artıyordu. Ama ne yürüyüşün temposu, ne de çığlıkların coşkusu, duyduğumuz korkuyu örtbas etmeye yetiyordu. Kaygı dolu bir bekleyişti bu. Neden bir türlü dışarı çıkmıyordu? Hâlâ yiğitlik taslayarak aynı sözleri tekrarlayıp duruyorduk, ama çocuklar birbirlerine bakışmaya başlamışlardı, arasıra da zoraki kıkırdaşmalar duyuluyordu. "Hiçbir şey düşünmemeliyim —di-

yordum kendi kendime—. Şimdi sırası değil." Bağırmak bana zor gelmeye başlamıştı bile: sesim kısılmıştı, gırtlağım yanıyordu. Çok geçmeden, nasıl olduğunu bilemeden, gökyüzünü seyre koyulmuştum: bir yanında koca bir ben gibi sarı bir diskin aydınlattığı derin, duru, masmavi gökkubbenin altında, okulun üzerinde, yavaşça süzülen bir hindi akbabasını izliyordum. Başımı çabucak önüme eğdim.

Ufacık tefecik Ferrufino, avluya açılan koridorun ucundan alı al moru mor görünmüştü. Bize doğru yaklaşırken ördek gibi badi badi attığı kısacık adımları, beklenmedik bir biçimde ortalığa çöküp beni şaşırtan sessizliğin içinde çınlıyordu. (Öğretmenler odasının kapısı açılmıştı: küçücük, komik bir surat uzandı dışarı. Estrada bizi dikizlemek niyetindeydi: birkaç adım ötede müdürü görünce çabucak geri çekildi; küçücük çocuk eliyle kapıyı çekti.) Ferrufino tam önümüze gelmişti: çıt çıkarmayan öğrenci gruplarının arasında dört dönüyordu. Sıralar bozulmuştu; çocuklardan bazıları tuvaletlere koştular, bazıları ise umutsuzca Teobaldo'nun tezgâhını kuşatmışlardı. Javier, Raygada, León ve ben yerimizden kımıldamamıştık.

—Korkmayın —dedim, ama beni duyan olmadı, çünkü aynı anda müdür de konuşmuştu:

—Zili çal, Gallardo.

Sıralar yeniden oluşmuştu, ama bu kez ağır ağır. Henüz aşırı bir sıcak yoktu, ama bir uyuşukluk, bir tür can sıkıntısı çökmüştü üzerimize. "Yoruldular —diye mırıldandı Javier—. Bu kötü." Sonra da öfkeyle uyardı:

—Söyleyeceklerinize dikkat edin!

Bu uyarıyı herkes birbirine geçirdi.

—Hayır —dedim—. Bekle. Ferrufino hele bir konuşmaya başlasın, canavar kesilirler.

Bakışlarımızı birer birer bu gri giysili ufacık adama doğru kaldırmadan önce birkaç saniyelik kuşkulu bir sessizlik oldu. Ellerini göbeğinin üzerinde kavuşturup ayaklarını bitiştirmiş, öylece duruyordu.

—Bu patırtıyı kimin başlattığını bilmek istemiyorum — diyordu. Sanki bir aktördü: ağzından duraklayarak dökülen, yumuşacık, neredeyse dostane sözcüklerde, sesinin tonunda, vücudunun heykel gibi duruşunda özenli bir yapmacık vardı. Odasında yalnızken prova mı yapıyordu acaba?— Bu tür davranışlar sizler için de, okul için de, benim için de utanç verici. Bu düzensizliklerin sorumlusuna karşı çok sabırlı davrandım, hem de fazlasıyla, duydunuz mu? Ama artık sınırı aştı...

Acaba sözünü ettiği ben miyim, Lu mu? Bütün lise beni bulunca ya kadar oradan oraya bakınırken, yatıştırılamaz derecede hırslı bir alev dalgası sırtımı, boynumu, yanaklarımı alazlıyordu. Lu bana bakıyor muydu acaba? Beni kıskanıyor muydu? Bozkurtlar bana bakıyorlar mıydı? Arkadan birisi koluma iki kez dokunarak yüreklendirdi beni. Müdür uzun uzadıya Tanrıdan, disiplinden, yüksek manevi değerlerden söz etti. Dediğine göre müdüriyetin kapıları her zaman açıktı ve gerçekten cesur olanlar yaptıklarmm hesabını vermeliydiler.

—Hesabını vermeli —diye tekrarladı; artık otoriter bir tavır takınmıştı—, yani açık açık konuşma-

lı, benimle konuşmalı.

—Budalalık etme! —dedim çabucak—. Budalalık etme!

Ama Raygada sola doğru bir adım atıp sıradan çıkarken aynı anda elini kaldırmıştı bile. Ferrufino'nun ağzında mutlu bir gülümseme bir an belirip kayboldu.

—Seni dinliyorum, Raygada... —dedi.

Raygada, konuştukça söylediklerinden cesaret alıyordu. Öyle bir an geldi ki dramatik bir biçimde el kol hareketleri bile yapmaya başladı. Bizlerin kötü insanlar olmadığımızı, okulumuzu ve öğretmenlerimizi sevdiğimizi söyledi; gençliğin atılgan davrandığını hatırlattı. Herkes adına özür diledi. Sonra biraz kem küm etti, ama konuşmayı sürdürdü:

—Müdür bey, bizim sizden istediğimiz, daha önceki yıllarda da olduğu gibi sınav günlerini vermeniz... —Korkuya kapılarak sustu.

—Not al, Gallardo —dedi Ferrufino—. Öğrenci Raygda önümüzdeki hafta her gün, akşam saat dokuza kadar ders çalışmaya gelecek—. Bir an durakladı—. Gerekçesi dosyasında belirtilecek: pedagojik bir emre karşı gelmek.

—Ama Müdür bey... —Raygada'nın beti benzi atmıştı.

—Bence hak etti —diye fısıldadı Javier—. Salaklığından.

II

Günışığı, pislik içindeki tepe penceresinden geçip alnımı ve gözlerimi okşuyor, içime huzur veriyordu. Yine de kalbim az çok heyecanla çarpıyordu, arasıra yüreğimin daraldığını hissediyordum. Dersin bitmesine daha yarım saat vardı; çocukların sabırsızlığı biraz dağılmıştı. Bütün bu olanlardan sonra, çağrıya uyacaklar mıydı acaba?

—Otur, Montes —dedi profesör Zambrano—. Eşşeğin birisin sen.

—Bundan kimsenin kuşkusu yok —diye doğruladı Javier, yanıbaşımdan—. Eşşeğin biridir.

Mesaj bütün sınıflara ulaşmış mıydı acaba? Karamsar tahminlerle kafamı yormak istemiyordum, ama oturduğum sıranın birkaç metre ötesinde her an Lu'yu görüyor, kaygı ve kuşkuya kapılıyordum, çünkü eninde sonunda bir karara varılacağını biliyordum, sınav programı ya da bir onur sorunu konusunda değil, sadece kişisel bir intikam konusunda. Sakınmayı elden bırakmış olan düşmana saldırmak için bu büyük fırsatı nasıl gözardı edebilirdim?

—Al —dedi yanıbaşımda birisi—. Lu'dan bu.

"*Seninle ve Raygada ile birlikte komutayı ele almayı kabul ediyorum.*" İki kez imzalamıştı Lu. İki imzanın arasında tıpkı küçük bir leke gibi, hâlâ parlayan mürekkeple, hepimizin saygı duyduğumuz bir işaret görünüyordu: siyah bir halkanın içinde büyük bir C harfi. Dönüp baktım ona: alnı dar, dudakları inceydi; badem gibi çekik gözleri vardı, yanakları çökük, çenesi çıkıntılı ve sert hat-

hydı. Ciddi bakışlarla beni izliyordu; belki de durumun onu dostça davranmaya zorladığını düşünüyordu.

Aynı kâğıda yanıtımı yazdım: "*Javier ile birlikte*". Hiç renk vermeden okudu, kabul anlamında başını salladı.

—Javier —dedim.

—Biliyorum —diye yanıt verdi—. Tamam. Onun canına okuyacağız.

Müdürün mü, yoksa Lu'nun mu? Bunu ona soracaktım, ama dersin bittiğini bildiren zil sesi dikkatimi dağıtmıştı. Aynı anda yerlerinden oynatılan sıraların gürültüsüne karışan bir bağrışma yükseldi. Birisi –acaba Córdoba mıydı?– dikkati çekmek için kuvvetle ıslık çalıyordu.

—Biliyorsunuz ya —dedi Raygada sıraya girerek—, Bent'e gidiyoruz.

—Ne uyanık! —diye bağırdı biri—. Ferrufino'nun bile haberi var bundan.

İlkokulun dağılmasından bir çeyrek sonra arka kapıdan çıkıyorduk. Bazıları dışarı çıkmışlardı bile, öğrencilerin çoğu, küçük gruplar halinde yolun ortasında toplanmışlardı. Tartışıyorlar, şakalaşıyorlar, itişip kakışıyorlardı.

—Kimse kalmasın burada —dedim.

—Bozkurtlar benimle gelsinler! —diye bağırdı Lu, kıvançla.

Yirmi çocuk onun çevresini sardılar.

—Haydi yürüyün, Bent'e —diye emir verdi—, herkes Bent'e.

Biz son sınıflar, iki kaldırımı birleştiren tek bir çizgi halinde kol kola girmiş, daha az heveslile-

ri dirsek darbeleriyle itekleyip acele etmeye zorlayarak en arkadan yürüyorduk. Ne kurumuş keçiboynuzu ağaçlarmı, ne de bizim saçlarımızı kımıldatmayı başarabilen ılık bir esinti, Bent'in kireçli zeminini yer yer örten kumu bir yandan öbür yana savuruyordu. Çağrıya karşılık vermişlerdi. Korkuluğa ve nehir yatağının karşı kıyısından başlayan uçsuz bucaksız kumluklara sırtımızı dönmüş olan bizlerin – Lu, Javier, Raygada ve benim – önümüzde, bütün bir blok boyunca uzanan omuz omuza bir kalabalık, arasıra tek tük tiz çığlıklar duyulsa bile soğukkanlılığını koruyordu.

—Kim konuşacak? —diye sordu Javier.

—Ben —diye kendini önerdi Lu, korkuluğa çıkmaya hazır bir halde.

—Hayır —dedim—. Sen konuş, Javier.

Lu kendini tutup bana baktı, ama kızgın değildi.

—Peki —dedi; sonra da omuzlarını kaldırıp ekledi—: Fark etmez!

Javier korkuluğa tırmandı. Bir eliyle, eğrilmiş kupkuru bir ağaca dayanıyor, öbür eliyle de boynuma tutunuyordu. Sesinin inandırıcı ve enerjik bir hal almasıyla giderek yok olan hafif bir titremeyle sallanan bacaklarının arasından, ırmağın sıcaktan kavrulan kupkuru yatağını görüyor, Lu'yu ve bozkurtları düşünüyordum. Onun en başa geçmesi bir saniye bile sürmemişti; artık komuta onun elindeydi ve hepsi ona, daha altı aydan az bir süre önce çeteye girmek için benden izin dilenen o sarı çiyana hayranlık duyuyorlardı. Küçücük bir dikkatsizlik, sonra da yüzümden ve boynumdan şakır şakır

akan kanlar ve onun yumruklarma artık karşı koyacak hali olmadan ayışığının altında hareketsiz duran kollarımla bacaklarım.

—Seni yendim —demişti, soluk soluğa—. Artık reis benim. Böylece anlaşalım.

Yumuşak kumun üzerinde halka halinde uzayıp giden gölgelerin hiçbiri yerinden kımıldamamıştı. Bana küfürler yağdıran Lu'ya sadece kurbağalarla cırcır böcekleri yanıt veriyordu. Ilık zeminde hâlâ boylu boyunca yatar bir halde bağırmayı başarabilmiştim.

—Çeteden çıkıyorum. Başka bir çete kuracağım, çok daha iyisini.

Ama Lu da, ben de, gölgeye sığınmış olan bozkurtlar da bunun doğru olmadığını biliyorduk.

—Ben de çıkıyorum —demişti Javier.

Yerden kalkmama yardım ediyordu. Kente dönmüştük, bomboş sokaklardan yürürken Javier'in mendiliyle hem kanları hem de gözyaşlarımı siliyordum.

—Şimdi sen konuş —dedi Javier. Aşağı inmişti, bazıları onu alkışlıyordu.

—Peki —dedim ve korkuluğa tırmandım.

Ne aşağıdaki duvarların, ne de arkadaşlarımın gölgesi vardı. Ellerim nemliydi, sinirden olduğunu sanmıştım, ama sıcaktandı. Güneş gökyüzünün tam ortasındaydı; soluğumuzu kesiyordu. Arkadaşlarımın gözleri benimkilere kadar ulaşamıyordu: yere ve benim dizlerime bakıyorlardı. Hiç sesleri çıkmıyordu. Güneş beni koruyordu.

–Müdürden, daha önceki yıllarda olduğu gibi sınavların programını asmasını isteyeceğiz. Rayga-

da, Javier, Lu ve ben bir komisyon kuruyoruz. Bütün lise buna razı, öyle değil mi?

Birçokları başlarmı sallayarak kabullendiler. Birkaç tanesi bağırdı: "Evet".

—Bunu hemen şimdi yapacağız —dedim—. Siz bizi Merino Meydanında bekleyin.

Yola koyulduk. Okulun ana girişi kapalıydı. Uzun uzun çaldık kapıyı; arkamızdan giderek artan bir mırıltı duyuluyordu. Kapıyı gözetmen Gallardo açtı.

—Siz delisiniz —dedi—. Yapmayın bunu.

—Siz karışmayın —diye onun sözünü kesti Lu—. O hödükten korktuğumuzu mu sanıyorsunuz?

—Girin —dedi Gallardo—. Görürsünüz şimdi.

III

Küçücük gözleri bizi dikkatle izliyordu. Telâşsız ve kaygısız görünmeye çabalıyordu, ama yüzündeki gülümsemenin zoraki olduğunu, bu tombul ve bodur vücudun derinliklerinde korku ve nefretin yattığını bilmiyor değildik. Kaşlarını çatıp öfkeyle bakıyor, minicik mosmor ellerinden ter fışkırıyordu.

Tir tir titreyerek,

—Buna ne denir, biliyor musunuz? —diye sordu—. Buna isyan denir, ayaklanma denir. Birkaç tembelin kaprislerine boyun eğeceğimi mi sanıyorsunuz? Küstahlara ne yapacağımı bilirim ben...

Sesi inip çıkıyordu. Bağırmamak için kendini

zorladığını görüyordum. "Patla inşallah, korkak herif!" diye düşündüm.

Susmuştu. Yazı masasının camına dayadığı ellerinin çevresinde gri bir leke oluşmuştu. Sesi birdenbire yükselip sertleşti:

—Çıkın dışarı! Sınav sözü eden cezalandırılacak.

Javier'le benim bir işaret yapmamıza fırsat kalmadan, çiftliklere gece baskınları düzenleyen, kumullarda tilkilere savaş açan gerçek Lu kendini göstermişti.

—Müdür bey...

Ona yeniden dönüp bakmadım. Çekik gözleri, tıpkı kurumuş nehir yatağında dövüştüğümüz zamanki gibi, öfkeli kıvılcımlar saçıyor olsa gerekti. Ayrıca salyalı ağzını bir karış açmış, sapsarı dişlerini gösteriyor olmalıydı.

–Bizler de, sırf sizin canımz sınav programını vermek istemiyor diye sınıfta kalmayı kabul edecek değiliz. Neden hepimizin kırık not almamızı istiyorsunuz? Neden?..

Ferrufino yaklaşmıştı. Vücudu neredeyse ona değiyordu. Lu, beti benzi atmış, korku içinde, konuşmasını sürdürüyordu:

—...artık bıktık...

—Kes sesini!

Müdür kollarını havaya kaldırmış, yumruklarını sıkmıştı.

—Kes sesini! —diye tekrarladı öfkeyle—. Kes sesini, hayvan! Bu ne cüret!

Lu susmuştu, ama aniden gırtlağına sarılıverecekmiş gibi bakıyordu Ferrufino'nun gözlerinin içi-

ne: "İkisi de birbirinin eşi, diye düşündüm. Tıpkı iki köpek gibi."

—Demek bundan öğrendin.

Parmağını alnıma çevirmişti. Dudağımı ısırdım: az sonra dilime incecik bir sıcak sızıntı gelmiş, bu beni yatıştırmıştı.

—Çıkm dışarı! —diye bağırdı yeniden—. Çıkın buradan! Pişman olacaksınız.

Dışarı çıktık. Heyecanlı bir kalabalık, San Miguel Kolejini Merino Meydanına bağlayan basamakların kenarına kadar yayılmış hareketsiz bekliyordu. Arkadaşlarımız küçük bahçelerle çeşmeyi istila etmişlerdi; sessiz ve kaygılıydılar. Gariptir, hiç kımıldamayan bu belirgin kitlenin arasından hiç kimsenin basmadığı minik, beyaz dikdörtgenler göze çarpıyordu. Kafalar, tıpkı geçit töreninde sıraya girmiş gibi, tek biçimli, birbirinin eşi görünüyordu. Meydanı geçtik. Hiç kimse bize bir şey sormuyordu; kenara çekilerek bize yol açıyor, dudaklarını ısırıyorlardı. Bizler caddeye adım atana kadar yerlerinden kımıldamadılar. Sonra, hiç kimsenin vermediği bir emre uyarak, okula gider gibi temposuz adımlarla peşimiz sıra yürümeye başladılar.

Sıcaktan kaynayan kaldırım, güneşin erittiği bir aynayı andırıyordu. "Doğru mu acaba?" diye düşündüm. Yine bu caddede, kimselerin olmadığı sıcak bir gecede bana anlatmışlardı da ben inanmamıştım. Ama gazeteler, bazı ücra yerlerde güneşin insanları delirttiğini, bazan öldürdüğünü bile yazıyorlardı.

—Javier —diye sordum—. Sen yumurtanın as-

faltta piştiğini görmüş müydün?

Şaşırarak başını salladı.

—Hayır. Ama bana anlatmışlardı.

—Doğru mu acaba?

—Belki. Şimdi deneyebilirdik. Yer cayır cayır yanıyor, tıpkı fırın gibi.

La Reina'nın kapısında Alberto görünmüştü. Sapsarı saçları ışıl ışıl parlıyordu: altın gibiydi. Sağ elini dostça bir tavırla salladı. Kocaman yeşil gözlerini faltaşı gibi açmış, gülümsüyordu. Formalarını giymiş bu sessiz kalabalığın, öldürücü sıcağın altında nereye gittiğini merak etmiş olsa gerekti.

—Sonra geliyor musun? —diye bağırdı bana.

—Gelemem. Akşama görüşürüz.

—Aptalın teki —dedi Javier—. Sarhoşun biri.

—Yo —diye atıldım—. Benim arkadaşım o. İyi çocuktur.

IV

—Bırak ben konuşayım, Lu —dedim, sesimi yumuşatmaya çalışarak.

Ama artık kimse tutamazdı onu. Kurumuş keçiboynuzu ağacının dallarının altında, korkuluğa çıkmış duruyordu: dengesini şaşılacak derecede iyi buluyor, yüzü ve cildi bir kertenkeleyi andırıyordu.

—Olmaz! —dedi saldırgan bir edayla—. Ben konuşacağım.

Javier'e bir işaret çaktım. Lu'ya yaklaşıp bacaklarından yakaladım. Ama o, zamanında davranıp

ağaca tutunmayı ve sağ bacağını kollarımın arasından sıyırmayı başarmıştı; omzundan yediği kuvvetli bir tekmeyle üç adım gerileyen Javier'in hızla Lu'nun dizlerine sarıldığını ve yüzünü yukarı doğru kaldırarak güneşin şiddetle kamaştırdığı gözleriyle ona meydan okuduğunu gördüm.

—Vurma ona! —diye bağırdım. Titreyerek tuttu kendini, o sırada Lu avaz avaz bağırmaya başlamıştı:

—Müdürün bize ne dediğini biliyor musunuz? Bize hakaret etti, bize hayvanmışız gibi davrandı. Sınav programını asmayı canı istemiyor, çünkü niyeti bizi mahvetmek. Bütün okul sınıfta kalacak, ama onun umurunda değil. Bu herif...

Önceki yerimizi almıştık, çocukların oluşturduğu düzensiz sıralar bozulmaya başlamıştı. Lisenin neredeyse tamamı hâlâ oradaydı. Yakıcı sıcakla ve Lu'nun ağzından çıkan her bir sözcükle öğrencilerin nefreti artıyor, öfkeden yanıp tutuşuyorlardı.

—Bizden nefret ettiğini biliyoruz. Onunla anlaşamıyoruz. O geldiğinden beri okul, okul olmaktan çıktı. Bize hakaret ediyor, bizi dövüyor. Üstelik bizi sınavlarda çaktırmak istiyor.

Kimden çıktığı bilinmeyen tiz bir ses sözünü kesti:

—Kimi dövmüş?

Lu bir an durakladı. Sonra yeniden coştu:

—Kimi mi? —diye meydan okudu—. Arévalo, göster herkese sırtını!

Mırıltılar arasmda Arévalo kalabalığın ortasından çıktı. Beti benzi atmıştı. Bozkurtlardandı o da. Lu'nun yanına kadar gidip göğsünü ve sırtını açtı.

Kaburgalarının üzerinde kalın bir kırmızı çizgi görünüyordu.

—Ferrufino'nun marifeti bu! —Lu eliyle bu izi gösterirken bir yandan da gözlerini en yakındakilerin şaşkın yüzlerinden ayırmadan onları izliyordu. İnsan denizi gürültülü bir hareketle çevremizi kuşattı; herkes Arévalo'ya yaklaşmaya çabalıyor, hiç kimse ne Lu'yu, ne sakin olmaları çağrısında bulunan Javier'le Raygada'yı duyuyor, ne de benim "Yalan! Ona aldırmayın! Yalan bu!" diye bağırmama kulak veriyordu. Bu itişip kakışma beni korkuluktan da, Lu'dan da uzaklaştırmıştı. Boğuluyordum sanki. Kargaşanın içinden kurtulana kadar kendime yol açmayı başardım. Kravatımı gevşetip ağzımı açarak, kollarım havada, ağır ağır soluk aldım, kalbimin eski temposuna kavuştuğunu hissedene kadar.

Raygada yanımdaydı. Öfkeyle sordu bana:

—Arévalo'nun başına ne zaman gelmiş bu?

—Hiçbir zaman.

—Ne?

Her zaman soğukkanlı olan Raygada'yı bile inandırmıştı. Burun delikleri hızla açılıp kapanıyordu, yumrukları sıkılmıştı.

—Hiç —dedim— ne zaman olduğunu bilmiyorum.

Lu, heyecanın biraz yatışmasım bekledi. Sonra oradan buradan yükselen tepki seslerini bastıracak biçimde sesini yükselterek,

—Ferrufino'ya boyun mu eğeceğiz? —diye sordu bağırarak; öfkeli yumruğunu öğrencileri tehdit edercesine kaldırmıştı—. Ona boyun mu eğeceğiz?

Söyleyin!

—Hayır! —diye atıldı beş yüz, belki de daha fazla kişi—. Hayır! Hayır!

Onların çığlıklarının verdiği güçle ürperen Lu, korkuluğun üzerinde zafer kazanmış bir tavırla sallanıyordu.

—Sınavların programı verilene kadar hiç kimse okula adım atmasın. Doğrusu bu. Buna hakkımız var. Ayrıca ilkokuldakileri de içeri sokmayacağız.

Saldırgan ifadeli sesi bağrışmalar arasında kaybolmuştu. Karşımda, yüzlerce bereyi sevinçle havada sallayan kollardan oluşan kitlenin içinde, olanlara kayıtsız kalan ya da karşıt olan bir tek kişi bile seçemiyordum.

—Ne yapıyoruz?

Javier sakin görünmeye çalışıyordu, ama gözleri ışıl ışıl parlıyordu.

—Tamam —dedim—. Lu'nun hakkı var. Ona yardım edelim.

Korkuluğa doğru koşup tırmandım.

—Öğleden sonra ders olmadığını ilkokuldakilere haber verin —dedim—. Şimdi dağılabilirsiniz. Son sınıflarla lise ikiler kalsınlar da okulu kuşatalım.

—Bozkurtlar da öyle —diye sözümü tamamladı Lu, mutlu bir ifadeyle.

V

—Karnım acıktı —dedi Javier.

Havanın sıcaklığı azalmıştı. Gökyüzünde belirmiş birkaç bulutun arasından kolaylıkla süzülen güneş ışınları altında Merino Meydanındaki tek işe yarar bankta oturmuş güneşleniyorduk, ama hemen hemen hiç birimiz terlemiyordu.

León ellerini ovuşturup gülümsüyordu; kaygılıydı.

—Titremeyi bir yana bırak —dedi Amaya—. Ferrufino'dan korkmayacak kadar azmansın.

—Dikkat et! —León'un maymun suratı kıpkırmızı kesilmiş, çenesi dışarı uğramıştı—. Sözüne dikkat et, Amaya! —Ayağa kalkmıştı.

—Kavga etmeyin —dedi Raygada sakin sakin—. Hiç kimsenin korktuğu falan yok. Korkmak için aptal olmak gerek.

—Arka taraftan bir tur atalım —diye önerdim Javier'e.

Yolun ortasından yürüyerek okulun çevresinde döndük. Binanın yüksek pencereleri yarı aralıktı, ne bir kimse görünüyor, ne de bir gürültü duyuluyordu.

—Öğle yemeğindeler —dedi Javier.

—Evet. Tabii.

Karşı yolda Salesiano'nun[1] ana kapısı yükseliyordu. Yatılı öğrenciler en üst katta toplanmışlar bizi seyrediyorlardı. Hiç kuşku yok olan bitenden

---

1. *Aziz Giovanni Bosco* (1815-1888) tarafından kurulan Sales tarikatına bağlı okul.(Çev.)

haberliydiler.

—Ne cesur çocuklar! —diye alay etti içlerinden biri.

Javier onlara küfür etti. Karşılığında bir tehdit yağmuruna tutulmuştu. Bazıları tükürmüşler, ama tutturamamışlardı. Gülüşmeler oldu. "Kıskançlıktan çatlayacaklar," diye mırıldandı Javier.

Köşe başında Lu'yu gördük. Tekbaşına yaya yoluna oturmuş dalgın dalgın caddeye bakıyordu. Bizi görünce yanımıza geldi. Durumdan hoşnut görünüyordu.

—Birinci sınıftan iki sümüklü geldi —dedi—. Onları ırmağa yolladık oynasınlar diye.

—Öyle mi? —dedi Javier—. Yarım saat bekle görürsün. Büyük rezalet çıkacak.

Lu ile bozkurtlar, okulun arka kapısını gözlüyorlardı. Lima ve Arequipa sokaklarının köşelerini tutmuşlardı. Çıkmaz sokağın ağzına geldiğimizde grup halinde konuşup gülüşüyorlardı. Hepsinin ellerinde sopalar ve taşlar vardı.

—Böyle olmaz —dedim—. Onları döverseniz tıfıllar büsbütün içeri girmek isteyecekler.

Lu güldü.

—Görürsünüz. Bu kapıdan hiç kimse giremez.

Onun da elinde, o âna kadar arkasında sakladığı kalın bir sopa vardı. Onu bize gösterip saklayarak,

—O tarafta ne var ne yok? —diye sordu.

—Şimdilik bir şey yok.

Arkamızdan birisi bize sesleniyordu. Raygada'ydı bu: koşa koşa geliyor, elini çılgınca sallayarak bizi çağırıyordu. "Geliyorlar, geliyorlar —dedi,

kaygıyla—. Buraya gelsenize". Bize ulaşmadan on metre önce birden durdu. Ters yüzü dönüp koşa koşa uzaklaştı. Son derece heyecanlıydı. Javier'le ben de koştuk. Lu, ırmakla ilgili bir şey söyledi arkamızdan, bağırarak. "Irmak mı?, diye düşündüm. Öyle bir şey yok ki. Suyu yılda bir kez aktığı halde neden herkes ırmaktan söz eder acaba?" Javier nefes nefese yanımda koşuyordu.

—Onları durdurabilecek miyiz?

—Ne? —Ağzını açmakta güçlük çekiyor, daha da fazla yoruluyordu.

—İlk kısımdakileri durdurabilecek miyiz?

—Herhalde. Duruma bağlı.

—Baksana.

León, Amaya ve Raygada, meydanın tam ortasında, çeşmenin kenarında, küçüklerden beş altı kişilik bir grupla konuşuyorlardı. Durum sakine benziyordu.

—Tekrar ediyorum —diyordu Raygada, dili bir karış dışarıda—. Irmağa gidin. Ders yok, ders yok. Anlaşıldı mı? Yoksa size film mi göstereyim?

—Tamam —dedi, kalkık burunlu bir tanesi—. Ama renkli olsun.

—Bakın —dedim onlara—. Bugün hiç kimse girmeyecek okula. Irmağa gidiyoruz. Futbol oynarız: İlkler ortalara karşı. Tamam mı?

—Ha, ha —diye güldü kalkık burunlu çocuk, kendinden emin bir tavırla—. Biz sizi yeneriz. Biz daha kalabalığız.

—Görelim bakalım. Hadi siz gidin oraya.

—Ben istemiyorum —diye karşılık verdi korkusuz bir ses—. Ben okula gidiyorum.

Dördüncü sınıftan, zayıf, solgun benizli bir çocuktu. Upuzun boynu, ona fazlasıyla küçük gelen komando gömleğinin yakasından tıpkı bir süpürge sopası gibi çıkıyordu. Sınıf başkanıydı. Kendi cesaretinden kaygılanmış bir halde birkaç adım gerilediler. León koşup bir kolundan tuttu onu.

—Anlamadın mı? —Yüzünü çocuğunkine yaklaştırmış bağırıyordu. León ne demeye bu kadar korkuyordu ki?— Anlamadın mı, sümüklü? Hiç kimse okula gitmiyor. Hadi gidiyoruz, yürü.

—İtmesene onu —dedim—. Kendi başına gider.

—Gitmiyorum işte! —diye bağırdı. Yüzünü León'a doğru kaldırmış, öfkeyle bakıyordu ona—. Gitmiyorum! Grev yapmak istemiyorum.

—Kes sesini, salak! Grev isteyen kim?— León çok sinirli görünüyordu. Sınıf başkanının kolunu bütün gücüyle sıkıyordu. Arkadaşları eğlenerek izliyorlardı bu sahneyi.

—Bizi okuldan atabilirler! —Sınıf başkanı küçüklere sesleniyordu, korkuya ve öfkeye kapıldığı belliydi—. Onlar grev istiyorlar, çünkü okul sınav programını vermiyor, sınavları onlar ne zaman olacağını bilmeden birdenbire yapacaklar. Bilmiyorum mu sanıyorsunuz? Bizi okuldan atabilirler! Hadi çocuklar, okula gidelim.

Minikler arasmda bir şaşkınlık havası esti. Artık gülümsemeden birbirlerine bakışıyorlar, bu arada öteki, bizi okuldan atarlar, diye bağırıp duruyordu. Ağlıyordu da.

—Dövme onu! —diye bağırdım, geç kalmış olarak. León çocuğun yüzüne vurmuştu, pek kuvvetli bir yumruk değildi, ama çocuk tepinip bağırmaya

başladı.

—Keçiden farkın yok —diye atıldı birisi.

Javier'e baktım. Çocuğun peşinden koşmuştu bile. Onu kaldırıp çuval taşır gibi omzuna vurdu. Öylece uzaklaştı. Birçokları kahkahalarla gülerek izlediler onu.

—Haydi ırmağa! —diye bağırdı Raygada. Javier de duymuştu onu, çünkü sırtında yüküyle birlikte Sánchez Cerro Caddesinden Bent'e doğru saptığım gördük.

Çevremizi kuşatan grup giderek kalabalıklaşıyordu. Kimileri duvarlara ve kırık banklara oturmuşlar, geri kalanlar da parkın asfalt yaya yollarında canları sıkılarak dolaşıyorlardı, neyse ki hiçbiri okula girmeye niyetlenmiyordu. İkişer ikişer ayrılmış olarak ana girişi gözlemekle yükümlü olan biz on kişi, onları heveslendirmeye çabalıyorduk: "Sınav programını asmaları gerek, yoksa canımıza okunur. Sizlerin de öyle, sıra size geldiğinde."

—Hâlâ gelenler var —dedi Raygada—. Sayıca azız. İsterlerse bizi ezip geçerler.

—Onları on dakika daha oyalayabilirsek tamamdır —dedi León—. Lisedekiler bir geldiler mi, onları sille tokat süreriz ırmağa.

Birdenbire çocuklardan biri heyecanla çırpınarak bağırdı:

—Hakları var! Onlar haklı! —Sonra da bize doğru ilerleyerek dramatik bir tavırla ekledi—: Ben sizlerdenim.

—Güzel! Çok iyi! —diye alkışladık—. Sen erkek adamsın.

Sırtını sıvazlayıp kucakladık onu.

Ötekilere örnek olmuştu. Biri daha bağırdı: "Ben de". "Sizler haklısınız". Aralarında tartışmaya başlamışlardı. Bizler de içlerinde en heyecanlı olanları pohpohlayarak onları kışkırtıyorduk: "Aferin, ufaklık. Sen ödlek değilmişsin."

Raygada çeşmenin kenarına tırmandı. Beresini sağ eline almış hafifçe sallıyordu.

—Bir anlaşmaya varalım —diye bağırdı—. Hepimiz birlik miyiz?

Çocuklar çevresini sarmışlardı. Bazıları lise üçten olmak üzere öğrenciler gruplar halinde gelmeye devam ediyorlardı; Raygada konuşmasını sürdürürken biz onlarla birlikte çeşmeyle okulun kapısı arasında bir duvar oluşturmuştuk.

—Buna dayanışma denir —diyordu—. Dayanışma. —Sanki sözünü bitirmiş gibi sustu, ama bir an sonra kollarını açıp haykırdı—: Haksızlık yapılmasına izin vermeyeceğiz!

Herkes onu alkışlıyordu.

—Hadi ırmağa gidelim —dedim—. Hep birlikte.

—Tamam. Ama sizler de geliyorsunuz.

—Biz sonra geliriz.

—Ya hepimiz, ya hiç birimiz —dedi aynı ses. Hiç kimse yerinden kımıldamamıştı.

Javier geri dönüyordu. Tekbaşınaydı.

—Onlar sakinleştiler —dedi—. Kadının birinin eşeğini aldılar. Pek keyifli oynuyorlar.

—Saat kaç? —diye sordu León—. Birisi saati söylesin bana.

Saat ikiydi.

—İki buçukta gideriz —dedim—. Geç kalanlara haber vermek için bir kişinin kalması yeterli.

Sonradan gelenler küçüklere katılıyorlardı. Hepsi de çabucak yola geliyorlardı.

—Tehlikeli bu —dedi Javier. Garip bir tavırla konuşuyordu; acaba korkuyor muydu?— Tehlikeli bu. Müdürün aklına eser de dışarı çıkarsa neler olur biliyoruz. Daha ağzını açmadan smıfta oluruz.

—Evet —dedim—. Artık yola koyulsunlar. Onları yüreklendirmek gerek.

Ama kimse yerinden kımıldamak istemiyordu. Havada bir gerilim vardı, herkes her an bir şey olmasını bekliyordu. León benim yanımdaydı.

—Orta kısımdakiler sözlerinde durdular —dedi—. Baksana. Sadece kapı görevlileri geldiler.

Aradan bir dakika geçmemişti ki, miniklerin kalabalığına karışan büyük gruplar halinde orta sınıfların geldiğini gördük. Şakalaşıyorlardı. Javier öfkelenmişti:

—Ya sizler? —dedi—. Ne işiniz var burada? Neden geldiniz?

Bize en yakın olanlara sesleniyordu, hepsinin başında orta üç'ün sınıf başkanı Antenor vardı.

—Hoppala! —Antenor çok şaşırmışa benziyordu—. İçeri mi giriyoruz sanki? Size yardıma geldik.

Javier ona doğru atılıp gırtlağına yapıştı.

—Bize yardıma ha! Peki ya formalar? Ya kitaplar?

—Kes sesini —dedim—. Bırak onu. Kavga yok. On dakika daha geçsin, ırmağa gidiyoruz. Hemen hemen bütün okul burada.

Meydan dolmuştu. Öğrenciler tartışmadan sakin sakin bekliyorlardı. Bazıları sigara içiyordu. Sánchez Cerro Caddesinden gelip geçen bir sürü

araba, Merino Meydanına gelince hız kesiyordu. Adamın biri bir kamyonun içinden bizi selâmlayarak bağırdı:

—Aferin, çocuklar. Boyun eğmeyin.

—Gördün mü? —dedi Javier—. Bütün kent öğrenmiş. Ferrufino'nun suratının ne hal aldığını düşünebiliyor musun?

—Saat iki buçuk! —diye bağırdı León—. Hadi gidelim. Çabuk olun, çabuk.

Saatime baktım: daha beş dakika vardı.

—Hadi gidelim —diye bağırdım—. Irmağa gidiyoruz.

Bazıları harekete geçer gibi oldular. Javier, León, Raygada ve daha birçokları bağrışarak itişip kakışmaya başladılar. Bir sözcük hiç durmadan yineleniyordu: "Irmağa, ırmağa, ırmağa."

Kalabalık yavaş yavaş hareketlenmeye başlamıştı. Onları kışkırtmayı bırakmıştık ve bizler susunca ortalığa çöken tam bir sessizlik, o gün ikinci kez olarak beni şaşırtıyordu. Sinirlenmeye başlamıştım. Sessizliği bozdum:

—Orta kısımdakiler arkaya —diye işaret ettim—. Kuyruğa, sıraya girin...

Yanımda birinin, elindeki dondurma külâhını yere fırlatmasıyla ayakkabılarım kirlenmişti. Kol kola girerek bir insan zinciri oluşturmuştuk. Güç belâ ilerleyebiliyorduk. Hiç kimse direnmiyordu, ama yürüyüş çok ağır gerçekleşiyordu. Birisinin kafası neredeyse göğsüme gömülmüş bir haldeydi. Dönüp baktı: adı neydi? Minik gözleri dostça bakıyordu.

—Baban seni öldürecek —dedi.

"Hah, diye düşündüm. Komşunun oğlu".

—Yok canım —dedim—. Neyse, görürüz. Sen yürümene bak.

Meydanı arkada bırakmıştık. Geniş bir sıra halinde ilerleyen kalabalık, caddeyi tümüyle kaplamıştı. Beresiz kafaların üzerinden, iki blok ötede, Bent'in sarımtırak yeşil korkuluğuyla kocaman keçiboynuzu ağaçları görünüyordu. Onların arasında da küçük beyaz noktalar halinde kumluklar.

İlk kulak kabartan, yanımda yürüyen Javier olmuştu. Yumuk kara gözlerinde ani bir ürküntü okunuyordu.

—Ne oldu? —diye bağırdım—. Ne duydun?

Tam o sırada, Merino Meydanını hızla geçip bize doğru koşan formalı bir çocuk ilişti gözüme. Yeni gelenin çığlıkları, yürüyüşleri bir kargaşaya dönüşmüş olan omuz omuza miniklerden yükselen avaz avaz bağrışmaya karışmıştı. En son sırada yürüyen bizler iyi duyamıyorduk. Bir an şaşkınlığa kapıldık: kollarımızı gevşetince bazıları çözüldüler. Birbirimizden ayrılarak gerilere doğru sürüklendiğimizi hissettik. Yüzlerce vücut, koşarak ve isterik bir halde bağrışarak üzerimizden geçiyorlardı. "Ne oluyor?" diye bağırdım León'a. Koşmasını sürdürerek parmağıyla bir şeyi işaret etti. "Bu Lu, dedi birileri. Orada birşeyler oluyor. Dediklerine göre maraza çıkmış." Koşmaya başladım.

Okulun arka kapısından birkaç metre ötede açılan yolağzında birden durdum. O anda bir şey görmek olanaksızdı: dalgalar halindeki formalılar her yandan akın akın geliyorlardı, sokağı bağrışmalar ve beresiz kafalar doldurmuştu. Birdenbire, on

beş adım kadar ileride, bir şeyin üzerine tırmanmış olarak Lu ilişti gözüme. Siska vücudu, dayandığı duvarın gölgesinde net bir biçimde göze çarpıyordu. Köşeye sıkıştırılmıştı, elindeki sopayı dört bir yana sallıyordu. O sırada, ona küfürler yağdırıp onun sopa darbelerinden kurtulmak için gerileyenlerin gürültüsünü bastıran şamatanın arasında onun sesini duydum:

—Var mı yaklaşan? —diye bağırıyordu—. Var mı yaklaşan?

Ondan dört metre daha ilerde, yine çevreleri sarılmış olan iki bozkurt, ellerindeki sopalarla kendilerini savunuyorlar, kuşatmayı kırıp Lu'ya erişebilmek için umutsuzca çırpınıyorlardı. Onların peşine düşenler arasında orta sınıflardan tanıdık yüzler görüyordum. Bazıları ellerine geçirdikleri taşları fırlatıyorlar, ama tutturamıyorlardı. Biraz uzakta çeteden iki kişiyi daha yine öyle dehşet içinde kaçarlarken gördüm: ellerinde sopalarla bir grup çocuk peşlerine düşmüştü.

—Sakin olun! Sakin olun! Irmağa gidiyoruz.

Yanıbaşımda kaygı dolu bir ses duyuldu.

Raygada'ydı bu. Ağlamak üzereymiş gibi bir hali vardı.

—Budalalık etme —dedi Javier. Kahkahalarla gülüyordu—. Kes sesini, görmüyor musun?

Kapı açılmış, düzinelerle öğrenci hevesle giriyorlardı içeri. Başka arkadaşlar daha peş peşe yolağzına geliyorlar, bazıları Lu ile yandaşlarını kuşatan gruba katılıyorlardı. Onlar bir araya gelmeyi başarmışlardı. Lu'nun gömleğinin önü açıktı, terden pırıl pırıl parlayan tüysüz sıska göğsü görünü-

yordu; burnundan ve dudaklarından incecik bir kan sızıyordu. Arada bir tükürüyor, en yakınındakilere nefretle bakıyordu. Bir tek o, indirmeye hazır bir halde kaldırmıştı sopasını. Ötekiler bitkindiler, sopalarını indirmişlerdi.

—Var mı yaklaşan? Görmek isterdim o babayiğidi.

Çocuklar okula girerlerken berelerini kafalarına gelişigüzel geçirip sınıf işaretlerini takıyorlardı. Lu'nun çevresini kuşatan grup da, küfürler arasında yavaş yavaş dağılmaya başlamıştı. Raygada dirseğiyle beni dürttü:

—Çetesiyle bütün okulu yerle bir edebileceğini söyledi—. Üzgün bir ifadeyle konuşuyordu—. Bu hayvanı neden yalnız bıraktık?

Raygada uzaklaştı. Kapıdan, ne yapacağını bilemiyormuş gibi bir işaret yaptı bize. Sonra girdi içeri, Javier'le ben de Lu'ya yaklaştık. Öfkeden tir tir titriyordu. Sesini yükselterek,

—Neden gelmediniz? —dedi öfkeden köpürerek—. Neden bize yardıma gelmediniz? Sekiz kişi bile değildik, çünkü ötekiler...

Gözleri çok keskindi, kedi gibi de çevikti. Yumruğum kulağına değercesine inerken hızla geriye çekildi, sonra bütün vücudundan destek alıp sopasını havada bir kavis çizerek indirdi. Darbeyi göğsüme yemiştim, sendeledim. Javier araya girdi.

—Burada olmaz —dedi—. Bent'e gidelim.

—Gidelim —dedi Lu—. Gidelim de bir kez daha göstereyim sana.

—Görürüz —dedim—. Hadi gidelim.

Yarım blok kadar ağır ağır yürüdük, ayaklarım

geri geri gidiyordu. Köşeye geldiğimizde León durdurdu bizi.

—Kavga etmeyin —dedi—. Değmez. Hadi okula gidelim. Birlik olmamız gerek.

Lu gözlerini kısmış bana bakıyordu. Huzursuz görünüyordu.

—Tıfıllara niye vurdun? —dedim ona—. Şimdi senin de benim de başımıza ne geleceğini biliyor musun?

Ne yanıt verdi, ne de herhangi bir harekette bulundu. Tümüyle sakinleşmişti, başı önüne eğikti.

—Söylesene, Lu —diye üsteledim—. Biliyor musun?

—Tamam —dedi León—. Onlara yardım etmeye çalışırız. Hadi el sıkışın.

Lu başını kaldırıp utançla baktı bana. Elini ellerimin arasmda hissettiğimde narin ve yumuşak olduğunu fark ettim ve ilk kez bu biçimde tokalaştığımızı hatırladım. Geri dönüp tek sıra halinde okula doğru yürüdük. Omzumda birinin kolunu hissettim. Javier'di bu.

Her cumartesi yaptığımız gibi oturmuş bira içerken 'Rio Bar'ın kapısında Leonidas göründü; yüzüne bakar bakmaz birşeyler olduğunu anlamıştık.

—Ne oldu? —diye sordu León.

Leonidas bir sandalye çekip yanımıza oturdu.

—Susuzluktan ölüyorum.

Ağzına kadar dolu bir bardak bira verdim ona, köpüğü masanın üzerine taşmıştı. Leonidas birasını ağır ağır yudumladı ve yüzünde düşünceli bir ifadeyle hava kabarcıklarının nasıl çıktığını seyre koyuldu. Sonra da bir dikişte birayı son damlasına kadar içti bitirdi.

—Justo bu gece dövüşecek —dedi, garip bir ses tonuyla.

Bir an sesimizi çıkarmadık. León birasını içti, Briceño bir sigara yaktı.

—Sizlere haber vermemi istedi —diye ekledi Leonidas—. Sizin de orada olmanızı istiyor.

Sonunda Briceño sordu:

—Nasıl oldu bu?

—Bugün öğleden sonra Catacaos'da karşılaşmışlar. —Leonidas alnını sıvazlayıp elini silkeledi: birkaç ter damlası parmaklarmdan yere süzülmüştür.— Gerisini tahmin edersiniz...

—Pekâlâ —dedi León—. Madem dövüşmeleri gerekiyordu, böyle olması daha iyi, tüm kurallara uygun olarak. Ayrıca korkacak bir şey de yok. Jus-

to ne yaptığını bilir.

—Evet —diye tekrarladı Leonidas, dalgın bir ifadeyle—. Belki de böyle olması daha iyi.

Şişeler boşalmıştı. Rüzgâr esiyordu, kent meydanında çalan Grau bandosunun sesini birkaç dakika önce duymaz olmuştuk. Köprünün üzeri, fener alayından dönmekte olan insanlarla doluydu, Bent'in yarı karanlığına sığınmış çiftler de saklandıkları yerlerden çıkmaya başlamışlardı. 'Rio Bar'm kapısının önünden pek çok kimse geçiyor, bazıları içeri giriyorlardı. Az sonra teras, yüksek sesle konuşup gülüşen kadınlar ve erkeklerle dolmuştu.

—Saat dokuz olmak üzere —dedi León—. Artık gitsek iyi olacak.

Dışarı çıktık.

—Pekâlâ, çocuklar —dedi Leonidas—. Biraya teşekkürler.

—'Set'te olacak, öyle değil mi? —diye sordu Briceño.

—Evet. Saat on birde. Justo sizi saat on buçukta yine burada bekleyecek.

İhtiyar, elini sallayarak vedalaştıktan sonra Castilla Caddesinden uzaklaştı. Kent dışında kumsalın başladığı yerde, kenti gözlüyora benzer tekbaşma bir kulübede oturuyordu. Meydana doğru yürüdük. Hemen hemen kimsecikler yoktu. Turist Otelinin yanında birkaç genç bağıra çağıra tartışıyorlardı. Onlarm yanından geçerken aralarmda, gülümseyerek onları dinleyen bir kız olduğunu gördük. Güzel bir kızdı, eğleniyor gibi bir hali vardı.

—Topal onu öldürür —dedi Briceño, birdenbire.

—Kes sesini —dedi León.

Kilisenin köşesinde birbirimizden ayrıldık. Eve kadar hızlı hızlı yürüdüm. Evde kimse yoktu. Üzerime bir tulumla üst üste iki kazak giydim, bir mendile sardığım çakımı pantolonumun arka cebine sakladım. Tam dışarı çıkarken, eve dönen karımla karşılaştım.

—Yine mi çıkıyorsun? —dedi.

—Evet. Halletmem gereken bir işim var.

Çocuk, kollarında uyuyordu, sanki ölmüş gibi bir duyguya kapıldım.

—Erken kalkman gerek —diye ısrar etti—. Yoksa pazar günleri çalıştığını unuttun mu?

—Merak etme —dedim—. Az sonra dönerim.

Yeniden 'Rio Bar'a dönüp tezgâha oturdum. Birayla sandviç ısmarladım, ama bitiremedim; iştahım kaçmıştı. Birisi omzuma dokundu. Lokalin sahibi Moisés'di.

—Dövüş olayı doğru mu?

—Evet, 'Set'te olacak. Kimseye söylemesen iyi olur.

—Hatırlatmana gerek yok —dedi—. Ben de az önce öğrendim. Justo'nun hesabma üzüldüm, ama doğrusunu istersen uzun zamandır kaşınıyordu. Bilirsin, Topal'm fazla sabrı yoktur.

—İğrenç bir herif şu Topal.

—Eskiden senin dostundu... —diye başladı Moisés, ama sonra kendini tuttu.

Terastan biri çağırınca yanımdan uzaklaştı. Birkaç dakika sonra yine yanıma gelmişti.

—Benim de gelmemi ister misin? —diye sordu.

—Hayır. Bizler yeterliyiz, sağ ol.

—Peki. Bir yardımım dokunursa haber ver. Justo benim de dostumdur. —İzin istemeden biramdan bir yudum aldı—. Dün gece Topal kendi grubuyla buradaydı. Justo'yu dilinden düşürmüyordu, onu unufak edeceğine yeminler ediyordu. Ben de buraya uğramak aklınıza esmez inşallah diye dua edip duruyordum.

—Topal'ı görmek isterdim —dedim—. Öfkelendiği zaman yüzü çok komik bir hal alır.

Moisés güldü.

—Dün gece tıpkı şeytana benziyordu. Çok da çirkin biri. İnsan midesi bulanmadan uzun süre bakamıyor onun suratına.

Biramı bitirip Bent'te dolaşmak üzere dışarı çıktım, ama az sonra geri döndüm. Rio Bar'ın kapısından, terasta tekbaşına oturan Justo'yu gördüm. Ayağında lastik ayakkabılar, üzerinde boynu kulaklarına kadar çıkan rengi atmış bir kazak vardı. Dışarının karanlığına karşı profilden görünüşüyle tıpkı bir çocuğa, ya da bir kadına benziyordu: bu yandan bakıldığında yüz hatları tatlı ve narindi. Ayak seslerimi duyup dönmesiyle, dudaklarının köşesinden alnına kadar yüzünün öbür yanını kaplayan mor leke çarptı gözüme. (Kimileri bunun, küçükken bir kavgada yediği bir darbeden olduğunu söylüyorlardı, ama Leonidas onun sel felâketiyle aynı gün doğduğunu, yüzündeki bu lekenin de, suların evinin kapısına kadar yükseldiğini gören annesinin geçirdiği korku yüzünden olduğunu ileri sürüyordu.)

—Ben de yeni geldim —dedi—. Ötekilerden ne haber?

—Neredeyse gelirler. Yolda olmalılar.

Justo gözlerimin içine baktı. Gülümseyecek gibi oldu, ama sonra son derece ciddi bir tavırla başını çevirdi.

—Bugün öğleden sonraki olay nasıl oldu?

Omuz silkip belirsiz bir hareket yaptı.

—'Batık Araba'da karşılaştık. Bir kadeh bir şey içeyim diye içeri gireyim dedim, Topal ve adamlarıyla burun buruna geldim. Düşünebiliyor musun? O sırada peder geçiyor olmasaydı oracıkta gırtlağımı keseceklerdi. Köpek gibi atladılar üstüme. Kuduz köpekler gibi. Peder ayırdı bizi.

—Sen de adam mısın yani? —diye bağırmış Topal.

—Senden daha fazla —diye bağırmış Justo.

—Sakin olun, budalalar —diyormuş peder.

—Öyleyse bu gece 'Set'e ne dersin? —diye bağırmış Topal.

—Işte böyle —dedi Justo—. Hepsi bu.

'Rio Bar'daki müşteriler azalmıştı. Tezgâh başında birkaç kişi kalmıştı, ama terasta bizden başka kimse yoktu.

—Bunu getirdim —dedim, mendili ona uzatarak.

Justo açıp baktı, çakıyı ölçtü. Bıçağının uzunluğu, bileğinden tırnaklarına kadar tam elinin uzunluğu kadardı. Sonra cebinden başka bir çakı çıkarıp ikisini karşılaştırdı.

—Aynı —dedi—. Benimkini alırım, yeter.

Bir şişe bira getirtti, sigaralarımızı tüttürerek

hiç konuşmadan içtik.

—Saatim yok —dedi Justo—. Ama saat on'u geçmiş olsa gerek. Hadi gidip onları bulalım.

Köprüye vardığımızda Briceño ve León'la karşılaştık. Justo ile selâmlaşıp tokalaştılar.

—Azizim —dedi León—, sen onu rahat ufalarsın.

—Lafı bile olmaz —dedi Briceño—. Topal sana hiçbir şey yapamaz.

İkisinin de üzerinde daha önceki giysileri vardı, Justo'nun önünde kendilerinden emin ve hattâ bir dereceye kadar neşeli görünme konusunda anlaşmışa benziyorlardı.

—Şuradan inelim —dedi León—. Daha kestirme.

—Olmaz —dedi Justo—. Tur atalım. Şu sırada bacağımı kırmaya hiç niyetim yok.

Bu korkusu garipti, çünkü her zaman köprüyü taşıyan demir çatıdan aşağı sallanarak inerdik nehir yatağına. Caddeden bir blok kadar ilerledik, sonra sağa dönüp uzunca bir süre hiç konuşmadan yürüdük. İncecik bir patikadan nehir yatağına doğru inerken Briceño tökezleyip bir küfür savurdu. Kumlar ılıktı, sanki bir pamuk denizi üzerinde yürüyormuşuz gibi ayaklarımız gömülüyordu. León uzun uzun gökyüzüne baktı.

—Çok bulutlu —dedi—; mehtap bu gece pek işe yaramayacak.

—Ateş yakarız —dedi Justo.

—Deli misin? —dedim—. Polis mi gelsin istiyorsun?

—Bir çözüm yolu bulunabilir —dedi Briceño,

kendi de pek inanmadan—. Yarın sabaha ertelenebilir. Karanlıkta dövüşecek değiller ya.

Hiç kimse yanıt vermedi, Briceño da üstelemedi.

—İşte 'Set' orada —dedi León. Vaktiyle, kimsenin ne zaman olduğunu bilmediği bir gün, nehir yatağına o kadar kocaman bir keçiboynuzu ağacı düşmüştü ki yatağın enlemesine dörtte üçünü kaplıyordu. Gövde son derece ağırdı, sular aktığı zaman onu yerinden kaldıramıyor, sadece birkaç metre sürükleyebiliyordu, öyle ki 'Set' her yıl kentten biraz daha uzaklaşıyordu. Oraya kimin 'Set' adını koyduğunu da kimse bilmiyordu, ama herkes orayı bu adla tanıyordu.

—Onlar varmışlar bile —dedi León.

'Set'in beş metre kadar berisinde durduk. Gecenin hafif aydınlığında bizi bekleyenlerin yüzlerini seçemiyor, sadece siluetlerini görüyorduk. Beş kişiydiler. İçlerinden hangisinin Topal olduğunu bulmaya boşuna çalışarak saydım onları.

—Sen git —dedi Justo.

Yüzüme soğukkanlı bir ifade vermeye çalışarak ağaç gövdesine doğru ağır ağır ilerledim.

—Dur! —diye bağırdı birisi—. Kim o?

—Julián —diye bağırdım—. Julián Huertas. Kör müsünüz?

Ufak tefek biri beni karşılamaya geldi. Chalupas'dı bu.

—Biz de artık gidiyorduk —dedi—. Küçük Justo'nun kendisini korusunlar diye karakola gittiğini sandık.

—Adam gibi biriyle konuşup anlaşmak istiyo-

rum —diye bağırdım, ona yanıt vermeden—. Bu kuklayla değil.

—Çok mu yüreklisin? —diye sordu Chalupas, bozum olmuş bir sesle.

—Susun! —dedi Topal. Hepsi birden yaklaşmışlardı, Topal bana doğru ilerledi. Oradakilerin hepsinden daha uzun boyluydu. Alacakaranlıkta onu göremiyordum, ama çiçek bozuğu yüzünü, bu et yığını içine gömülmüş iki nokta gibi minicik göz çukurlarını, uzun elmacık kemiklerinin çıkıntısını, iguana çenesi gibi üçgen çenesine sarkan birer parmak kalınlığında dudaklarını görür gibi oluyordum. Topal'ın sol bacağı aksıyordu; dediklerine göre bu bacağında onu uyurken ısıran bir domuzdan hatıra kalmış haç biçiminde bir yara izi vardı, ama bunu hiç kimse görmüş değildi.

—Neden Leonidas'ı getirdiniz? —dedi Topal, boğuk bir sesle.

—Leonidas'ı mı? Onu getiren kim?

Topal, parmağıyla bir yanı gösterdi. İhtiyar oradan birkaç metre ötede, kumlarm üzerindeydi, adını duyunca yaklaştı.

—Ne olmuş bana? —dedi. Dik dik Topal'a bakıyordu—. Beni getirmelerine ihtiyacım yok. Ben tekbaşıma geldim, kendi ayaklarımla, çünkü canım öyle istedi. Dövüşmemek için bahaneler arıyorsan söyle.

Topal, karşılık vermeden önce durakladı. Ona hakaret edeceğini sandım, elim hemen arka cebime gitti.

—Sen karışma, ihtiyar —dedi Topal, yumuşak bir ifadeyle—. Seninle dövüşecek değilim.

—O kadar yaşlı olduğumu sanma —dedi Leonidas—. Senden çok daha iyilerini alaşağı etmişimdir.

—Tamam, ihtiyar —dedi Topal—. Sana inanıyorum. —Bana döndü—: Onlar hazır mı?

—Evet. Arkadaşlarına söyle karışmasınlar. Kendileri için daha kötü olur.

Topal güldü.

—Sen iyi bilirsin ki benim yedek güce ihtiyacım yok, Julián. Özellikle de bugün. Merak etme.

Arkasında duranlardan biri daha güldü. Topal bana doğru bir şey uzattı. Elimi attım: çakısının bıçağı açıktı ve ben onu keskin kenarından tutmuştum; avucumun içinde hafif bir sıyrık ve bir ürperti hissettim, metal buz gibiydi.

—Kibritin var mı, ihtiyar?

Leonidas bir kibrit yaktı ve alevi tırnaklarını yalayıncaya kadar parmaklarının arasında tuttu onu. Alevin cılız ışığında çakıyı iyice inceledim, enine boyuna ölçtüm, keskinliğine ve ağırlığına baktım.

—Tamam —dedim.

—Chunga —dedi Topal—. Sen onunla git.

Chunga, Leonidas'la benim aramızda yürüyordu. Ötekilerin olduğu yere vardığımızda Briceño sigara içiyordu, çektiği her nefesle, dudaklarını sıkmış duygusuz bir ifadeyle bekleyen Justo'nun, ağzında bir şey, belki de bir ot parçası çiğneyen León'un ve ter içindeki Briceño'nun yüzleri bir an için aydınlanıyordu.

—Sana kim söyledi gelmeni? —diye sordu Justo, sert bir ifadeyle.

—Hiç kimse söylemedi —dedi Leonidas, yüksek sesle—. İstediğim için geldim. Bana hesap mı soracaksın?

Justo yanıt vermedi. Ona bir işaret yapıp biraz geride kalmış olan Chunga'yı gösterdim. Justo çakısını çıkarıp fırlattı. Çakının kendisine çarpmasıyla Chunga sinmişti.

—Pardon —dedim, kumda elyordamıyla çakıyı arayarak—. Elimden kaçtı. İşte burada.

—Yakında bu kibarlığından eser kalmaz —dedi Chunga.

Sonra, tıpkı benim yaptığım gibi, bir kibrit alevinde parmaklarını bıçağın çeliğinden geçirip hiç sesini çıkarmadan bize geri verdi ve uzun adımlar atarak 'Set'e doğru geri döndü. Ilık bir rüzgârın köprüye doğru sürükleyip getirdiği pamuk tarlalarının kokusunu içimize çekerek, birkaç dakika sessizce bekledik. Arkamızda, nehir yatağının iki yakasında kentin titrek ışıkları görünüyordu. Neredeyse tam bir sessizlik vardı ortalıkta; köpek havlamaları ya da eşek anırmaları arasıra ansızın bozuyordu bu sessizliği.

—Hazırız! —diye bağırdı, öbür yandan bir ses.

—Hazırız! —diye bağırdım ben de.

'Set'in yanındaki grupta hareketlenme ve mırıldanmalar oldu; sonra aksayan bir gölge, iki grubun sınırladığı bölgenin ortasına kadar ilerledi. Oraya varınca Topal'ın ayaklarıyla zemini yokladığını gördüm; yerde taşlar ya da çukurlar olup olmadığını anlamaya çalışıyordu. Gözlerimle Justo'yu aradım; León'la Briceño kollarını onun omzuna atmışlardı. Justo çabucak kendini kurtardı onlardan.

Yanımdan geçerken gülümsedi. Elimi uzattım ona. Uzaklaşmaya başlamıştı, ama Leonidas bir sıçrayışta onu omuzlarından tuttu. İhtiyar, sırtında taşıdığı örtüyü eline alınıştı. Benim çok yakınımdaydı.

—Bir an bile yaklaşma ona. —İhtiyar, hafifçe titreyen bir sesle ağır ağır konuşuyordu—. Hep uzakta kal. Yorulana kadar oyala onu. Özellikle de midene ve yüzüne dikkat et. Kolunu hep ilerde tut. Yere eğil, ayağını sıkı bas. Düşecek olursan onu kendinden uzaklaştırana kadar havayı tekmele... Tamam, hadi git, erkekçe dövüş.

Justo, Leonidas'ı başı önünde dinlemişti. Onu kucaklayacağını sandım, ama sert bir hareket yapmakla yetindi. Örtüyü ihtiyarın elinden kapıp koluna sardı. Sonra uzaklaştı, başı yukarıda, sert adımlarla yürüyordu kumun üzerinde. Bizden uzaklaşırken, sağ elindeki kısa metal parçası parıldamıştı. Justo, Topal'dan iki metre uzaklıkta durdu.

Birkaç saniye hiç ses çıkarmadan hareketsiz kaldılar, herhalde gözleriyle birbirlerinden ne kadar nefret ettiklerini söylüyor, kasları giysilerinin içinde gerilmiş, sağ elleri çakılarını öfkeyle kavramış bir halde birbirlerini gözlüyor olmalıydılar. Uzaktan, gecenin ılık karanlığı içine yarı gizlenmiş olarak, dövüşmeye hazırlanan iki erkeği değil de, siyah bir maddeden dökülmüş iki şekilsiz heykeli, ya da gölgeleri kuma değil de havaya düşmüş, iri ve körpe iki keçiboynuzu ağacını andırıyorlardı. Hemen hemen aynı anda, sanki acil bir emre uyar gibi, kımıldamaya başlamışlardı. Belki de önce dav-

ranan Justo olmuştu: ötekinden bir saniye önce, olduğu yerde, dizlerinden omuzlarına kadar çıkan son derece hafif bir hareketle sallanmaya başladı, Topal da ayaklarını kıpırdatmadan aynı biçimde sallanarak onu taklit ediyordu. Duruşları birbirinin aynıydı: sağ kol, dirsek dışarı doğru dönmüş olarak hafifçe kıvrılmış, el doğrudan doğruya hasma çevrilmiş, sol kol da örtüyle sarılı olarak oransız, devasa bir biçimde tıpkı bir kalkan gibi yüz hizasına kadar kaldırılmıştı. Başlangıçta sadece bedenleri kımıldıyor, başları, ayakları ve elleri hareket etmiyordu. İkisi de, sanki suya atlayacakmış gibi sırtlarını eğip bacaklarmı bükerek, gözle fark edilmeyecek kadar yavaş birbirlerine doğru eğilmişlerdi. İlk saldıran Topal oldu: birdenbire öne doğru sıçrayarak koluyla havada hızla bir daire çizdi. Hasmını yaralamadan sıyırıp geçen bıçağın çizdiği yol henüz tamamlanmamıştı ki, Justo hızlı davranıp onun çevresinde dönmeye başladı. Savunmayı bırakmadan, giderek hızlanan bir tempoyla kumun üzerinde yavaşça kayarak karşısındakinin çevresinde daire çiziyor, Topal da olduğu yerde dönüyordu. Büsbütün sinmiş, hasmının yönünü izleyerek kendi çevresinde dönüyor, sanki ipnotize olmuş gibi onu bir an olsun gözden kaçırmıyordu. Justo birdenbire hiç beklenmedik bir biçimde olduğu yerde durdu: vücudunun tüm ağırlığıyla ötekinin üstüne çullandığını ve bir saniye içinde, tıpkı yaylı bir hacıyatmaz gibi, aynı yere döndüğünü gördük.

—Tamam —diye mırıldandı Briceño—. Deşti onu.

—Omzundan —dedi Leonidas—. Ama belli belirsiz.

Topal, sesini çıkarmadan ve duruşunu bozmadan sıçramaya devam ediyor, bu arada Justo ise artık aynı daire üstünde dönmekle yetinmiyordu; kolundaki örtüyü sallayarak kâh yaklaşıp kâh uzaklaşıyor, kâh savunmaya geçip kâh açık veriyor, vücudunu bir ortaya koyuyor bir kaçırıyor, hırçm ve çevik hareketlerle tıpkı şehvetli bir kadın gibi hasmım bir kışkırtıp bir ondan kaçıyordu. Onun başını döndürmek istiyordu, ama Topal deneyimliydi, ne yapacağını biliyordu. Öne eğilmeyi sürdürerek geri geri gidip halkayı kırmış, Justo'yu durup kendisini izlemek zorunda bırakmıştı. Justo, başı ilerde, yüzünü kolundan sarkan örtüyle koruyarak, kısa adımlarla onu izliyor, Topal ise dizleri neredeyse kuma değercesine çökmüş bir halde ayaklarını sürüyerek kaçıyordu, Justo iki kez kolunu savurmuş, ama her ikisinde de sadece boşlukla karşılaşmıştı. "O kadar yaklaşma," dedi Leonidas yanıbaşımdan, öylesine alçak sesle söylemişti ki sadece ben duyabiliyordum onu, tam o sırada o kitle, küçülmüş olan o biçimsiz ve yayvan gölge, tıpkı bir tırtıl gibi kendi üzerinde yeniden katlanarak bir anda normal boyutlarına kavuşmuş ve böylece büyüyüp yayılırken Justo'yla aramıza girmişti. Birbirlerine sarılmış olan hasımların belirsiz şekline bakarak bir, iki, belki de üç saniye soluğumuz kesildi ve dövüş boyunca duyduğumuz ilk ses olarak geğirtiye benzer hafif bir gürültü geldi kulağımıza. Bir an sonra, o koca gölgenin bir kenarından daha ince ve uzun bir başka gölge çıktı ve iki sıçrayıştan son-

ra dövüşenlerin arasında yine gözle görülmez bir duvar yükseldi. Bu kez Topal dönmeye başlamıştı: sağ ayağıyla adım atıyor, sol ayağını sürüklüyordu. Ben, gözlerimin, alacakaranlığı delip geçerek o üç saniye içinde neler olduğunu Justo'nun vücudundan okuyabilmesi için boşuna kendimi zorluyordum, o sırada tıpkı iki âşık gibi birbirlerine sokulmuş olan hasımlar, bir bütün olmuşlardı. "Çıksana oradan!" dedi Leonidas ağır ağır. "Neden bu kadar yakın dövüşüyorsun?" Nasıl oldu bilinmez, esen hafif rüzgâr bu gizli mesajı ona götürmüşçesine, Justo da tıpkı Topal'ın yaptığı gibi sıçramaya başladı. Yere doğru eğilip sinerek, dikkatli ve acımasız bir biçimde savunmadan saldırıya, sonra şimşek hızıyla yine savunmaya geçiyorlar, ama tehditler ikisini de şaşırtmıyordu: düşmanın, hasmını yaralama değil şaşırtma ve bir an için aklını karıştırıp savunmasını kırma niyetiyle taş atar gibi gerilen kolunun bu ani hareketine öteki, sol elini kaldırarak, yerinden hiç kıpırdamadan, otomatik olarak karşılık veriyordu. Ben onların yüzlerini göremiyordum, ama gözlerimi yumduğum zaman aralarında olsam görebileceğimden çok daha iyi görüyordum onları: kan ter içindeki Topal'ın dudakları sımsıkı kapalı, küçücük domuz gözleri gözkapaklarının ardmda alev alev yanıyor, vücudu ürperiyor, yassı burnunun kanatları ve ağzının kenarları akıl almaz bir titremeyle seğiriyor, Justo'nun ise, yüzünde öfkeyle daha da belirginleşmiş o her zamanki aşağılayıcı maskesiyle, dudakları hırs ve yorgunluktan köpürmüş. Justo'nun çılgın gibi gözü dönmüş bir halde ötekinin üstüne atıldığını ve yüzünü gösterip vücudunu

akıl almaz biçimde açıkta bırakarak ona tüm üstünlüğü sağladığını görmek için gözlerimi tam vaktinde açmıştım. Öfke ve sabırsızlıkla olduğu yerde doğrulup garip bir biçimde havalanarak silueti gökyüzüne vurmuş ve canavar gibi avının üzerine atılmıştı. Bu vahşice saldırı Topal'ı şaşırtmış olmalı ki kısa bir an bocaladıktan sonra öne eğilip kolunu ok gibi ileri uzatmasıyla, kendimizden geçmiş bir halde izlediğimiz ışıltılı bıçak görünmez olmuş, Justo'nun bu çılgınca hareketinin pek de yararsız olmadığını anlamıştık. Bu çarpışma üzerine, bizi sarmalayan gece, dövüşenlerden kıvılcımlar gibi saçılan yırtıcı kükreme ve inlemelerle dolmuştu. Çırpınıp duran çok yüzlü bir kütle halinde ne kadar süre birbirlerine sarılı kaldıklarını o anda anlayamadığımız gibi, sonra da bilemeyecektik, ama kimin kim olduğunu ayırt edemediğimiz, o darbeleri hangi kolun indirdiğini, birbiri ardından yankılanan o kükremelerin hangi gırtlaktan çıktığını bilemediğimiz halde, çakıların çıplak çeliğinin kâh havada, gökyüzüne doğru titrediğini, kâh gölgelerin içinde aşağılarda ya da yan taraflarda bir yerde, tıpkı bir sihirbazlık gösterisindeki gibi hızla ve ışıldayarak bir görünüp bir kaybolduğunu, gecenin içine bir gömülüp bir ışıltılar saçtığını kaç kez görmüştük.

Soluk bile almadan, gözlerimiz evinden uğramış, belki de anlaşılmaz sözcükler mırıldanır bir halde, hırs ve kaygıyla kendimizden geçmiş olmalıydık ki, bu insan piramidi, gözle görülmez bir bıçak darbesiyle ortadan kesilip ikiye ayrıldı: her ikisi de sanki aynı anda sırtlarından mıknatısla çekilmiş gibi aynı hızla kopmuşlardı birbirlerinden. Ara-

larında bir metre uzaklıkla, soluk soluğa durdular. "Onları durdurmak gerek, dedi León'un sesi. Yeter artık." Ama bizim kımıldamamıza fırsat kalmadan Topal, tıpkı bir meteor gibi fırladı yerinden. Justo saldırıyı savuşturmadı; birlikte yere yuvarlandılar. Bıçaklarını havada rastgele sallayarak soluk soluğa, alt alta üst üste kumların üzerinde debeleniyorlardı. Bu kez boğuşma kısa sürmüştü. Birdenbire, nehir yatağında sanki uyur gibi uzanmış bir halde, hareketsiz kaldılar: tam onlara doğru koşmaya hazırlanıyordum ki, ikisinden biri, belki de niyetimi tahmin edip bir anda toparlandı ve bir sarhoştan daha da kötü yalpalayarak yerde yatan ötekinin yanıbaşında ayağa kalktı. Topal'dı bu.

Zorlu çaba sırasında ellerinden düşürdükleri örtüler, pek çok dorukları olan bir kayalık gibi, biraz ileride duruyordu. "Gidelim" dedi León. Ama bu kez de yine bizi hareketsiz bırakan bir şey oldu. Justo, vücudunun tüm ağırlığını sağ koluna verip sanki gözlerinin önünden korkunç bir görüntüyü kovmak istermiş gibi öbür koluyla yüzünü örterek zorlukla toparlandı. Ayağa kalktığında, Topal birkaç adım geriledi. Justo sendeliyordu. Kolunu yüzünden çekmemişti. Derken, hepimizin tanıdığı, ama karanlıkların içinden bizlere beklenmedik bir zamanda seslense tanıyamayacağımız bir ses geldi kulağımıza.

—Julián! —diye bağırdı Topal—. Söyle ona pes etsin!

Leonidas'a bakmak üzere döndüm, ama León'un suratıyla karşılaştım: yüzünde acımasız bir ifadeyle bu sahneyi seyrediyordu. Yeniden dönüp

onlara baktım: yine kapışmışlardı. Hiç kuşku yok, Justo benim tam gözümü dövüşten ayırdığım anda kolunu yüzünden indirmiş, duyduğu acı ve yenilmiş olmanın verdiği hınçla son gücünü toplayarak hasmının üstüne atılmış olmalıydı. Topal, geriye doğru sıçrayarak, bu duygusal ve yararsız saldırıdan kolaylıkla kurtulmuştu:

—Don Leonidas! —diye bağırdı yeniden, öfkeli ve yalvaran bir ses tonuyla—. Söyleyin ona pes etsin!

—Sus da dövüşmene bak! —diye haykırdı Leonidas, hiç duraksamadan.

Justo yeni bir saldırıya yeltenmişti, ama bizler ve özellikle de ömründe pek çok dövüş görmüş yaşlı bir adam olan Leonidas, artık Justo'nun yapabileceği hiçbir şey olmadığını, kolunda Topal'ın esmer derisini sıyıracak kadar bile güç kalmadığını biliyorduk. Kalbimizin derinliklerinden doğup kabaran ve ağzımızı kupkuru bırakıp gözlerimizi buğulandıran büyük bir kederle, onların bir dakika daha ağır çekim halinde birbirlerine karşı koymalarını seyrettik, ta ki o gölge bir kez daha parçalanıncaya kadar: ikisinden biri, tok bir gürültüyle yere yığılmıştı.

Justo'nun yattığı yere vardığımızda Topal, adamlarına doğru geri çekilmiş ve hepsi birlikte hiç konuşmadan uzaklaşmaya başlamışlardı. Yüzümü göğsüne dayadığımda sıcak bir maddenin boynumu ve omzumu ıslattığım belli belirsiz fark etmiştim, bir yandan da parça parça giysilerinin arasından karnım ve sırtını yoklarken elim zaman zaman gevşek, ıslak ve soğuk bir vücuda gömülüyor-

du. Briceño ile León ceketlerini çıkardılar, onu dikkatle sarmalayarak, kollarından ve bacaklarından tutup kaldırdılar. Ben Leonidas'ın birkaç adım ötede duran örtüsünü arayıp buldum, hiç bakmadan, elyordamıyla onun yüzünü örttüm. Sonra üçümüz birden, tıpkı bir tabut taşır gibi, iki sıra halinde onu omuzlarımıza aldık, adımlarımızı birbirine uydurarak, ırmak kıyısından yukarı çıkıp bizi kente götürecek olan patikadan yürüdük.

—Ağlama, ihtiyar —dedi León—. Ben ömrümde senin oğlun kadar cesur hiç kimseyi tanımadım. Doğru söylüyorum.

Leonidas karşılık vermedi. Arkamda yürüdüğü için onu göremiyordum.

Castilla'nın ilk kulübelerinin hizasına vardığımızda sordum:

—Onu evinize mi götürelim, Don Leonidas?

—Evet —dedi ihtiyar, aceleyle; sanki ona ne söylediğimi duymamış gibi.

Yolun kenarında kocaman bir taş vardı, üzerinde de bir kurbağa duruyordu; David dikkatle ona nişan aldı.

—Ateş etme —dedi Juan.

David silâhı indirip şaşkınlıkla baktı kardeşine.

—Silâh sesini duyabilir —dedi Juan.

—Deli misin? Şelaleye daha elli kilometre var.

—Belki de şelalede değildir de mağaralardadır —diye diretti Juan.

—Değildir —dedi David—. Üstelik mağaralarda olsa bile bizim burada olduğumuz dünyada aklına gelmez.

Kurbağa, bir karış açık kocaman ağzından sakin sakin soluyarak hâlâ orada duruyor, şulu gözlerinin ardından neredeyse hastalıklı bir havayla David'e bakıyordu. David tabancasını yeniden doğrultu, ağır ağır nişan alıp ateş etti.

—Vuramadın —dedi Juan.

—Vurdum.

Taşa doğru yaklaştılar: Yeşil renkli küçük bir leke kurbağanın durduğu yeri belli ediyordu.

—Vuramamış mıyım?

—Evet —dedi Juan—, vurmuşsun.

Atlara doğru yürüdülür. Yol boyunca peşlerini bırakmayan o aynı soğuk ve ısırıcı rüzgâr esiyordu, ama manzara değişmeye başlamıştı; güneş, tepelerin ardına gömülüyor, dağlardan birinin eteğinde

belirsiz bir gölge, tarlaları örtüyordu; en yakın doruklardaki kıvrım kıvrım bulutlar, kayalarla aynı koyu gri renge bürünmüştü. David, uzanıp dinlenmek üzere yere yaymış olduğu battaniyeyi omzuna aldı, sonra mihaniki bir hareketle tabancasında eksilen kurşunun yerine yenisini sürdü. Juan, silâhı doldurup kılıfına koyarken David'in ellerini ona belli etmeden seyretmişti; parmakları onun isteğiyle değil de tek başlarına hareket ediyor gibiydiler.

—Yola devam edelim mi? —dedi David.

Juan kabul etti.

İlerledikleri yol daracık bir yokuştu, hayvanların ayakları, son günlerde yağan yağmurlardan hâlâ ıslak olan taşların üzerinde sürekli kayıyordu. İki kardeş hiç konuşmadan yol alıyorlardı. Yola çıktıktan az sonra gözle görülmez incecik bir yağmur onları karşılamış, ama çok geçmeden kesilmişti. Herkesin 'Gözlü Tepeler' adıyla tanıdığı, tıpkı bir solucan gibi uzanan yassı tepeyi ve mağaraları uzaktan gördüklerinde hava kararmaya başlamıştı.

—Orada olup olmadığına bakalım mı? —diye sordu Juan.

—Değmez. Şelaleden ayrılmadığına eminim. Buradan görülebileceğini bilir, yoldan hep birileri geçer çünkü.

—Nasıl istersen —dedi Juan.

Bir dakika sonra sordu:

—Ya yalan söylediyse o adam?

—Kim?

—Şu onu gördüğünü söyleyen.

—Leandro mu? Hayır, bana yalan söylemeye cesaret edemez. Şelalede saklandığını söylediyse

kesinlikle oradadır. Göreceksin.

Akşam geç saatlere kadar ilerlemeye devam ettiler. Gece, siyah bir çarşaf gibi onları sarmalamıştı ve bu karanlığın içinde ne bir ağaç ne de bir insanın bulunduğu bu ıssız yöredeki güvensizlik, giderek belirginleşip sonunda neredeyse elle tutulur bir nesneye dönüşen sessizliğin içinde, gözle görülür bir hal almıştı. Atının boynuna eğilmiş giden Juan, patikadaki belirsiz izleri seçmeye çalışıyordu. Kendilerini birdenbire, beklenmedik bir düzlükte bulunca doruğa erişmiş olduklarını anlamıştı. David yola yayan devam etmeleri gerektiğini söyledi. Atlarından inip hayvanları oradaki kayalara bağladılar. Kardeşlerin büyüğü atının yelesinden çekip sırtına birkaç kez vurduktan sonra kulağına fısıldadı:

—İnşallah yarın seni donmuş bulmam.

—Artık inelim mi? —diye sordu Juan.

—Evet —diye karşılık verdi David—. Sen üşümüyor musun? Boğaza girip günün ışımasını beklemek daha iyi olacak. Orada dinlenebiliriz. Karanlıkta aşağı inmekten korkar mısın?

—Hayır. İstiyorsan inelim.

Hemen aşağı doğru inmeye koyuldular. Küçük bir fener taşıyan David önden gidiyordu, ışık demeti kendi ayaklarıyla Juan'ınkiler arasında gidip geliyor, ışığın altın renkli yuvarlağı, küçük kardeşin basması gereken yerde bir an duraklıyordu. Aradan birkaç dakika geçmeden Juan şakır şakır terlemeye başlamış, yamaçtaki sert kayalar ellerinin her yanını çizik içinde bırakmıştı. Sadece önünde giden ışıklı diski görebiliyor, ama kardeşinin solu-

masını duyarak hareketlerini tahmin edebiliyordu: önüne çıkan engelleri hiç zorlanmadan aşarak, kaygan yokuştan aşağı doğru kendinden son derece emin bir biçimde ilerliyor olmalıydı. Oysa kendisi, her adımdan önce toprağın sağlamlığını yoklu-yor, tutunacak bir yer arıyordu; yine de birçok kez düşmesine ramak kalmıştı. Kanyonun dibine vardıklarında, bu iniş sanki saatler sürmüş gibi gelmişti Juan'a. Bitkin bir haldeydi, artık şelalenin gürültüsünü çok yakında duyabiliyordu. Küçük bir derenin beslediği bir gölün üzerine gökgürültüsü gibi gümbürdeyerek yükseklerden inen kocaman, heybetli bir su perdesiydi bu. Gölün çevresinde yo-sun ve otlar bütün yıl eksik olmuyordu ve bunlar yirmi kilometrelik bir çevrede görülen tek bitki ör-tüsüydü.

—Burada dinlenebiliriz —dedi David.

Yan yana oturdular. Gece soğuktu, hava nem-li, gökyüzü kapalıydı. Juan bir sigara yaktı. Yorul-muştu, ama uykusu yoktu. Ayabeyinin gerinip es-nediğini duydu; az sonra kımıldamaz olmuş, solu-ğu yumuşak ve düzenli bir hal almıştı, arasıra mı-rıldanır gibi bir ses çıkarıyordu. Juan da uyumaya çalıştı. Taşların üzerine elinden geldiğince rahatça yerleşip kafasının içindekileri silip atmaya çalıştı, ama başaramadı. Bir sigara daha yaktı. Bundan üç ay önce çiftliğe vardığında, kardeşlerini görmeyeli iki yıl olmuştu. David, çocukluğundan beri hem nefret ettiği, hem de hayranlık duyduğu aynı Da-vid'di, ama Leonor değişmişti, artık La Mugre'nin pencerelerinden içeri sarkıp cezalı yerlilere taş atan çocuk değildi, sade tavırlı, uzun boylu bir ka-

dındı ve güzelliğinde, tıpkı çevresindeki doğada olduğu gibi, bir vahşilik vardı. Gözlerinde yoğun bir parıltı görünür olmuştu. Juan, kızkardeşinde aradığı görüntüyü onun anısıyla her bağdaştırdığında, gözlerini buğulandıran bir iç sıkıntısıyla midesinde bir boşluk hissediyor, öfkeden içi bulanır gibi oluyordu. Yine de, o gece sabaha karşı Camilo'yu, atları hazırlamak üzere, çiftlik evini ahırlardan ayıran açıklığı geçerken gördüğünde, bir bocalama geçirmişti.

—Gürültü yapmadan çıkalım —demişti David—. Küçüğün uyanması işimize gelmez. Çiftlik evinin basamaklarını ayaklarımn ucuna basarak inerken ve tarlalar boyunca uzanan ıssız yolda ilerlerken, sanki Ant Dağlarının en yüksek tepesindeymiş gibi garip bir boğulma duygusuna kapılmıştı; acımasızca üstüne atılıp, kentlilere özgü o narin cildinin açıkta kalan her yanından onu sokan sivrisineklerin dörtbir yandan alaycı saldırısını duymuyor gibiydi. Dağa tırmanmaya başladıklarında o boğulma duygusu yok olmuştu. Iyi bir binici değildi, incecik bir serpantine benzeyen patikanın kenarından korkunç bir biçimde açılıveren uçurum, onu kendine çekiyordu. Sürekli olarak gözünü dört açıp atının her adımına dikkat ediyor, hemen gelecekmiş gibi olan başdönmesine karşı iradesini toplamaya çalışıyordu.

—Bak!

Juan irkildi.

—Korkuttun beni —dedi—. Uyuduğunu sanıyordum.

—Sus! Baksana.

—Ne var?

—Şuraya bak.

Şelalenin gümbürtüsünün çıktığı, toprakla hemen aynı düzeyde bir yerde, küçücük titrek bir ışık görünüyordu.

—Orada bir ateş yanıyor —dedi David—. Yemin ederim ki bu o. Hadi gidelim.

—Şafak sökmesini bekleyelim —diye fısıldadı Juan; bir anda gırtlağı kupkuru olmuş, cayır cayır yanıyordu—. Kaçmaya kalkışırsa bu karanlıkta dünyada yetişemeyiz ona.

—Suyun bu vahşi gürültüsüyle duyamaz bizi —diye karşılık verdi David, sert bir sesle, kadeşini kolundan tutarak—. Hadi gidelim.

David, vücudu sanki atlayacakmış gibi öne eğilmiş olarak, sırtını yamaca yapıştırıp usulca kaymaya başlamıştı. Juan da gözlerini, sanki birisi alevleri yelpazeliyormuş gibi bir küçülüp bir büyüyen ışığa dikmiş, ayakları takılarak onun yanından gidiyordu. İki kardeş oraya doğru yaklaştıkça ateşin parıltısı yakın çevresindeki araziyi giderek meydana çıkarıyor, iri taşları, çalılıkları, gölün kenarını aydınlatıyordu, ama insana benzer herhangi bir şey yoktu. Yine de Juan, peşinde oldukları kimsenin orada bulunduğundan, ışığa çok yakın bir yerde o gölgelerin içine gömülü olduğundan emindi artık.

—Bu o —dedi David—. Görüyor musun?

Alevlerin narin dilleri, ısınmaya çalışan karanlık ve ürkek bir profili aydınlatmıştı bir an için.

—Ne yapıyoruz? —diye mırıldandı Juan, olduğu yerde durarak. Ama David artık yanında değil-

di, o yüzün, bir an için görünüp kaybolduğu yere doğru koşuyordu.

Juan gözlerini yumdu, yerliyi, diz çöküp ellerini ateşe uzatmış, alevlerin çıtırtılı kıvılcımlarından gözleri kızarmış bir halde getirdi gözünün önüne: birdenbire üstüne bir şey atılıyor, o da bunun bir hayvan olduğunu düşünürken gırtlağına yapışan iki güçlü el hissediyor ve kim olduğunu anlıyordu. Gölgelerin içinden gelen bu beklenmedik saldırı karşısında sonsuz bir dehşete kapılmış olmalıydı, hiç kuşkusuz kendini savunmaya bile kalkışamayacaktı, en fazla yapabileceği, vücudunu tehlikeden korumak için tıpkı bir salyangoz gibi büzülmek olacak, karanlıkların içinde saldırganı görebilmek için kendini zorlayarak gözlerini koca koca açacaktı. İşte o zaman onun sesini tanıyacaktı: "Sen ne yaptın, alçak?", "Ne haltettin, köpek?". Juan, David'in ne yaptığını duyuyor, yerliyi tekmelediğini fark ediyordu, indirdiği tekmeler arasıra ona değil kıyıdaki taşlara isabet ediyordu; bu, David'i daha da çileden çıkarıyor olmalıydı. Başlangıçta Juan'm kulağına, yerli sanki gargara yapıyormuş gibi ağır bir hırıltı gelmişti, ama daha sonra sadece David'in öfkeden kuduran sesini, tehditlerini, küfürlerini duyar olmuştu. Juan birdenbire kendi sağ elindeki tabancayı fark etti, parmağı hafifçe tetiğe dokunuyordu. Şaşkın bir halde, ateş edercek olursa, ağabeyini de vurabileceğini düşündü, ama silâhı elinden bırakmadı, tersine, ateşe doğru ilerlerken kendini son derece soğukkanh hissediyordu.

—Yeter David! —diye bağırdı—. Sık bir kurşun.

Dövme artık onu.

Hiçbir yanıt gelmedi. Juan onları göremiyordu artık, yerliyle ağabeyi birbirlerine sarılmış olarak ateşin aydınlattığı çemberin dışına yuvarlanmışlardı. Onları göremiyordu, ama inen darbelerin tok sesini, arasıra da bir küfür ya da derin bir soluma duyuyordu.

—David! —diye bağırdı Juan—, çık oradan. Ateş ediyorum.

Büyük bir heyecana kapılarak, birkaç saniye sonra yineledi:

—Bırak onu, David. Yemin ederim ateş edeceğim.

Yine yanıt yoktu.

Birinci kez ateş ettikten sonra Juan bir an için sersemlemişti, ama hemen arkasından nişan almadan ateşe devam etti, ta ki tabancanın horozunun metalik titreşimini boş şarjörün üzerinde duyana kadar. Hareketsiz kalmıştı, tabancanın elinden kayıp ayaklarının dibine düştüğünü hissetmedi. Şelalenin gürültüsü yok olmuştu, tüm vücudu ürperiyordu, ter içindeydi, neredeyse soluğu kesilmişti. Birdenbire haykırdı:

—David!

—Buradayım, hayvan —diye yanıt vedi yanıbaşından, korkmuş ve öfkeli bir ses—. Beni de kurşunlayabileceğinin farkında mısın? Çıldırdın mı sen?

Juan topukları üzerinde dönüp ellerini uzatarak ağabeyini kucakladı. Ona sarılmış, anlaşılmaz birşeyler mırıldanarak inliyor, kendisini yatıştırmaya çalışan David'in söylediklerini anlamaz görü-

nüyordu. Uzun bir süre hıçkıra hıçkıra aynı tutarsız sözleri tekrarladı durdu. Sonunda yatışınca yerliyi hatırladı.

—Ya o, David?

—O mu? —David kendine güvenini yeniden kazanmıştı; sert bir ses tonuyla konuştu—. Nasıl olabilir ki?

Ateş yanmaya devam ediyor, ama çevreyi çok az aydınlatıyordu. Juan ateşin içinden en büyük odunu çekip yerliyi arandı. Onu bulduğunda büyülenmiş gibi gözlerle bir an baktı, sonra elindeki odun yere düşüp söndü.

—Gördün mü, David?

—Evet, gördüm. Hadi gidelim buradan.

Juan kaskatı ve duygusuz kesilmişti, tıpkı bir düşteymiş gibi David'in onu tepeye doğru sürüklediğini hissetti. David bir eliyle feneri tutuyordu, öbür eliyle de boş bir çuvala benzeyen kardeşini: Juan'ın en sağlam taşlarda bile ayağı kayıyor, hiçbir tepki göstermeden yere yığılıveriyordu. Doruğa vardıklarında bitkin bir halde yere yıkılmışlardı. Juan başını kollarının arasına gömmüş, yattığı yerde derin derin soluyordu. Kendini toparladığında, ağabeyini gördü, fenerin ışığında onu inceliyordu.

—Yaralısın —dedi David—. Gel yaranı sarayım.

Mendilini yırtıp ikiye ayırdı, her bir parçayla Juan'ın, yırtık pırtık pantolonundan dışarı çıkmış, kan içindeki dizlerini sardı.

—Bu şimdilik idare eder —dedi David—. Bir an önce dönsek iyi olur. Mikrop kapabilir. Dağlara tırmanmaya pek alışık değilsin. Leonor seni iyileşti-

rir.

Atlar soğuktan tir tir titriyorlardı, burunları mavimsi bir köpükle kaplıydı. David onları eliyle temizledi, sırtlarını ve sağrılarını okşadı, dilini kulaklarına yaklaştırıp hafifçe şaklattı. "Şimdi ısınırız", diye fısıldadı.

Atlara bindiklerinde gün ışıyordu. Hafif bir aydınlık tepelerin siluetini ortaya çıkarıyor, beyaz bir parlaklık yer yer kesik ufka yayılıyordu, ama uçurumlar hâlâ karanlıklara gömülüydü. Yola çıkmadan önce David matarasından büyük bir yudum alıp matarayı Juan'a uzattı, ama o içmek istemedi. Hayvanları canları istediği tempoda yürümekte serbest bırakarak, bütün sabah kendilerine düşman bir manzara içinde at sürdüler. Öğle vakti durup kahve yaptılar. David, Camilo'nun heybelere yerleştirmiş olduğu peynir ve bakladan bir parça yedi. Akşam olurken çapraz bitiştirilmiş iki sırık göründü uzaktan. Bunlara asılı olan tabeleda şöyle yazılıydı: Şafak. Atlar kişnediler: çiftliğin sınırını belirleyen işareti tanıyorlardı.

—Hele şükür —dedi David—. Sonunda gelebildik. Ben pes dedim. Senin şu dizlerin nasıl?

Juan karşılık vermedi.

—Acıyor mu? —diye üsteledi David.

—Yarın çekip Lima'ya gidiyorum —dedi Juan.

—Ne demek o?

—Çiftliğe bir daha dönmeyeceğim. Dağ başında yaşamaktan bıktım usandım. Bundan sonra hep kentte yaşayacağım. Kır sözünü bir daha duymak istemiyorum.

Juan ileriye bakıyor, onun bakışlarını arayan

David'in gözleriyle karşılaşmaktan kaçınıyordu.

—Şu anda sinirlisin —dedi David—. Bu normal. Sonra yine konuşuruz.

—Hayır —dedi Juan—. Şimdi konuşalım.

—Peki —dedi David, yumuşak bir ses tonuyla—. Neyin var senin?

Juan, ağabeyine doğru döndü, yüzü çökmüştü, sesi hırçın çıkıyordu:

—Neyim mi var? Sen ne söylediğinin farkında mısın? Şelaledeki adamı unuttun mu yoksa? Çiftlikte kalacak olursam, sonunda böyle şeyler yapmanın normal olduğuna inanmaya başlayacağım.

"Senin gibi," diye ekleyecekti, ama cesaret edemedi.

—Aşağılık bir köpekti o —dedi David—. Böyle vicdan azabı duyman yersiz. Yoksa kızkardeşine ne yaptığını unuttun mu?

Tam o sırada Juan'ın atı olduğu yerde durmuş, atlayıp sıçramaya ve şaha kalkmaya başlamıştı.

—Gemi azıya alacak, David —dedi Juan.

—Dizginleri bırak. Onu boğuyorsun.

Juan dizginleri gevşetince hayvan yatıştı.

—Bana yanıt vermedin —dedi David—. Onu aramaya neden çıktığımızı unuttun mu?

—Hayır —dedi Juan—. Unutmadım.

İki saat sonra Camilo'nun, çiftlik eviyle ahırlar arasmda bir tepenin üzerine kurulu kulübesine varmışlardı. İki kardeşin durmalarına fırsat kalmadan kulübenin kapısı açılmış, eşikte Camilo görünmüştü. Hasır şapkası elinde, başı saygılı bir ifadeyle öne eğili olarak onlara doğru ilerledi, iki atın ortasında durup dizginlerini tuttu.

—Her şey yolunda mı? —dedi David.

Camilo, olumsuz anlamda kafasını salladı.

—Küçükhanım Leonor...

—Leonor'a ne olmuş? —diye onun sözünü kesti Juan, üzengilerin üzerinde doğrularak.

Camilo'nun kesik kesik ve anlaşılmaz konuşma tarzıyla anlattığına göre küçükhanım Leonor, ağabeylerinin sabahın kör karanlığında yola çıktıklarını odasının penceresinden görmüş, onlar evden daha bin metre uzaklaşmadan, ayağında çizmeleri ve binici pantolonuyla dışarı fırlayıp bağıra çağıra atını hazırlamalarını emretmişti. David'in talimatına uyan Camilo onun dediğini yapmayı reddetmişti. Bunun üzerine o kendisi kararlı bir tavırla ahırlara girmiş, tıpkı bir erkek gibi eyeri, battaniyeleri ve koşum takımlarını kendi elleriyle kaldırdığı gibi çiftlikteki hayvanlarm içinde en ufak tefeği ve en kıvrağı olan favori atı Colorado'nun sırtına vurmuştu.

Ata binmeye hazırlandığı sırada evdeki hizmetçiler ve Camilo onu tutmuşlardı; umutsuzca tartışıp yalvaran ve ağabeylerinin peşi sıra gitmesine izin vermelerini isteyen küçükhanımın hakaretlerine ve yumruklarına uzun süre katlanmışlardı.

—Ah, ödeteceğim ona! —dedi David—. Jacinta'ydı, eminim. O gece sofrada hizmet ederken Leandro'yla konuşmamızı duymuştur. Kesinlikle oydu.

Camilo anlatmaya devam ediyordu: küçükhanım olanlardan son derece etkilenmişti. Hizmetçilere sövüp saydıktan ve onları tırmaladıktan sonra avazı çıktığı kadar bağırarak ağlamaya başlamış,

sonra da eve dönmüştü. O zamandan beri de, odasına kapanmış olarak oradaydı.

İki kardeş, atlarını Camilo'ya bırakıp eve yönelddiler.

—Leonor olanların tek kelimesini öğrenmemeli —dedi Juan.

—Elbette ki hayır —dedi David—. Bir tekini bile öğrenmemeli.

Leonor, onların geldiğini köpeklerin havlamasından anlamıştı. Yarı uykudayken boğuk bir hırıltı geceyi bölmüş, soluk soluğa bir hayvan pencerenin altından yıldırım gibi geçip gitmişti. Bu çılgınca koşması ve kuşku bırakmayan uluması, onun Spoky olduğunu belli etmişti. Hemen arkasından da gebe dişisi küçük Domitila'nın tembel tembel koşması ve donuk hırıltısını duymuştu. Köpeklerin saldırganlığı ansızın sona ermiş, havlamalarınm ardmdan her zaman David'i karşılarken gösterdikleri coşkulu soluma başlamıştı. Perdenin aralığınıdan bakıp ağabeylerinin eve yaklaştıklarım görmüş ve ön kapının açılıp kapandığını duymuştu. Merdiveni çıkıp odalarına varmalarını bekledi. Oda kapısım açtığında, Juan elini uzatmış, kapıya vurmak üzereydi.

—Merhaba, küçük —dedi David.

Onu kucaklamalarına izin verip alnını uzattı, ama kendisi onları öpmedi. Juan lâmbayı yaktı.

—Neden bana haber vermediniz? Bana söylemeliydiniz. Size yetişmek istiyordum, ama Camilo beni bırakmadı. Onu cezalandırmalısın David, gör-

sen bana nasıl yapışmıştı, saygısızın, hayvanın biri o. Beni bıraksın diye yalvarıyordum, ama bana aldırış bile etmedi.

Canlı bir ifadeyle konuşmaya başlamış, ama sesi hıçkırığa dönüşmüştü. Saçları karmakarışık, ayakları çıplaktı. David'le Juan onu yatıştırmaya çalışıyorlar, saçlarını okşayıp gülümsüyorlar, onu minik kız diye çağırıyorlardı.

—Seni tedirgin etmek istemedik —diye açıklıyordu David—. Üstelik son dakikada karar verdik yola çıkmaya. Sen çoktan uyumuştun.

—Neler oldu? —dedi Leonor.

Juan yatağın üzerinden bir battaniye alıp kızkardeşinin omuzlarına örttü. Leonor ağlamayı bırakmıştı. Yüzü solgundu, dudakları yarı aralık, bakışları kaygılıydı.

—Hiç —dedi David—. Hiçbir şey olmadı. Onu bulamadık.

Leonor'un yüzündeki gerilim kaybolmuş, dudaklarında bir ferahlama ifadesi belirmişti.

—Ama onu bulacağız —dedi David. Leonor'a, yatması gerektiğini gösteren belirsiz bir işaret yaptı. Sonra dönüp yürüdü.

—Bir dakika, gitmeyin —dedi Leonor.

Juan yerinden hiç kıpırdamamıştı.

—Evet? —dedi David—. Ne var, ufaklık?

—Onu daha fazla aramayın.

—Merak etme —dedi David—, unut sen onu. Bu erkek işi. Sen bu işi bize bırak.

Bunun üzerine Leonor yeniden ağlamaya başladı, hem de bu kez oldukça abartılı bir biçimde. Ellerini kafasına götürüyor, tüm vücudu elektrik

akımına kapılmışa benziyordu, çığlıklardan telâşa kapılan köpekler pencerenin dibinde havlamaya başlamışlardı. David, Juan'a birşeyler yapması için işaret etti, ama küçük kardeş sessiz ve hareketsiz duruyordu.

—Peki, ufaklık —dedi David—. Ağlama. Onu aramayacağız.

—Yalan. Onu öldüreceksin. Ben seni bilirim.

—Bir şey yapmayacağım —dedi David—. Sen, o rezilin bir cezayı hak etmediğine inanıyorsan...

—Bana hiçbir şey yapmadı ki —dedi Leonor, telâşla, dudaklarını ısırarak.

—Sen artık bunu düşünme —diye diretti David—. Onu unuturuz gider. Sakinleş artık, küçük kız.

Leonor ağlamaya devam ediyordu, yanaklarıyla dudakları sırılsıklamdı, battaniye yere düşmüştü.

—Bana hiçbir şey yapmadı —diye tekrarladı—. Yalandı o.

—Sen ne dediğinin farkında mısın? —dedi David.

—Her tarafta beni izlemesine artık dayanamıyodum—diye kekeledi Leonor—. Bütün gün peşimdeydi, tıpkı bir gölge gibi.

—Kabahat bende —dedi David, buruk bir ifadeyle—. Bir kadının kırda tekbaşına dolaşması tehlikelidir. Seni gözetmesini ben emretmiştim ona. Bir yerliye güvenmemeliydim. Onların hepsi aynıdır.

—Bana hiçbir şey yapmadı, David! —diye haykırdı Leonor—. İnan bana, sana doğruyu söylüyo-

rum. Camilo'ya sor, o biliyor hiçbir şey olmadığını. Zaten bu yüzden kaçmasına yardım etti. Bunu bilmiyor muydun? Evet, oydu. Ona ben söyledim. Ben sadece ondan kurtulmak istiyordum, bu yüzden uydurdum o hikâyeyi. Camilo her şeyi biliyor, sor ona.

Leonor, elinin tersiyle yanaklarını kuruladı. Battaniyeyi yerden alıp omuzlarına örttü. Bir kâbustan kurtulmuşa benziyordu.

—Bunu yarın konuşuruz —dedi David—. Şimdi yorgunuz. Uyumamız gerek.

—Hayır —dedi Juan.

Leonor, küçük ağabeyinin çok yakınında durduğunu fark etti: Juan'ın da orada bulunduğunu unutmuştu. Alnı kırış kırıştı, burun kanatları Spoky'nin küçük burnu gibi inip kalkıyordu.

—Söylediğin şeyi hemen şimdi bize tekrar edeceksin —diyordu Juan, garip bir tavırla—. Bize nasıl yalan söylediğini tekrar edeceksin.

—Juan —dedi David—. Herhalde ona inanmayacaksın. Şimdi bizi kandırmaya çalışıyor.

—Gerçeği söyledim —diye inledi Leonor; bir ona bakıyordu, bir öbürüne—. O gün ona beni yalnız bırakmasını emretmiştim, sözümü dinlemek istemedi. Irmağa kadar gittim, o da peşimdeydi. Rahat rahat yüzmeme bile olanak yoktu. Orada öylece durmuş, kötü kötü bana bakıyordu, tıpkı bir hayvan gibi. Bunun üzerine gelip size öyle söyledim.

—Dur, Juan —dedi David—. Nereye gidiyorsun? Beklesene.

Juan dönmüş, kapıya yönelmişti; David kendi-

sini durdurmaya çalıştığında artık dayanamayıp patladı. Sanki cin çarpmış gibi küfürler yağdırmaya başlamıştı: kızkardeşine orospu, ağabeyine alçak, rezil ve despot, diye bağırdıktan sonra, yolunu kesmeye çalışan David'i hızla bir yana itti ve arkasında bir hakaret yağmuru bırakarak koşar adım evden çıkıp gitti. Leonor'la David pencereden baktıklarında onun, deli gibi bağırıp çağırarak, açık araziyi koşa koşa geçip ahırlara girdiğini ve az sonra Colorado'ya eyersiz binmiş olarak dışarı çıktığını gördüler. Leonor'un hünerli atı, dizginlerini tutan deneyimsiz yumrukların belirttiği yöne doğru uysal uysal gidiyordu; zarafetle çark edip adımlarını değiştirerek ve kuyruğunun al kıllarını tıpkı bir yelpaze gibi sallayarak, dağlar, dar geçitler ve geniş kumluklar arasından kente giden yolun kenarına kadar gelmişti. Ama oraya vardığında binicisine başkaldırdı. Birdenbire art ayakları üzerinde kalkıp kişneyerek, tıpkı bir balerin gibi olduğu yerde döndü ve son hızla çiftliğe doğru koşmaya başladı.

—Onu sırtından atacak —dedi Leonor.

—Hayır —dedi David, yanıbaşında—. Baksana. Tutunuyor.

Yerlilerin birçoğu ahırların kapılarına çıkmışlar, atın üzerinde inanılmaz derecede sağlam bir biçimde oturan ve aynı zamanda hayvanın böğrünü gaddarca topuklayıp bir elinin yumruğunu kafasına indiren küçük kardeşi şaşkınlık içinde seyrediyorlardı. Yumruklardan azan Colorado, şaha kalkarak bir o yana bir bu yana dönüyor, atlayıp zıplıyor, kısacık ve başdöndürücü koşulara kalkıyor, sonra bir anda duruveriyordu, ama binicisi asker

gibi dimdik oturuyordu sırtında. Leonor'la David, atın üzerinde en deneyimli hayvan terbiyecileri kadar sağlam oturan Juan'ı bir görüp bir gözden kaybediyorlardı, şaşkınlıktan dillerini yutmuş gibiydiler. Colorado birden pes etti: ince uzun, zarif başı sanki utanmışçasına yere doğru sarkmış, bitkin bir halde soluyarak hareketsiz kalmıştı. O anda dönüp gideceğini sanmışlardı; oysa Juan hayvanı eve doğru sürüp kapının önünde durdu, ama yere inmedi. Sanki bir şey hatırlamış gibi geri dönüp atı kısa adımlarla tırıs sürerek doğruca La Mugre dedikleri yapıya doğru gitti. Oraya varınca bir hamlede yere indi. Kapı kapalıydı, Juan bir tekmede kilidi parçaladı. Sonra içerideki yerlilere avaz avaz bağırarak artık dışarı çıkmalarını, hepsi için cezanın sona erdiğini söyledi. Ondan sonra da ağır ağır yürüyerek eve döndü. David onu kapıda bekliyordu. Juan vakur görünüyordu; terden sırılsıklam olmuştu, gözlerinde gurur okunuyordu. David yaklaştı, omzuna sarılarak onu içeri götürdü.

—Hadi gel —diyordu—. Leonor dizlerindeki yaralara bakarken biz de bir kadeh bir şey içeriz

Soluğunu bir an tuttu, tırnaklarını avuçlarına batırarak çabuk çabuk şöyle dedi: "Seni seviyorum". Işıldarcasına solgun ve yumuşacık yanaklarını sanki birisi tokatlamış gibi birdenbire kızardığını gördü onun. İçinden yükselen heyecanla dilinin tutulduğunu dehşetle fark etti. Bir koşu dışarı fırlayıp her şeyi sona erdirmek geldi içinden: en önemli anlarda benliğini sarıp onu perişan eden o umutsuzluk, bu hüzünlü kış sabahında yine belirmişti. Miguel, daha birkaç dakika önce, Miraflores Merkez Parkında dolaşan canlı ve mutlu kalabalığın arasındayken, kendi kendine şöyle deyip duruyordu: "Şimdi yapmalıyım. Pardo Caddesine varır varmaz. Cesaretimi toplamalıyım. Ah, Rubén, senden nasıl nefret ettiğimi bir bilsen!" Hattâ daha da önce kilisede, Flora'yı bulmak için bakınırken, sütunlardan birinin dibinde onu uzaktan görerek, itelediği hanımlardan izin istemeden dirsekleriyle kendine yol açıp ona yanaşmayı ve alçak sesle selâmlamayı başardığında, tıpkı o gece sabaha karşı yatağında uzanıp günün ışımasını beklerken yaptığı gibi, inatla bir kez daha şöyle demişti kendi kendine: "Başka çare yok. Bunu bugün yapmam gerek. Sabah olunca. Bunu sana ödeteceğim, Rubén." Bir gece önce de, bu alçakça entrikanın hazırlanmakta olduğunu öğrendiğinde, yıllardan beri ilk olarak ağlamıştı. İnsanlar hâlâ parktaydılar, Pardo Caddesinde ise kimsecikler yoktu; herkes, yüksek ve sık

dallı incir ağaçlarının altındaki gezi yolunda dolaşıyordu. "Acele etmeliyim, diye düşünüyordu Miguel, yoksa mahvoluruın." Gözünün ucuyla çevresine bakındı: kimseler yoktu, bir kez deneyebilirdi. Sağ elini onunkine değdirinceye kadar ağır ağır uzattı; bu dokunuşla ter içinde olduğunu anlamıştı. Bir mucizeyle, bu utanç verici durumun sona ermesi için dua ediyordu. "Ne diyeceğim ona, diye düşünüyordu, ne diyeceğim?" Kızın, elini geri çekmesiyle kendini korumasız ve gülünç durumda hissetmişti. Bir gece önce heyecanla hazırlamış olduğu bütün o tumturaklı sözler sabun köpüğü gibi dağılıp gitmişti.

—Flora —diye kekeledi—, bu ânı uzun süreden beri bekliyordum. Seni tanıdığımdan beri başkasını düşünemiyorum. Ömrümde ilk kez âşık oldum, inan bana, senin gibi bir kızı daha önce hiç tanımamıştım.

İşte yine kafasının içinde yoğun bir beyaz leke, bir boşluk belirmişti. Yumruğunu daha fazla sıkamazdı: derisi tıpkı kauçuk gibi içine gömülüyor, tırnakları kemiğe ulaşıyordu. Yine de o yüz kızartıcı kekelemeyi yenip bütün benliğini saran körü körüne bir tutkuyu tanımlamaya çalışarak, uzun süren duraklamalarla ve büyük bir güçlükle konuşmasını sürdürdü, ta ki Pardo Caddesinin birinci sapağına yaklaştıklarını fark edip rahat bir nefes alana kadar ve o zaman sustu. Flora'nın evi, sapağı döner dönmez ikinci incir ağacıyla üçüncüsü arasındaydı. Durup birbirlerine baktılar: Flora hâlâ kıpkırmızıydı ve içindeki heyecan gözlerine nemli bir parlaklık vermişti. Miguel, perişan bir halde, onu

hiçbir zaman bu kadar güzel görmediğini düşündü: mavi bir kurdele saçlarını yukarıda topluyor, boynunun omuzları üzerinde başladığı yerle, son derece biçimli ve minicik iki soru işaretini andıran kulakları görünüyordu.

—Bak, Miguel —dedi Flora; sesi yumuşaktı, ahenk doluydu, kendinden emindi—, sana şimdi yanıt veremem. Ama annem okulu bitirinceye kadar erkek çocuklarla gezmemi istemiyor.

—Bütün anneler aynı şeyi söyler, Flora —diye diretti Miguel—. Onun nereden haberi olacak ki? Sen ne zaman istersen o zaman görüşürüz, sadece pazar günleri bile olsa yeter.

—Elbet sana bir yanıt vereceğim, ama önce düşünmem gerek —dedi Flora, gözlerini indererek. Birkaç saniye sonra da ekledi—: Kusura bakma, ama artık gitmeliyim, vakit geç oldu.

Miguel, içinde büyük bir bitkinlik hissetti, tüm vücuduna yayılıp onu gevşeten bir şeydi bu.

—Bana kızmadm, değil mi, Flora? —dedi ezile büzüle.

—Budalalık etme —diye karşılık verdi kız, canlı bir tavırla—. Kızgın falan değilim.

—İstediğin kadar beklerim —dedi Miguel—. Ama birbirimizi görmeyi sürdüreceğiz, öyle değil mi? Bu öğleden sonra sinemaya gidiyoruz, değil mi?

—Bugün gidemem —dedi kız, tatlılıkla—. Martha beni evine davet etti.

Şiddetli ve yakıcı bir heyecan dalgasının içini kaplamasıyla, beklediği ama o anda ona bir gaddarlık gibi görünen bu yanıt karşısında, kendini incin-

miş ve şaşırmış hissediyordu. Melanezyalı'nın cumartesi öğleden sonra kulağına gaddarca fısıldadığı şey doğruydu demek. Martha onları baş başa bırakacaktı, alışılmış bir taktikti bu. Sonra da Rubén, kızkardeşiyle birlikte buluşma yerini ve saatini kararlaştırıp durumu nasıl ayarladıklarını gidip Anka'lara anlatacaktı. Martha, hizmetlerine karşılık olarak, perdenin arkasından gözetleme hakkını istemiş olmalıydı. Öfkeden elleri bir anda terleyip sırılsıklam kesildi.

—Yapma, Flora. Kararlaştırdığımız gibi matineye gidelim. Sana bu konuyu hiç açmayacağım. Söz veriyorum.

—Gerçekten yapamam —dedi Flora—. Martha'lara gitmek zorundayım. Beni davet etmek için dün ta eve kadar geldi. Ama sonra onunla birlikte Salazar Parkına gideceğiz.

Bu son sözlerde bile bir umut ışığı görmüyordu. Az sonra, bulvardaki incir ağaçlarının oluşturduğu heybetli kemerin altında, o küçük ve narin ilahî varlığın gözden kaybolduğu yere bakakalmıştı. Basit bir hasımla boy ölçüşmek mümkündü, ama Rubén'le hayır. Pazar günleri öğleden sonra Martha tarafından davet edilmiş kızların adlarını geçirdi aklından. Artık yapabileceği bir şey yoktu, mahvolmuştu. İşte o zaman her başarısızlığa uğradığında onu hep kurtaran o hayal geldi gözünün önüne: uzaklarda kapkara bir duman gibi kabarmış bulutların içinden çıkarak, Deniz Harp Okulundan bir bölük askerî öğrencinin başında, parkta kurulmuş bir tribüne doğru yaklaşıyordu; ellerinde silindir şapkalarıyla tören giysileri içindeki

önemli kişiler ve ışıl ışıl mücevherlerini takıp takıştırmış hanımlar onu alkışlıyorlardı. Parkın yollarına toplanmış ve aralarında dostlarıyla düşmanlarının yüzlerinin de seçildiği bir kalabalık, adını mırıldanarak hayran hayran onu seyrediyordu. Miguel, sırtında dalgalanan geniş peleriniyle mavi üniforması içinde ufuklara bakarak en önde geçiyordu. Kılıcını havaya kaldırıp başını yana çeviriyordu: orada, tribünün tam ortasında, dudaklarında bir gülümsemeyle Flora oturuyordu. Bir köşede ise hırpani kılığıyla utanç içinde Rubén'in durduğunu fark ediyordu: ona kısacık, küçümseyici bir bakış atmakla yetiniyordu. Sonra yürümesine devam edip alkışlar arasında gözden kayboluyordu.

Bu görüntü, tıpkı bir aynanın üzerindeki buğunun silinmesi gibi yok olup gitmişti. Evinin kapısındaydı, herkesten ve kendi kendinden nefret ediyordu. İçeri girip doğruca odasına çıktı. Kendini yüzükoyun yatağa attı; ılık karanlığın içinde, gözbebekleriyle gözkapakları arasında genç kızın yüzü belirmişti —"Seni seviyorum, Flora," dedi yüksek sesle— sonra da ağzında küstah ve düşmanca gülümsemesiyle Rubén'i gördü; ikisi yan yanaydılar, birbirlerine yaklaşıyorlar, Rubén'in dudakları Flora'ya doğru uzanırken, gözleri alaylı bir bakışla ona çevriliyordu.

Yataktan fırladı. Gardrobun aynasında, gözlerinin altında morumsu halkalar oluşmuş yüzünü gördü. "Onu görmeyecek, diye karar verdi. Bunu bana yapamaz, bana bu alçaklığı yapmasına izin vermeyeceğim."

Pardo Caddesi hâlâ ıssızdı. Adımlarını sürek-

li hızlandırarak caddenin Grau caddesiyle kesiştiği yere kadar yürüdü; orada şöyle bir duraksadı. Üşüdüğünü hissetti; ceketini odasında unutmuştu, sırtındaki gömlek, denizden esen ve yumuşak bir mırıltıyla incir ağaçlarının gür yaprakları arasına karışan rüzgârdan onu korumaya yetmiyordu. Flora'yla Rubén'i bir arada gördüğü o korkunç hayalin verdiği hınçla yürümesini sürdürdü. Montecarlo Sinemasının bitişiğindeki barın kapısından bakınca onları, dip duvarla sol duvarın birleştiği köşede, her zamanki masalarında oturur gördü. Francisco, Melanezyalı, Tobías ve Okullu, onun geldiğini fark etmişler, bir an süren bir şaşkınlıktan sonra heyecan dolu yüzlerini hınzır bakışlarla Rubén'e çevirmişlerdi. Miguel kendini hemen toparladı; erkeklerin önünde nasıl davranması gerektiğini iyi biliyordu.

—Merhaba —dedi, onlara yaklaşarak—. Ne var ne yok?

—Otursana —diyerek ona doğru bir iskemle itti Okullu—. Hangi rüzgâr attı seni buraya?

—Ne zamandır gelmiyordun —dedi Francisco.

—Canım sizleri görmek istedi —dedi Miguel, dostça—. Burada olduğunuzu biliyordum. Neden şaşırdınız? Yoksa beni artık bir Anka değil miyim?

Melanezyalı ile Tobías'm aralarına oturdu. Rubén tam karşısındaydı.

—Hey, Ufaklık! —diye bağırdı Okullu—. Bir bardak daha getir. Fazla kirli olmasm.

Okullu, çocuğun getirdiği bardağa bira doldurdu. Miguel, "Ankalara," diyerek içip bitirdi.

—Neredeyse bardağı da yiyecektin —dedi Fran-

cisco—. Bu ne hız!

—Bahse girerim ki saat birdeki ayine gittin —dedi Melanezyalı, ortada bir dolap döndüğünde her zaman olduğu gibi, gözünün biri zevkten kısılmıştı—. Yoksa gitmedin mi?

—Gittim —dedi Miguel, oralı olmayarak—. Ama sadece bir yavruyu görmek için, başka bir şeyden değil. özelkitapgrubu

Meydan okuyan bakışlarını Rubén'e çevirdi, ama o hiç üstüne alınmadı; parmaklarını masanın üzerinde tıklatıyor, dili dişlerini arasında, iyice alçak sesle Pérez Prado'nun '*Küçük Popof*' şarkısını ıslıkla çalıyordu.

—Bravo! —diye alkışladı Melanezyalı—. Bravo, Don Juan. Anlatsana, kim bu yavru?

—Bu bir sır.

—Ankalar arasında sır mır olmaz —diye hatırlattı Tobías—. Unuttun mu yoksa? Hadi söyle, kimdi bu?

—Seni ne ilgilendirir? —dedi Miguel.

—Çok ilgilendirir —dedi Tobías—. Senin kim olduğunu anlayabilmem için kiminle gezdiğini bilmem gerek.

—Al bakalım —dedi Melanezyalı, Miguel'e—. Bir-sıfır.

—Kim olduğunu tahmin edeyim mi? —dedi Francisco—. Sizler edemiyor musunuz?

—Ben zaten biliyorum —dedi Tobías.

—Ben de —dedi Melanezyalı. Son derece masum bakışlar ve ses tonuyla Rubén'e döndü—. Ya sen, enişte, kim olduğunu tahmin edebiliyor musun?

—Hayır —dedi Rubén, soğuk bir ifadeyle—. Ayrıca beni ilgilendirmiyor da.

—Midem cayır cayır yanıyor —dedi Okullu—. Bira ısmarlayan yok mu?

Melanezyalı, acıklı bir ifadeyle parmağını gırtlağına götürdü.

—*I haven't money, darling*[1] —dedi.

—Ben bir şişe ısmarlıyorum —diye ilan etti Tobías, gösterişli bir tavırla—. Bakalım kim beni izleyecek, bu çapkının midesindeki alevleri söndürmek gerek.

—Ufaklık, yarım düzine Kristal getir —dedi Miguel.

Sevinç çığlıklarıyla bağrışmalar oldu.

—Sen gerçek bir Ankasm —dedi Francisco.

—Üstelik kir ve pire içinde —diye ekledi Melanezyalı—, evet beyler, hem de ne Anka.

Ufaklık, biraları getirdi. Hep birlikte içtiler. Melanezyalı'nın aşırıya kaçan, açık saçık, ateşli aşk öykülerini dinlediler, sonra da Tobías'la Francisco arasında futbol konusunda amansız bir tartışma başladı. Derken Okullu, komik bir olay anlattı. Dolmuşla Lima'dan Miraflores'e geliyormuş; öteki müşteriler Arequipa Caddesinde inmişler. Javier Prado'ya vardıklarmda, kaşalot Tomasso binmiş dolmuşa, hani şu hâlâ ilkokulda okuyan iki metre boyundaki albino var ya? Şu Quebrada'da oturan, çaktınız mı? Arabayla pek ilgileniyormuş pozuna geçip ön koltuğa doğru eğilerek şoföre sorular sormaya başlamış, bir yandan da elindeki çakıyla ya-

---

1. (İng.) Param yok, sevgilim. (Çev.)

vaşça koltuğun arkasmdaki döşemeyi kesiyormuş.

—Sırf ben oradayım diye yapıyordu —dedi Okullu—. Caka satmak için.

—Geri zekâlının teki —dedi Francisco—. Öyle şeyler on yaşındayken yapılır. Onun yaşında olunca komik bir yanı yok.

—Ama sonradan olanlar çok komik —diye güldü Okullu—. Baksanıza şoför bey, bu kaşalot arabanızı mahvediyor —demiş.

—Ne? —demiş şoför, birden frene basarak. Kaşalot Tomasso, kulakları kıpkırmızı kesilmiş, gözleri dehşet içinde, kapıyı zorluyormuş.

—Hem de çakısıyla —demiş Okullu—. Baksanıza koltuğu ne hale getirdi.

Sonunda Kaşalot arabadan dışarı fırlamayı başarmış. Arequipa Caddesinden koşmaya başlamış; şoför de "Yakalayın şu rezil herifi!" diye bağırarak peşinden koşuyormuş.

—Yakaladı mı onu bari? —diye sordu Melanezyalı.

—Bilmiyorum. Ben toz oldum. Hem de arabanın anahtarını yürüterek, hatıra olsun diye. İşte burada.

Cebinden gümüş renkli küçük bir anahtar çıkarıp masanın üzerine fırlattı. Şişeler boşalmıştı. Rubén saatine bakıp ayağa kalktı.

—Ben gidiyorum —dedi—. Görüşürüz.

—Gitme —dedi Miguel—. Bugün zenginim. Hepinizi yemeğe davet ediyorum.

Bir sürü şaplak indi üstüne, Ankalar gürültü patırtıyla şükranlarını belirtip onu göklere çıkardılar.

—Kalamam —dedi Rubén—. İşim var.

—Hadi git artık, yakışıklı çocuk —dedi Tobías—. Küçük Martha'ya da benden selâm söyle.

—Seni hiç aklımızdan çıkarmayacağız, enişte —dedi Melanezyalı.

—Olmaz —diye bağırdı Miguel—. Ya herkesi birden davet ederim, ya da hiç kimseyi. Rubén giderse davet falan yok.

—Duydun ya, Anka Rubén —dedi Francisco— kalmak zorundasın.

—Kalmak zorundasın —dedi Melanezyalı da—, başka çaren yok.

—Gidiyorum —dedi Rubén.

—Asıl sorun, senin sarhoş olman —dedi Miguel—. Gidiyorsun, çünkü bizim önümüzde gülünç duruma düşmekten korkuyorsun, bütün sorun bu.

—Kaç kez seni evine götürdüm perişan bir halde? —dedi Rubén—. Kaç kez baban seni enselemesin diye parmaklığa tırmanmana yardım ettim? Senden on kat fazlasına dayanırım ben.

—Dayanırdın —dedi Miguel—. Artık zor. Denemek ister misin?

—Seve seve —dedi Rubén—. Akşama yine burada buluşalım mı?

—Hayır. Hemen şu anda. —Miguel kollarını açarak ötekilere döndü—: Ankalar, ben buna meydan okuyorum.

O eski formülün gücünü aynen koruduğuna sevinçle tanık olmuştu. Yarattığı şamatanın arasında Rubén'in beti benzi atmış bir halde yerine oturduğunu gördü.

—Ufaklık! —diye bağırdı Tobías—. Mönüyü ge-

tir. İki havuz dolusu da bira. Az önce Ankalardan biri ötekine meydan okudu.

Biftekle bir düzine bira ısmarladılar. Tobías, yarışmacıların her birine üçer şişe ayırdıktan sonra ötekileri geri kalanlara verdi. Yemeklerini hemen hemen hiç konuşmadan yiyorlardı. Miguel her lokmadan sonra bira içiyor, neşeli görünmeye çalışıyordu, ama bira gırtlağında giderek ekşi bir tat biriktirdikçe, yeterince dayanamayacağı korkusu da büyüyordu. Altı şişeyi bitirdiklerinde Ufaklık tabakları toplayalı epey olmuştu.

—Sen ısmarla —dedi Miguel, Rubén'e.

—Adam başına üçer tane daha.

Yeni raundun ilk bardağından sonra Miguel, kulaklarının uğuldadığını hissetti; kafası son derece ağır bir rulet gibiydi, her şey dönüyordu.

—İşiyorum —dedi—. Tuvalete gideceğim.

Ankalar güldüler.

—Pes ediyor musun? —diye sordu Rubén.

—Çişimi yapacağım —diye bağırdı Miguel—. İstersen sana daha getirsinler.

Tuvalette kustu. Sonra, kendisini ele verebilecek her belirtiyi silmeye çalışarak uzun uzun yüzünü yıkadı. Saati dört buçuğu gösteriyordu. Kendini berbat hissetmesine rağmen içinde bir mutluluk duydu. Rubén artık hiçbir şey yapamazdı. Onların yanına geri döndü.

—Şerefe —dedi Rubén, bardağını kaldırarak.

"Öfkeden kuduruyor, diye düşündü Miguel. Ama onu perişan ettim bile."

—Burası ceset kokuyor —dedi Melanezyalı—. Buralarda birisi ölüyor galiba.

—Ben turp gibiyim —diye güvence verdi Miguel, duyduğu tiksintiye ve başının dönmesine hâkim olmaya çalışarak.

—Şerefe —diye tekrarlıyordu Rubén.

Son birayı da bitirdiklerinde midesi kurşun gibi ağırlaşmıştı, ötekilerin sesleri ne olduğu belirsiz bir gürültü karışımı gibi geliyordu kulağına. Birdenbire kulağının dibinde bir el belirdi; bembeyaz, uzun parmaklı bu el, onu çenesinden tutup başını yukarı kaldırmaya zorluyordu; Rubén'in yüzü büyümüştü. Saçı başı darmadağınık, öfkeli haliyle pek komik görünüyordu.

—Pes ediyor musun, sümüklü?

Miguel, birden toparlanıp Rubén'i itti, ama bu pozunda başarıya ulaşamadan Okullu girdi araya.

—Ankalar asla dövüşmezler —dedi, onları oturmaya zorlayarak—. İkiniz de sarhoşsunuz. Yarış bitti. Oylayalım.

Melanezyalı, Francisco ve Tobías, istemeye istemeye beraberlik vermeye razı oldular.

—Ben çoktan kazandım —dedi Rubén—. Bunun konuşacak hali bile yok. Baksanıza.

Gerçekten de Miguel'in gözleri donuklaşmıştı, ağzı açılmış, dilinden salyası akıyordu.

—Kes sesini —dedi Okullu—. Aslında sen de bira içme şampiyonu sayılmazsın ya.

—Bira içme şampiyonu değilsin —diye vurguladı Melanezyalı da—. Sen sadece yüzme şampiyonusun, yüzme havuzlarının yıldızısın.

—Sen hiç ağzını açmasan daha iyi olacak —dedi Rubén—; hasetten çatlamak üzere olduğunu görmüyor musun?

—Yaşasın Miraflores'in Esther Williams'ı —dedi Melanezyalı.

—Koskoca herif olmuşsun, daha yüzmesini bilmiyorsun —dedi Rubén—. Sana ders vermemi istemez misin?

—Aman, biliyoruz, harika çocuk —dedi Okullu—. Yüzme şampiyonasında kazandığını biliyoruz. Bütün kızlarm senin için ölüp bittiklerini de. Şampiyoncuksun sen.

—O, şampiyon falan değil —dedi Miguel, zorlukla konuşarak—. Hepsi poz.

—Sen ölmek üzeresin —dedi Rubén—. Seni evine götüreyim mi, minik kız?

—Ben sarhoş değilim —dedi Miguel—. Sen de sırf pozsun yani.

—Flora'ya asılacağım diye deli oluyorsun —dedi Rubén—. Kıskançlıktan ölüyorsun. Ne sandın, bén olanları anlamıyor muyum sanki?

—Sırf poz —dedi Miguel—. Şampiyonada kazandın, çünkü baban Federasyon Başkanı, şike yaptığını herkes biliyor, Tavşan Villarán'ı diskalifiye etti, sırf bu yüzden sen kazandın.

—Hiç değilse senden daha iyi yüzüyorum —dedi Rubén—, sen daha dalgalara binmesini bile beceremiyorsun.

—Sen hiç kimseden daha iyi yüzüyor değilsin —dedi Miguel—. Kim olsa seni geçer.

—Kim olsa —dedi Melanezyalı—. Ana kuzusu olan Miguel bile.

—İzin verin de güleyim bari —dedi Rubén.

— İzin veriyoruz —dedi Tobías—. Gül bakalım.

—Kış mevsiminde olduğumuz için bana yükle-

niyorsunuz— dedi Rubén—. Yoksa size plaja gidelim diye meydan okurdum, görelim bakalım suya girince bu kadar cesur musunuz diye.

—Şampiyonayı babanın sayesinde kazandın —dedi Miguel—. Sırf pozsun. Benimle yüzmek istediğinde haber ver yeter, içtenlikle söylüyorum. Plajda, Teraslar'da, nerede istersen.

—Plajda —dedi Rubén—. Hemen şimdi.

—Sen sırf pozsun —dedi Miguel.

Rubén'in yüzü birden aydınlanmış, gözleri hınçla dolduktan başka, kibirli bir ifadeye de bürünmüştü.

—Kıyıya ilk kimin varacağı konusunda bahse girerim -—dedi.

—Sırf pozsun —dedi Miguel.

—Kazanırsan —dedi Rubén—, Flora'ya asılmayacağıma söz veriyorum. Ama ben kazanırsam sen başka tarafa sepet havası olacaksm.

—Sen kendini ne sanıyorsun? —diye kekeledi Miguel—. Allah kahretsin, ne sanıyorsun yani kendini?

—Ankalar —dedi Rubén, kollarını açarak—, ben buna meydan okuyorum.

—Miguel şiındi formunda değil —dedi Okullu—. Neden Flora için yazı tura atmıyorsunuz?

—Peki sen ne karışıyorsun? —dedi Miguel—. Ben kabul ediyorum. Hadi gidelim plaja.

—Deli bunlar —dedi Francisco—. Ben bu soğukta plaja inemem. Başka bir bahse tutuşun.

—O kabul etti -—dedi Rubén—. Hadi gidelim.

—Ankalardan biri meydan okuyunca, herkes dilini bir tarafına sokar —dedi Melanezyalı—. Plaja

gidiyoruz. Hem de suya girmeye cesaret edemezlerse, biz atarız onları.

—İkisi de sarhoş bunların —diye diretti Okullu—. Bu meydan okuma geçerli değil.

—Kes sesini, Okullu —diye haykırdı Miguel—. Ben artık büyüdüm, beni gözetmen gerekmez.

—Iyi ya —dedi Okullu, omuzlarım silkerek—. Ne halin varsa gör.

Sokağa çıktılar. Dışarıda onları gri renkli sakin bir hava bekliyordu. Miguel derin derin soluk aldı; kendini daha iyi hissediyordu. Francisco, Melanezyalı ve Rubén önden yürüyorlardı, Miguel'le Okullu da arkadan. Grau Caddesinde gezinen birkaç kişi vardı; çoğu da cart renkli giysileriyle izin günlerindeki hizmetçilerdi. Kül benizli, dümdüz gür saçlı erkekler çevrelerinde dört dönüp iştahla bakıyorlardı kızlara; onlar da altın dişlerini göstererek gülüşüyorlardı. Ankaların onlara aldırdıkları yoktu. Uzun adımlarla ilerliyorlar, heyecan yavaş yavaş içlerini sarıyordu.

—Geçti mi? —dedi Okullu.

—Evet —diye yanıtladı Miguel—. Temiz hava iyi geldi.

Pardo Caddesinin köşesinden saptılar. Gezi yolundaki incir ağaçlarının altında, arasıra kanca atar gibi yüzeye fırlayan koca koca kökler yüzünden yer yer kabarmış döşeme taşlarının üzerinde, tıpkı bir müfreze gibi tek sıra halinde yürüyorlardı. Diagonal'den inerlerken iki kızla karşılaştılar. Rubén, yapmacıkh bir tavırla eğildi.

—Merhaba, Rubén —diye seslendiler, ikisi bir ağızdan.

Tobías, sesini incelterek onları taklit etti:

—Merhaba, prens Rubén.

Diagonal Caddesi, iki kola ayrılan bir geçite açılır; bir yanda üzeri pırıl pırıl asfalt kaplı Bent kıvrılarak uzanır, öte yanda ise tepenin çevresini dolaşarak denize inen bir yol vardır. 'Banyolar inişi' denilen bu yerdeki döşeme taşları sürekli geçen arabaların lastiklerinden ve yıllardır her yaz deniz banyosuna gidenlerin ayakla çiğnemelerinden dümdüz ve parlaktır.

—Hadi biraz ısınalım, şampiyonlar —diye bağırdı Melanezyalı, bir koşu tutturarak. Ötekiler de ona uydular.

Plajdan yükselen rüzgâra ve incecik bir sise karşı, heyecan verici bir girdaba kapılmış gibi koşuyorlardı; iniş dikleştikçe temiz hava kulaklarından, ağızlarından ve burunlarından girip ciğerlerine doluyor, bir ferahlama ve toksin atma duygusu tüm vücutlarına yayılıyordu, bir an gelmiş ayakları, toprağın en derinlerinden gelen gizemli bir güçten başkasını dinlemez olmuştu artık. Ankalar, kollarım pervane gibi iki yana açmış, dillerinde tuzlu bir tatla yokuşu koşa koşa inip plaj kabinlerinin bulunduğu binanın yukarısmda asıh gibi çıkıntı yapan yarım daire biçimindeki platforma ulaştılar. Deniz, kıyıdan elli metre kadar ileride, bütün koy boyunca karanlık kütleler halinde yükselen sarp kayalıklara çarpmak üzereymiş gibi görünen yoğun bir bulutun içinde eriyip gidiyordu.

—Geri dönelim —dedi Francisco—. Üşüyorum.

Platformun kenarında yer yer yosun lekeleri içinde bir korkuluk vardır. Bir yerindeki açıklık

plaja kadar neredeyse dikey inen dar merdivenin başladığı yeri gösterir. Ankalar orada durmuşlar, ayaklarının dibinde daracık bir kuşak halinde uzanan özgür suları ve üzeri dalgaların köpüğüyle örtülü, içten içe kaynayan yüzeyini seyrediyorlardı.

—Bu pes ederse ben gidiyorum —dedi Rubén.

—Kim pes etmekten söz ediyor? —diye karşılık verdi Miguel—. Sen kendini ne sanıyorsun yani?

Rubén, bir yandan gömleğinin düğmelerini açarak, daracık merdivenden atlaya zıplaya aşağı indi.

—Rubén! —diye bağırdı Okullu—. Delirdin mi? Geri dön!

Ama Miguel de aşağı iniyordu, ötekiler de. Çaresiz, Okullu da onları izledi.

Yazın, plaj kabinlerinin bulunduğu ve tepeye yaslanmış duran ince uzun binanın korkuluğundan denizin kavis çizdiği sınıra kadar, insanların üzerine yatıp güneşlendikleri kurşuni renkli taşlarla kaplı bir yokuş vardı. Küçük plaj sabahtan akşamın alacakaranlığına kadar büyük bir canlılık içinde cıvıl cıvıl olurdu. Şimdi ise sular bu yokuşu kaplamıştı, ne canlı renklerde güneş şemsiyeleri vardı, ne de lastik gibi vücutlarıyla güneşte uyanmış genç kızlar; çocuklarla kadınların, dalgalardan biri taşları ve çakıltaşlarını gürültüyle sürükleyerek geri dönmeden önce bir yolunu bulup üstlerine su sıçrattığında attıkları melodramatik çığlıklar yankılanmıyor, plajın bir katresi bile görünmüyordu, çünkü kabaran deniz boş binayı destekleyen gölgeli sütunlarm sınırladığı boşluğa kadar her yeri kaplamıştı ve dalgaların kıyıya çarpıp geri dönmesi sırasında, sarkıtlar ve yosunlarla bezeli ahşap

basamaklar ve beton direkler belli belirsiz ortaya çıkıyordu.

—Büyük dalganın kırıldığı yer görünmüyor —dedi Rubén—. Nasıl yapalım?

Binanın sol yanındaki galeride, kadınlara ayrılmış olan bölümdeydiler; yüzlerinde ciddi bir ifade vardı.

—Yarına kadar bekleyin —dedi Okullu—. Öğle vakti hava açar. Böylece biz sizi kontrol edebiliriz.

—Artık buraya kadar geldiğimize göre şimdi olsun —dedi Melanezyalı—. Onlar kendi kendilerini kontrol edebilirler.

—Bence uygun —dedi Rubén—. Ya sence?

—Bence de —dedi Miguel.

Soyundukları zaman Tobías, Miguel'in dümdüz karnında çizgi çizgi kabaran mavi damarlarla alay etti. Aşağı indiler. Basamakların tahtası, suların aylardan beri hiç durmamacasma yalamasından kaygan ve yumuşacık olmuştu. Düşmemek için demir trabzana tutunan Miguel, ayak tabanlarından beynine kadar yükselen bir ürperti hissetti. Sisle soğuğun bir bakıma kendi lehine olduğunu düşündü, başarı artık ustalığa değil dayanıklılığa bağlıydı ve Rubén'in derisi de mosmor kesilmiş, milyonlarca minicik çadır kurulmuş gibi diken diken olmuştu. Bir basamak daha indikten sonra Rubén'in biçimli vücudu öne doğru eğildi; kasları gerilmiş bir halde, dalganın çarpıp geri dönme işleminin tamamlanmasını, önüne bir sürü köpük parçacıkları katarak telâşsızca ve zarafetle gelen bir sonraki dalgayı bekliyordu. Dalganın köpüklü ucu merdivenden iki metre uzaklığa geldiğinde Rubén

kendini suya attı: kolları kargı gibi dümdüz ileri uzanmış, saçları hareketin şiddetinden karmakarışık bir halde, vücudu havayı dimdik yararak, hiç kıvrılmadan, kafasım öne eğmeden ve ayaklarını bükmeden suya dalıp köpüklerin içinde yeniden görünmüştü; hafifçe suya batıp hemen gelgitten yararlanarak ileri doğru kaydı; kolları çılgınca köpüren suların arasında bir görünüp bir kayboluyor, ayaklarıyla ardında düzgün ve son derece hızlı bir iz bırakıyordu. Sıra kendisine geldiğinde Miguel bir basamak daha inip bir sonraki dalgayı bekledi. Orasının pek derin olmadığını ve kendisini, tek bir kasını bile oynatmadan, tıpkı bir tahta parçası gibi kaskatı ve dimdik suya atması gerektiğini, yoksa taşlara çarpacağını biliyordu. Gözlerini yumup atladı, dibi bulamamıştı, ama alnından dizlerine kadar tüm vücudunda kamçılanmış gibi büyük bir acı duymuştu, bu arada suyun vücudundan bir anda alıp götürdüğü ısıyı yeniden kazanabilmek için tüm gücüyle kulaç atıyordu. Miraflores'deki denizin, çarpıp geri dönen dalgalarla yenilerinin karşılaştıkları ve girdaplarla akıntıların buluştukları, kıyıya yakın olan o acayip bölümündeydi ve bir önceki yaz o kadar uzaklarda kalmıştı ki, Miguel, burayı fazla çaba harcamadan nasıl aşacağını unutmuştu bile. Vücudunu gevşetip kendi haline bırakarak akıntının onu sürüklemesine uysallıkla izin vermesi ve sadece bir dalgadan kurtulup öbürünün sırtına çıktığında, yani akıntıların üstünde dalgalanan ve köpüklere eşlik eden o sıvı düzlüğün tepesindeyken kulaç atması gerektiğini hatırlamıyordu. İnsanı itip kakarak suları ağzına ve gözlerine savu-

ran kıyıdaki azgın denizle o ilk temasa, sabırla ve bir tür hınzırlıkla katlanmanın, kendini bir mantar gibi yüzmeye bırakıp direnç göstermemenin, bir dalganın sadece her yaklaşmasında soluk almakla yetinmenin, suya dalmanın –eğer dalga uzakta kırılıp fazla şiddetle gelmiyorsa belli belirsiz, ya da dalganın patlaması yakınsa ta dibe kadar dalmanın–, tek bir hamleyle tekrar yüzeye çıkıp yeni bir engelle karşılaşana kadar fazla çaba harcamadan sadece ellerle ilerlemeyi sürdürmek için taşlardan birine yapışıp dalganın pes bir gümbürtüyle geçişini dikkatle beklemenin, sonra da girdaplarla savaşmayıp vücudunu gevşeterek, son derece ağır hareketli helezonla birlikte gönüllü olarak dönmenin ve daha sonra uygun bir an geldiğinde, tek bir el hareketiyle hemencecik kaçırıvermenin yerinde olacağını unutmuştu. Sonra zararsız iri dalgalarla çalkalanan sakin bir yüzey beklenmedik bir biçimde ortaya çıkıverir; su, berrak ve dümdüzdür, bazı noktalarda denizin dibindeki donuk renkli taşlar seçilir.

Çalkantılı bölgeyi geçtikten sonra Miguel bitkin bir halde durup soluk aldı. Rubén'e bakınırken onu az ileride gördü.

—Gidelim mi?

—Gidelim.

Yüzmeye başladıktan birkaç dakika sonra Miguel, bir an için yok olan soğuğun vücudunu yeniden sardığını hissederek ayak hareketlerini hızlandırdı, çünkü soğuğu bacaklarmda ve en çok da suyun, önce duygusuzlaştırıp sonra katılaştırarak en fazla etkilediği baldırlarında duyuyordu. Yüzünü

suyun içinde tutarak yüzüyor, sağ kolunu sudan her çıkarışında, tuttuğu soluğunu dışarı verip yenisini almak üzere başını yana çeviriyor, aldığı yeni solukla bir kez daha alnını ve çenesini suya daldırıyordu, ama kendi hızını frenlememek, tersine bir geminin pruvası gibi suyu yarıp kaymasını kolaylaştırmak için yüzünü belli belirsiz gömüyordu suya. Attığı her kulaçta Rubén'in suyun yüzünde yavaşça, fazla çaba harcamadan ve artık köpük çıkarmadan, tıpkı gökte süzülen bir martının zarafeti ve kolaylığıyla yüzdüğünü tek gözüyle görebiliyordu. Miguel, Rubén'i de, denizi de, dalgaların kırıldığı yeri de (zaten henüz uzakta olmalıydı, çünkü su tertemiz ve sakindi, sadece yeni başlayan dalgalar gelip geçiyordu) unutmaya çalışıyor, sadece Flora'nın yüzünü, kollarındaki, güneşli günlerde altın ipliklerden minicik bir orman gibi ışıldayan tüyleri hatırlamak istiyordu, ama genç kızın görüntüsünün arkasmdan bir başka görüntünün gelmesini engelleyemiyordu: Flora'mn üstüne yansıyıp onu gözden saklayan belirsiz, gümbürtülü, kendine özgü bir görüntü, kudurmuş sulardan oluşan bir dağın görüntüsüydü bu, dalgaların kabarıp kırılması gibi değildi de (iki yaz önce o yere bir kez ulaşmıştı, art arda kabaran dalgalar yamandı, köpükleri yeşile çalan siyahımsı renkteydi, çünkü aşağı yukarı tam bu noktada taşlar bitiyor, dalgaların yüzeye çıkardığı ve yosun yataklarıyla deniz bitkilerine katıştırarak denizin rengini boyadığı balçık başlıyordu), içindeki afetlerle allak bullak olan gerçek bir okyanustu daha çok; öyle bir okyanus ki kabaran dev gibi dalgaları bir gemiyi olduğu gibi kucaklaya-

bilir, yolcuları, sandalları, direkleri, yelkenleri, şamandıraları, denizcileri, gaz lâmbalarım ve flamaları havaya savurup şaşılacak bir çabuklukla onu alabora edebilirdi.

Yüzmeyi bıraktı, vücudu dikey duruma gelene kadar suya battı, sonra başını kaldırmca uzaklaşmakta olan Rubén'i gördü. Herhangi bir bahaneyle ona seslenmeyi, "Neden biraz dinlenmiyoruz?" demeyi düşündü, ama yapmadı. Vücudundaki tüm soğuk, baldırlarında toplanmış gibiydi, kaslarının katılaşıp derisinin gerildiğini, kalp atışlarının hızlandığını hissediyor, ayaklarını çılgınca sallıyordu. Suyun içinde, çevresini sisin kuşattığı karanlık bir dairenin tam ortasındaydı. Plajı ya da hiç değilse kayalıkların karaltısını seçmeye çalıştı, ama kendisi geçerken dağılan o ne olduğu belirsiz tül, saydam değildi. Sadece yüzeyin siyahımsı yeşil renkte ufak bir parçasını ve su düzeyinde bir bulut tabakasını görebiliyordu. O zaman korkuya kapıldı. İçtiği biralar geldi birden aklına, "Besbelli bira benim gücümü azalttı," diye düşündü. O anda sanki kollarıyla bacakları yok oluyormuş gibi geldi ona. Geri dönmeye karar verdi, ama plaja doğru birkaç kulaç attıktan sonra geri dönüp elinden geldiğince hızlı yüzmeye koyuldu. "Tekbaşıma kıyıya ulaşamam, diyordu kendi kendine, Rubén'e yakın olmak daha iyi, kesilirsem ona tamam sen kazandın, ama geri dönelim derim." Şimdi artık başı yukarıda, dimdik kollarıyla suya vura vura, bakışları şaşmaz bir tempoyla önden giden vücuda dikilmiş, stilsiz yüzüyordu.

Bu çırpınma ve çaba, bacaklarının uyuşukluğu-

nu açmıştı, vücudunun biraz ısıya kavuşmasıyla Rubén'le aralarındaki uzaklık azalmış ve bu durum onu yatıştırmıştı. Az sonra ona yetişiyordu artık; kolunu uzatıp onun bir ayağını tuttu. Öteki hemen o anda durmuştu; gözleri kıpkırmızı, ağzı açıktı.

—Galiba yolumuzdan saptık —dedi Miguel—. Bana öyle geliyor ki kıyıya paralel yüzüyoruz.

Dişleri birbirine vuruyordu, ama sesi kendinden emin bir tonda çıkıyordu. Rubén çevresine bakındı. Miguel gergin bir halde onu gözlüyordu.

—Plaj artık görünmüyor —dedi Rubén.

—Epeydir görünmüyor —dedi Miguel—. Çok sis var.

—Başka yöne sapmamışız —dedi Rubén—. Baksana. Köpükler göründü bile.

Gerçekten de, dağılan ve birdenbire yeniden oluşan bir sıra köpükle üzerleri bezeli birkaç büyük dalga onlara kadar ulaşıyordu. Sessizce bakıştılar.

—Öyleyse artık dalgaların kırıldığı yere yakınız —dedi sonunda Miguel.

—Evet. Çabuk yüzdük.

—Hiç bu kadar sis görmemiştim.

—Çok yoruldun mu? —diye sordu Rubén.

—Ben mi? Delisin sen. Hadi devam edelim.

Hemen o anda bu sözü ettiğine pişman olmuştu, ama artık çok geçti. Rubén de "Peki, devam edelim," demişti.

Miguel, artık daha fazla dayanamayacağını kabullenene kadar yirmi kulaç sayabildi: hemen hemen hiç ilerleyemiyordu, sağ bacağı soğuktan yarı

felçli bir halde, kollarınm duygusuzlaşıp ağırlaştığını hissediyordu. Soluk soluğa "Rubén!" diye bağırdı. O ise yüzmesini sürdürüyordu. "Rubén, Rubén!" Geri dönüp plaja doğru yüzmeye başladı, daha doğrusu umutsuzca çırpınıyordu, sonra birden kendisini kurtarması için Tanrıya yalvarmaya başladı, gelecekte iyi bir insan olacak, ana babasının sözünden çıkmayacak, pazar ayinlerini hiç kaçırmayacaktı, işte o zaman Ankalara "Kiliseye sırf bir yavruyu görmeye gidiyorum," diye itirafta bulunduğunu hatırlamasıyla, göğsüne bir bıçak saplanmışçasma, olanları kavrayıvermesi bir oldu. Tanrı onu, çılgıncasına darbeler indiren bu çalkantılı sularda boğarak cezalandıracaktı; bu suların altında korkunç bir ölüm, belki sonra da cehennem bekliyordu onu. Derken, duyduğu bu büyük acının etkisiyle, Peder Alberto'nun bir keresinde din dersindeyken Tanrının inayetinin sınır tanımazlığı hakkında söylemiş olduğu bir söz, bir yankı gibi yükseldi içinden; bir yandan kollarıyla denizi döverken -bacakları yan yatmış iskandil kurşunu gibi sarkıyordu-, dudaklarını kıpırdatarak, kendisi gibi bu kadar genç olan birine iyi davranması için yalvardı Tanrıya ve kurtulacak olursa papaz okuluna gideceğine yemin etti, ama bir saniye sonra korkarak yeminini düzeltti, papaz olmak yerine hayır işleri ve daha başka şeyler yapacağına, bağışlarda bulunacağına söz verdi; derken böyle kritik bir anda duraksamanın ve pazarlığa girişmenin tehlikeli olabileceğini düşündü ve tam o sırada Rubén'in çok yakından gelen korkunç çığlıklarını duydu, başını çevirince onu, on metre kadar ileride, yüzü suya

yarı gömülü bir halde, tek kolunu sallayarak yalvarır gördü: "Miguel, canım kardeşim, yetiş, boğuluyorum, sakın gitme!"

Şaşkın bir halde kalakalmıştı, birden sanki Rubén'in umutsuzluğu kendisininkini kamçılıyormuş gibi oldu; cesaretini yeniden topladığım, bacaklarındaki sertliğin azaldığını hissetti.

—Mideme kramp girdi! —diye haykırıyordu Rubén—. Daha fazla dayanamayacağım, Miguel. Kurtar beni, en sevdiğinin hatırı için bırakma beni, kardeşim.

Rubén'e doğru ilerledi, tam ona yaklaşırken, deniz kazazedelerinin, kurtarıcılarma kıskaç gibi yapışmaktan başka bir şey düşünmeyip onları da kendileriyle birlikte batırdıkları geldi aklına ve hemen uzaklaştı, ama çığlıkları aklını başına getirmiş, Rubén boğulursa kendisinin de plaja ulaşamayacağını sezinlemişti; yeniden geri döndü. Bir batıp bir çıkan beyaz renkli ufak tefek bir cisim gibi görünen Rubén'e iki metre kala bağırdı: "Kıpırdama, Rubén, seni yedekte çekeceğim, ama sakın bana yapışma, yoksa ikimiz de batarız. Rubén, kardeşim, sakin olmalısın, ben seni başından tutup çekeceğim, sen bana dokunma." Ondan ölçülü bir uzaklıkta durdu, elini Rubén'in saçlarına değene kadar uzattı. Bacaklarıyla kendi kendine yardım edebilmek için elinden geldiğince çabalayarak, serbest kalan koluyla yüzmeye başladı. Çok ağır ve zahmetli bir biçimde yol alıyor, bütün duygularını kendi üzerine topladığından, Rubén'in durmadan inlediğini, birden "Ölüyorum, kurtar beni, Miguel," diye korkunç çığlıklar attığını, ya da iç bulantısıyla

ürperdiğini pek duymuyordu. Durduğunda bitkin bir haldeydi. Bir eliyle Rubén'i tutuyor, öbürüyle suyun yüzünde halkalar çiziyordu. Ağzından derin derin soluk aldı. Rubén'in yüzü acıyla buruşmuş, dudakları alışılmadık bir ifadeyle bükülmüştü.

—Canım kardeşim —diye fısıldadı Miguel—, artık az kaldı, biraz daha çabala. Konuşsana, Rubén. Bağır. Böyle durma.

Bütün gücüyle vurdu ona, Rubén gözlerini açıp güçsüz bir hareketle başını kımıldattı.

—Bağır, kardeşim —diye tekrarladı Miguel—. Vücudunu germeye çalış. Mideni ovarım ben şimdi senin. Artık az kaldı, bırakma kendini.

Suyun altından elini uzatıp aranarak, Rubén'in göbeğinde oluşmuş ve karnının büyük bir bölümünü kaplayan sert yuvarlağı buldu. Önce yavaş yavaş, sonra kuvvetle, birçok kez ovdu onu, Rubén bağırıyordu: "Ölmek istemiyorum, Miguel kurtar beni!"

Rubén'i bu kez çenesinden tutup çekerek yeniden yüzmeye koyuldu. Büyük bir dalganın onları her hazırlıksız yakalayışında Rubén tıkanıyor, Miguel bağırarak yuttuğu suyu çıkarmasını söylüyordu ona. Ve böylece bir an bile durmadan, arasıra gözlerini yumarak, canlı hareketlerle yüzmeyi sürdürdü, çünkü kalbinde bir tür güven, onu soğuğa ve yorgunluğa karşı koruyan sıcacık, gurur verici, özendirici bir şey tomurcuklanmıştı. Ayağını bir taşın sıyırmasıyla bir çığlık attı ve yüzmesini hızlandırdı. Az sonra artık ayakta durabiliyor, kollarıyla Rubén'i kucaklayabiliyordu. Onu kolları arasında sımsıkı tutup, başının omzuna dayandığını hissede-

rek uzun süre dinlendi. Sonra Rubén'in sırtüstü uzanmasına yardım etti ve koluyla destek olarak dizlerini açmaya zorladı onu; karnındaki sertlik yumuşayana kadar masaj yaptı. Rubén artık bağırmıyor, vücudunu tam olarak gerebilmek için büyük bir çaba harcıyor ve elleriyle kendi kendini ovuyordu.

—Daha iyisin ya?

—Evet, kardeşim, artık iyiyim. Hadi çıkalım.

Dalgaların geri dönüşünü karşılayabilmek için öne doğru eğilerek, deniz kestanelerine aldırmadan taşların üzerinde ilerlerken tanımlanamaz bir sevinç kaplamıştı içlerini. Az sonra sarp kayalıkların çıkıntılarını, plaj kabinleri binasını, en sonunda da, artık kıyıya yaklaştıklarında, kadınlar galerisinde ayakta durmuş kendilerine bakan Ankaları gördüler.

—Baksana —dedi Rubén.

—Evet?

—Onlara bir şey söyleme, lütfen. Bağırdığımı söyleme onlara. Biz seninle hep iyi dost olmuşuzdur, Miguel. Bana bunu yapma.

—Sen beni alçağın biri mi sandın? —dedi Miguel—. Hiçbir şey söylemem, merak etme.

Tir tir titreyerek sudan çıkıp Arıkaların şamatası arasında merdivene oturdular.

—Artık neredeyse ailelerinize başsağlığı dilemeye gidiyorduk —diyordu Tobías.

—Bir saatten fazla oldu suya gireli —dedi Okullu—. Anlatsanıza, nasıl gitti?

Rubén, atlet fanilasıyla vücudunu kurularken, sakin bir tavırla anlattı:

—Hiç. Dalgaların kırıldığı yere vardık ve geri döndük. Biz Ankalar böyleyizdir işte. Miguel kazandı. Zar zor bir karış farkla. Havuzda olsaydı tabii gülünç duruma düşerdi.

Kurulanmadan giyinen Miguel'in sırtına kutlamalar arasında sevinç şaplakları iniyordu.

—Artık erkek oluyorsun —diyordu Melanezyalı.

Miguel karşılık vermedi. Gülümseyerek, hemen o gece Salazar Parkına gideceğini düşünüyordu; bütün Miraflores, bu kahramanca smavı kazandığım Melanezyalı'nın ağzmdan öğrenmiş ve Flora ışıl ışıl gözlerle kendisini bekliyor olacaktı. Parlak bir gelecek bekliyordu onu.

Kumluklar, hanın cephesine kadar uzanıp orada biter; kapı yerine geçen aralıktan ya da kamışların arasından bakıldığında, insanın bakışları gökyüzünü bulana kadar bembeyaz, cansız bir yüzeyin üzerinden kayıp geçer. Hanın arkasında toprak sert ve kupkurudur, bir kilometreden az bir uzaklıkta, cilâlıymış gibi parlayan tepeler başlar, her biri bir öncekinden daha yüksek ve birbirlerine sıkıca bitişiktir; dorukları, dikilitaşlar ya da meşaleler gibi bulutların içine kakılmıştır. Sol tarafta, kumların kenarından dar bir çizgi halinde, kıvrıla kıvrıla dönerek, hanın artık çok uzağındaki iki küçük tepenin arasında yok olana dek aralıksız uzanan bir koruluk görünür; her yana kol atıp kök salarak engebeli toprağı, yılanları, minicik bataklıkları ve daha başka her şeyi gizleyen kuru otlardan ve çalılarla yabani bitkilerden oluşur bu koruluk; ama aslında, ormanın bir benzeri ve habercisinden başka bir şey değildir; ardında gerçek ormanın uzandığı masif bir dağın eteğindeki basık bir arazinin ötesinde sona erer. Doña Merceditas da bilir bunu; yıllar önce bir keresinde bu dağın tepesine tırmanmış ve orada durup, ayaklarının dibinde uçuşan küme kûme bulutların arasından bakarak, arada hiçbir açıklık görülmeksizin enine boyuna yayılan o yemyeşil platformu şaşkın gözlerle seyretmiştir.

Şu anda doña Merceditas iki çuvalın üstüne uzanmış uyuklamaktadır. Biraz ötede duran keçi-

si, burnuyla kumu eşelemekte, bir tahta parçasını inatla çiğnemekte, ya da öğle sonrasının ılık havasında melemektedir. Birdenbire kulaklarını dikip öylece kalakalır. Kadın gözlerini yarı aralar.

—Ne var, Cepken?

Hayvan, kendisini bir kazığa bağlayan ipi çeker. Kadın zahmetle ayağa kalkar. Elli metre kadar ileride duran bir adamın silueti net bir biçimde ufka karşı belirmiş, gölgesi kumda önüne düşmüştür. Çabucak çevresine bir bakınır; sonra hareketsiz kalır. Adam çok yakında durmaktadır; uzun boylu, sıska, adamakallı esmerdir; saçları kıvırcık, gözleri alaycıdır. Rengi atmış gömleği, dizlerine kadar sıyrılmış kaba yünlü pantolonunun üzerinde dalgalanmaktadır. Bacakları kapkara iki tahta parçasını andırır.

—İyi günler, bayan Merceditas. —Sesi ahenkli ve alaycıdır. Kadının beti benzi atar.

—Ne istiyorsun? —diye mırıldanır.

—Beni hatırladınız, öyle değil mi? Şu işe bakın, buna çok sevindim. Lütfederseniz birşeyler yemek isterdim. Ve içmek. Çok susadım da.

—Orada içerde bira ve meyve var.

—Teşekkürler, bayan Merceditas. Çok iyi kalplisiniz. Her zamanki gibi. Acaba bana eşlik edebilir miydiniz?

—Ne için? —Kadın kuşkuyla bakmaktadır ona; şişman ve yaşı geçkindir, ama cildi pürüzsüzdür; ayakları çıplaktır—. Hanı tanıyorsun.

—Ah! —der adam, dostça bir ses tonuyla—. Tekbaşıma yemek yemekten hoşlanmam da. İnsana hüzün verir.

Kadın bir an duraksar. Sonra ayaklarım kumun içinde sürüye sürüye hana doğru yürür. İçeri girer. Bir şişe bira açar.

—Teşekkürler, çok teşekkürler, bayan Merceditas. Ama sütü tercih ederim. Bu şişeyi açmış bulunduğunuza göre, neden kendiniz içmiyorsunuz?

—Canım istemiyor.

—Hadi, bayan Merceditas, böyle yapmayın. Benim sağlığıma için onu.

—İstemiyorum.

Adamın yüzündeki ifade hırçınlaşır.

—Sağır mısınız? Size o birayı için dedim. Şerefe!

Kadın şişeyi iki eliyle kaldırıp küçük yudumlarla ağır ağır içer. Kirli ve delik deşik tezgâhın üzerinde bir süt maşrapası parlamaktadır. Adam bir el hareketiyle maşrapanın çevresinde dönüp dolaşan sinekleri kovar, maşrapayı kaldırıp büyük bir yudum alır. Dudaklarını bir ağızlık gibi örten kaymağı, birkaç saniye sonra diliyle gürültülü bir biçimde silip temizler.

—Ah! —der yalanarak—, süt ne güzeldi, bayan Merceditas. Herhalde keçinin sütü, öyle değil mi? Çok hoşuma gitti. Şişeyi bitirdiniz mi? Neden bir tane daha açmıyorsunuz? Şerefe!

Kadın, karşı koymadan onun dediğini yapar; adam, iki muzla bir portakalı yiyip bitirir.

—Bakın, bayan Merceditas, bu kadar uyanık olmayın. Bira boynunuzdan aşağı akıyor. Üstünüz başınız ıslanacak. Böyle savurganlık etmeyin canım. Hadi bir şişe daha açın da Numa'nın şerefine için. Şerefe!

Adam, tezgâhın üzerinde dört tane boş şişe birikene kadar 'şerefe' demeyi sürdürür. Kadının gözleri donuklaşmıştır; geğirip tükürür, bir meyve çuvalının üstüne oturur.

—Aman Allahım! —der adam—. Ne kadın! Birazcık sarhoşsunuz, bayan Merceditas. Böyle dediğim için bağışlayın.

—Benim gibi zavallı bir ihtiyar kadına bu yaptıklarından pişman olacaksın, Jamaikalı. Görürsün bak. —Dili hafifçe dolaşmaktadır.

—Sahi mi? —der adam, can sıkıntısıyla—. Ha, aklıma gelmişken sorayım: Numa kaçta gelir?

—Numa mı?

—Ah, siz yaman bir kadınsınız, bayan Merceditas, hele bir şeyi anlamak istemediniz mi! Saat kaçta gelir?

—Sen pis bir zencisin, Jamaikalı. Numa gebertecek seni.

—Ama öyle söylemeyin, bayan Merceditas! —Esner—. Peki; herhalde biraz daha vaktimiz var. Hiç değilse akşama kadar. Birazcık kestirelim, ne dersiniz?

Ayağa kalkıp dışarı çıkar. Keçiye doğru gider. Hayvan kuşkuyla bakar ona. Keçinin ipini çözer. İpi elinde pervane gibi çevirip ıslık çalarak hana geri döner; kadın ortalıkta yoktur. Hareketlerindeki o tembel, uyuşuk görünüş o anda yok olur. Küfür ederek, kocaman adımlarla dört döner hanın içinde. Sonra, arkasında keçiyle birlikte ağaçlığa doğru ilerler. Keçi, kadını bir çalının arkasmda bulup yalamaya başlar. Kadının keçiye çevirdiği hınç dolu bakışları gören Jamaikalı, güler. Eliyle şöyle bir

işaret yapması üzerine bayan Merceditas hana doğru yönelir.

—Vallahi, gerçekten yamansınız siz. Neler de geliyor aklımza!

Kadının ellerini, ayaklarını bağlar. Sonra onu kolaylıkla sırtlayıp tezgâhın üzer ne koyar. Hınzır bakışlarını kadının üzerine dikmiş dururken, birdenbire onun kırış kırış ve geniş ayak tabanlarını gıdıklamaya başlar. Kadın kahkahalarla kıvranmakta, yüzü umutsuzluğunu ortaya koymaktadır. Tezgâhın üzeri dardır, bayan Merced tas kıvrana kıvrana tam kenarına kadar yaklaşmıştır; sonunda vücudunun olanca ağırlığıyla yere yuvarlanır.

—Vallahi, ne yaman kadın! —diye tekrarlar adam—. Bayıldı numarası yapıp tek gözüyle beni dikizliyor. Sizinle başa çıkılmaz, bayan Merced tas!

Kafasını odanın içine sokan keçi, sabit bakışlarını kadına dikmiştir.

Atların kişnemesi akşama doğru duyulur; artık hava kararmaktadır. Bayan Merceditas başını kaldırıp kulak kabartır, gözlerini kocaman açmıştır.

—Geldiler —der Jamaikalı. Bir sıçrayışta ayağa kalkar. Atlar kişneyip eşelenmeyi sürdürürler. Adam, hanın kapısından öfkeyle bağırır:

—Delirdin z mi, Teğmenim? Delird n z mi?

Tepede birkaç kayanın oluşturduğu çıkıntının ardından Teğmen görünür; ufak tefek, yusyuvarlak bir adamdır; ayağında binici çizmeleri vardır, suratı ter içindedir. Sakınarak çevres ne bakınır.

—Deli misiniz? —diye tekrarlar Jamaikalı—. Ne oluyor size?

—Bana sesini yükseltme, zenci —der Teğmen—. Daha şimdi geldik. Ne oluyor?

—Ne demek ne oluyor? Adamlarınıza söyleyin de atları uzaklaştırsınlar. Görevinizi bilmiyor musunuz?

Teğmen kıpkırmızı kesilir.

—Henüz serbest değilsin, zenci —der—. Daha saygılı ol.

—Atları saklayın ve isterseniz dillerini de kesin. Yeter ki sesleri duyulmasın. Ve orada bekleyin. Ben size işaret vereceğim. —Jamaikalının dudakları kıvrılır, yüzünde küstahça bir gülümseme belirir—. Şu anda benim sözüme uymak zorunda olduğunuzu görmüyor musunuz?

Teğmen, birkaç saniye duraksar.

—Gelmeyecek olursa vay senin haline —der. Sonra başını çevirerek emir verir—: Çavuş Lituma, atları saklayın.

—Başüstüne, Teğmenim — der birisi, tepenin ardından. Nal sesleri duyulur, sonra bir sessizlik olur.

—Böylesi hoşuma gider benim —der Jamaikalı—. Söz dinlemek gerek. Çok güzel, generalim. Bravo, komutanım. Sizi kutlarım, yüzbaşım. Oradan kımıldamayın. Ben size haber veririm.

Teğmen ona yumruğunu sallayıp kayaların arasmda gözden kaybolur. Jamaikalı hana girer. Kadının gözleri nefretle doludur.

—Hain —diye mırıldanır—. Jandarmayla birlikte geldin. Kahrolasıca!

—Aman Tanrım, ne terbiye, ne terbiye, bayan Merceditas. Ben jandarmayla birlikte gelmedim ki. Tekbaşıma geldim. Teğmenle burada karşılaştım. Bunu siz de gördünüz.

—Numa gelmeyecek —der kadın—. Jandarma da seni yine hapse götürecek. Oradan çıktığın zaman da Numa seni gebertecek.

—Sizin kalbiniz kötü, bayan Merceditas, bundan hiç kuşkum yok. Benim hakkımda ne biçim tahminler yürütüyorsunuz!

—Hain —der kadın yine; oturmayı başarmış, dimdik durmaktadır—. Sen Numa'yı aptal mı sandın?

—Aptal mı? Hiç de değil. Cin gibidir o. Ama siz hiç umutsuzluğa kapılmayın, bayan Merceditas. Eminim gelecektir.

—Gelmeyecek. O senin gibi değildir. Dostları var onun. Jandarmanın burada olduğunu haber verirler ona.

—Öyle mi sanıyorsunuz? Bence vakit bulamayacaklardır. Jandarma öbür yandan geldi, tepelerin ardından. Ben kumluğu tekbaşıma geçtim. Yolda her köyde soruyordum: "Bayan Merceditas hâlâ handa mı? Beni yeni salıverdiler de gidip onun gırtlağını sıkacağım," diyordum. En az yirmi kişi bunu Numa'ya anlatmaya koşmuştur. Hâlâ inanıyor musunuz gelmeyeceğine? Aman Tanrım, yüzünüz ne hale girdi, bayan Merceditas!

—Eğer Numa'nm başına bir hal gelirse —diye kekeler kadın, boğuk bir sesle— ömrün boyunca pişman olursun, Jamaikalı.

Adam omuzlarını silker. Bir sigara yakıp ıslık

çalmaya koyulur. Sonra tezgâha kadar gider, gaz lâmbasını alıp yakar. Kapıdaki kamışlardan birine asar onu.

—Geçe oluyor —der—. Buraya gelin, bayan Merceditas. Numa'nın sizi kapıda oturmuş onu bekler görmesini istiyorum. Ah, öyle ya! Kımıldayamıyorsunuz. Bağışlayın, çok unutkanım.

Eğilip onu kollarına alır, hanın önünde kumların üstüne bırakır. Lâmbanm ışığı kadının üzerine düşmekte, yüzünün cildini yumuşatmaktadır: daha genç görünür.

—Neden yapıyorsun bunu, Jamaikalı? —Bayan Merceditas'm sesi artık güçsüzdür.

—Neden mi? —der Jamaikalı—. Siz hiç hapiste bulunmadınız, öyle değil mi, bayan Merceditas? Günler gelip geçer ve insanın yapacak hiçbir şeyi yoktur. İnsan çok sıkılır orada, inanın bana. Çok da açlık çeker. Ha bakın, bir ayrıntıyı unutuyordum. Öyle ağzınız açık duramazsınız, Numa geldiğinde bağırmaya kalkışmayın sakın. Ayrıca ağzınıza sinek de kaçabilir.

Güler. Odayı araştırıp bir bez parçası bulur. Bununla bayan Merceditas'ın yüzünü yarıya kadar sarar, keyifli bir tavırla onu uzun uzun inceler.

—İzin verirseniz böyle çok komik göründüğünüzü söyleyeyim, bayan Merceditas. Bilmem ki neye benziyorsunuz.

Jamaikalı, hanın karanlığı içinde, yumuşak ve telâşsız bir hareketle, tıpkı bir yılan gibi dikilir. Ellerini tezgâha dayayarak öne doğru eğilmiş bir hal-

de durur. İki metre ilerde, lâmbadan yansıyan koni biçimindeki ışığın içinde kadın, yüzü sanki havayı koklarmış gibi ileri doğru uzanmış, dimdik oturmaktadır: o da duymuştur. Sol taraftan gelen çok hafif bir gürültü, cırcır böceklerinin ötmesi arasında son derece net olarak duyulmuştur. Aynı gürültü yeniden, bu kez daha uzun süre duyulur: ağaçlıktaki dallar hışırdayıp kırılmakta, bir şey hana doğru yaklaşmaktadır. "Yalnız değil, diye fısıldar Jamaikalı. Mendebur." Elini cebine atıp düdüğünü çıkarır, dudakları arasına yerleştirir. Hiç kıpırdamadan bekler. Kadın telâşlanır. Jamaikalı dişlerinin arasından küfür eder. Onun, olduğu yerde kıvrandığını ve ağzındaki bezden kurtulma çabasıyla başını bir sarkaç gibi iki yana salladığını görür. Gürültü kesilmiştir: acaba ayak seslerini bastıran kumların üzerinde midir artık? Kadın, yüzünü sol tarafa çevirmiş, gözleri, tıpkı ezilmiş bir iguananınkiler gibi yuvalarından uğramıştır. "Onları gördü", diye mırıldanır Jamaikalı. Dilinin ucunu düdüğe yerleştirir. Metal keskindir. Bayan Merceditas başını sallamayı sürdürmekte ve kaygıyla hırıldamaktadır. Keçinin memesi üzerine Jamaikalı, olduğu yerde siner. Birkaç saniye sonra kadının üzerine eğilen bir gölge ve ağzındaki beze doğru uzanan çıplak bir kol görür. Tüm gücüyle düdüğü öttürürken aynı anda bir sıçrayışta yeni gelenin üstüne atlar. Düdük sesi gecenin içinde sanki bir yangın çıkmış gibi kargaşa yaratır ve sağdan soldan savrulan küfürlerle, arkasından duyulan telâşlı ayak sesleri arasında kaybolur. İki adam birlikte kadımn üstüne düşmüşlerdir. Hemen yetişen Teğmen, çabuk davranmıştır: Jamaika-

lı toparlandığında, Teğmen bir eliyle Numa'yı saçlarından yakalamış, öbür eliyle tuttuğu tabancayı da şakağına dayamıştır. Ellerinde tüfeklerle dört muhafız çevrelerini sarar.

—Koşun! —diye bağırır Jamaikalı, muhafızlara—. Ötekiler ağaçlıktalar. Çabuk olun! Kaçacaklar. Çabuk!

—Sakin olun! —der Teğmen. Gözlerini Numa'nın üstünden ayırmaz. O ise gözünün ucuyla tabancanın yerini saptamaya çalışır. Sakin görünmektedir; elleri iki yanına sarkmıştır.

—Çavuş Lituma, bağlayın onu.

Lituma, tüfeğini yere bırakıp kemerinde bulundurduğu ipi açar. Numa'nın ayaklarını bağlar, sonra da ellerine kelepçe takar. Keçi yaklaşmıştır, Numa'nın bacaklarmı şöyle bir kokladıktan sonra onları yavaşça yalamaya koyulur.

—Atlar, çavuş Lituma.

Teğmen, tabancasını kılıfma sokup kadına doğru eğilir. Ağzındaki bezi ve ipleri çözer. Bayan Merceditas ayağa fırlar, böğrüne indirdiği bir yumrukla keçiyi önünden itip Numa'ya yaklaşır. Hiçbir şey söylemeden elini alnmdan geçirir.

—Ne yaptı sana? —der Numa.

—Hiçbir şey —der kadın—. Sigara içmek ister misin?

—Teğmenim —diye ısrar eder Jamaikalı—. Ötekilerin hemen şuracıkta, ağaçlıkta olduklarının farkinda mısınız? Onları duymadınız mı? En az üç dört kişi olmalılar. Onları aramaya adam göndermek için ne bekliyorsunuz?

—Kes sesini, zenci —der Teğmen, ona bakma-

dan. Bir kibrit çakıp kadının, Numa'nın ağzına yerleştirdiği sigarayı yakar. Numa sigaradan uzun nefesler çekmeye koyulur; onu dişlerinin arasında tutup dumanı burnundan çıkarmaktadır—. Ben bunu almaya geldim. Başka hiç kimseyi değil.

—Peki —der Jamaikalı—. Görevinizi yapmayı bilmiyorsanız siz bilirsiniz. Ben sözümü tuttum. Artık serbestim.

—Evet —der Teğmen—. Serbestsin.

—Atlar, Teğmenim —der Lituma. Beş hayvanın dizginlerini tutmaktadır.

—Onu atınıza bindirin, Lituma —der Teğmen—. Sizinle birlikte gidecek.

Çavuşla başka bir muhafız, Numa'yı yüklenirler, ayaklarını çözdükten sonra onu atın üzerine oturturlar. Lituma da arkasına biner. Teğmen atlara yaklaşır, kendi atının dizginlerini tutar.

—Baksanıza, Teğmenim, ben kiminle gidiyorum?

—Sen mi? —der Teğmen, bir ayağı üzengide—. Sen mi?

—Evet —der Jamaikalı—. Benden başka kim olacak?

—Sen serbestsin —der Teğmen—. Bizimle birlikte gelmen gerekmez. İstediğin yere gidebilirsin.

Lituma ile öteki muhafızlar, atlarının üzerinden gülerler.

—Bu ne biçim şaka? —der Jamaikalı. Sesi titremektedir—. Beni burada bırakmayacaksınız, değil mi, Teğmenim? Şurada ağaçlıktan gelen sesleri duyuyorsunuz. Ben üzerime düşeni yaptım. Sözümü tuttum. Bana bunu yapamazsınız.

—Çavuş Lituma, acele edersek —der Teğmen—, şafak sökerken Piura'ya varabiliriz. Kumlukta gece yolculuk etmek daha iyidir. Hayvanlar daha az yorulur.

—Teğmenim —diye bağırır Jamaikalı; subayın atının dizginlerini yakalamış, çılgınca sallamaktadır—. Beni burada bırakamazsınız! Bu kadar vicdansızca bir şey yapamazsınız!

Teğmen, ayağım üzengiden çekip Jamaikalıyı uzağa iter.

—Arasıra dört nal gitmemiz gerekecek —der—. Sizce yağmur yağar mı, çavuş Lituma?

—Sanmıyorum, Teğmenim. Gökyüzü pırıl pırıl.

—Bensiz gidemezsiniz! —diye haykırır Jamaikalı, avazı çıktığı kadar.

Bayan Merceditas karnını tutarak kahkahalarla gülmeye başlar.

—Gidelim —der Teğmen.

—Teğmenim! —diye bağırır Jamaikalı—. Teğmenim, yalvarırım!

Atlar ağır ağır uzaklaşır. Jamaikalı, şaşkın şaşkın onlara bakakalır. Lâmbanın ışığı bozum olmuş yüzünü aydınlatmaktadır. Bayan Merceditas kahkahalarla gülmeyi sürdürmektedir. Birdenbire susar. Ellerini megafon gibi ağzına götürür.

—Numa! —diye bağırır—. Pazar günleri sana meyve getiririm.

Sonra yine yüksek sesle gülmeye başlar. Ağaçlıktan, kırılan dallarla yaprakların gürültüsü duyulur.

Küçük bir dal parçasının her çıtırdayışında, bir kurbağanın her ötüşünde, ya da meyve bahçesinin dibindeki mutfağın camlarının her titreyişinde ihtiyarcık, iskemle niyetine oturduğu yassı taşın üzerinden hemen fırlıyor, dal ve yaprakların arasını kaygıyla gözlüyordu. Ama çocuk hâlâ görünürlerde yoktu. Yemek odasının çardağa doğru açılmış pencerelerinden, bir süredir yanmakta olan avizenin ışıklarını, onun altında da perdelerle birlikte ağır ağır bir o yana bir bu yana kayan belirsiz birtakım gölgeleri görebiliyordu sadece. Gençliğinden beri miyoptu, bu yüzden de tüm çabalarına rağmen, artık akşam yemeğine oturdular mı, yoksa bu kıpırtılı gölgelerin yüksek ağaçlardan mı vurduğunu bir türlü anlayamıyordu.

Oturduğu yere geri dönüp bekledi. Bir gece önce yağmur yağmıştı, topraktan ve çiçeklerden hoş bir nem kokusu yükseliyordu. Ama ortalık böcek kaynıyordu ve Don Eulogio'nun ellerini yüzünün çevresinde umutsuzca sallaması onları savuşturmaya yetmiyordu: gözle görülmez üvendireler, titreyen çenesine, alnına, hattâ göz çukurlarına her an inip etini deliyordu. Canlı ve ateşli vücudunun gün boyunca gösterdiği heves ve heyecan yok olmuştu, artık kendini yorgun, biraz da kederli hissediyordu. Geniş bahçenin karanlığından huzursuz oluyor, saklandığı yerde onu birdenbire yakalayıverip utandıracak gibi gelen birinin, belki de aşçı ka-

dının ya da kâhyanın, gözünün önünden hiç gitmeyen hayali onu tedirgin ediyordu. "Bu saatte meyve bahçesinde ne işiniz var, Don Eulogio?" Sonra da, delirdiğini sanarak oğlu ve gelini çıkageleceklerdi. Sinirli bir titremeyle sarsılarak başını çevirdi, öbek öbek krizantemler, sümbüller ve güller arasından geçip güvercinliğe uğramadan gizli kapıya ulaşan daracık patikanın yerini gözünün önüne getirdi. Kapının, sürgüsü de çekilmiş bir halde kapalı olduğunu üç kez kontrol ettiğini ve birkaç saniye içinde hiç kimseye görünmeden sokağa süzülebileceğini hatırlayarak az çok sakinleşti.

"Ya o arada geldiyse?" diye düşündü, kaygıyla. Çünkü meyve bahçesindeki, varlığı neredeyse unutulmuş kapıdan evine sakınarak girdikten birkaç dakika sonra, zaman kavramını unuttuğu ve uyur gibi kalakaldığı bir an olmuştu. Elinde tuttuğu ve farkında olmadan okşadığı şey, ellerinin arasından kayıp bacağına düşünce bir tepki gösterebilmişti ancak. Ama bu imkânsızdı: çocuk, meyve bahçesini henüz geçmiş olamazdı, çünkü ya korka korka attığı adımlar onu uyandırmış olurdu, ya da kendisini mutfağa götürmesi gereken patikanın tam kenarında büyükbabasını büzülmüş ve uyuklar bir halde görünce bağırırdı.

Bu düşünce onu canlandırdı. Rüzgârın esintisi hafiflemişti, vücudu içinde bulunduğu duruma alışmış, artık titremez olmuştu. Ceketinin ceplerini yoklayınca, o gün öğleden sonra köşedeki dükkândan aldığı silindir biçiminde kaskatı mum geldi eline. İhtiyarcık yarı karanlıkta keyifle gülümsedi: satıcının nasıl şaşırdığı gelmişti aklına. Satıcı kadın

çeşitli büyüklükte mumlarla kandilleri önüne sererken o, metal kaplama uzun bastonunu hafifçe döndürüp topuklarını yere zarafetle vurarak son derece ciddi bir tavır takınmıştı. '*İşte bu,*' demişti, yerine getirmekte olduğu sevimsiz işten duyduğu rahatsızlığı anlatmak isteyen çabuk bir el hareketiyle. Satıcı kadın onu paket etmekte diretmiş, ama Don Eulogio kabul etmeyip dükkândan alelacele çıkmıştı. Öğleden sonranın geri kalanını Ulusal Kulüpte, hiçbir zaman hiç kimsenin bulunmadığı pişti salonuna kapanarak geçirmişti. Yine de, garsonların işgüzarlığından kaçınmak için aldığı önlemleri daha da ileri götürerek, kapıyı kilitlemişti. Sonra da alışılmadık bir kızıl renkteki kanepeye rahatça gömülerek, yanında getirdiği çantayı açıp o değerli şeyi çıkarmıştı. Tam da ona rastladığı öğleden sonra boynunda taşıdığı, güzelim beyaz ipekli atkısına sarmıştı onu.

Onu bulduğu akşam, ortalığa kül rengi bir alacakaranlığın çöktüğü bir saatte, taksiye binip şoföre kentin dışında dolaşmasını söylemişti; nefis, ılık bir rüzgâr esiyordu, gökyüzünün griye çalan kırmızımtırak görüntüsü kırların ortasında daha gizemli bir hal alır diye düşünmüştü. Otomobil asfaltın üzerinde hafifçe yaylanarak giderken, ihtiyarın torba torba sarkmış gevşek yüzünde tek çeviklik belirtisi gösteren noktalar halindeki canlı gözleri, yol boyunca uzanan kanalın kenarında dalgın dalgın kayıp gidiyordu. Derken, birden onu görmüş,

—"*Durun*!" demişti, ama şoför onu duymamıştı. "*Durun! Arabayı durdurun!*" Araba durup da geri geri giderek o taş yığınının yanına vardığında,

Don Eulogio, bunun gerçekten de bir kurukafa olduğunu görmüştü. Onu ellerinin arasına alınca rüzgârı da, manzarayı da unutmuş, etten ve deriden yoksun, burunsuz, gözsüz, dilsiz haliyle bu akıl sır ermez, kaskatı, duygusuz, düşmanca şekli, giderek artan bir kaygıyla uzun uzadıya incelemişti. Kurukafa küçüktü, bunun bir çocuğa ait olması akla yatkın geliyordu. Kirliydi, toz içindeydi, çıplak kafatasının üzerinde ınadenî para büyüklüğünde, kenarları çentikli bir delik açılmıştı. Burun boşluğu tam bir üçgen biçimindeydi, çeneden daha açık sarı renkte ince bir köprüyle ağızdan ayrılıyordu. Bir parmağını boş göz çukuruna sokarak, elini kafatasının üzerine bir takke gibi geçirerek, ya da onu içeriden destekleyecek biçimde yumruğunu alttaki boşluğa gömerek bir süre oyalandı; parmağının bir boğumunu burun üçgeninden, bir başka boğumunu da upuzun, sivri bir dil gibi ağız deliğinden çıkararak elini türlü biçimlere sokuyor, elindekinin canlı olduğunu hayâl ederek müthiş eğleniyordu.

Bu buluşunu kimselere açmadan, özenle sarıp sarmalanmış olarak deri çantanın içinde şişkinlik yapar bir halde, konsolun çekmecesinde iki gün saklamıştı. Onu bulduğunun ertesi günü öğleden sonra odasından hiç çıkmayarak, dedelerinden kalma zengin mobilyalar arasında sinirli sinirli dolaşıp durmuştu. Başım hemen hemen hiç yerden kaldırmıyordu; halının göbeğindeki kan kırmızısı harikulade desenleri kendinden geçmiş bir halde, hattâ biraz da korkuyla incelediği söylenebilirdi, ama aslında onları görmüyordu bile. Başlangıçta karar-

sızdı, kaygılıydı; ortaya bazı aile sorunları çıkabilirdi, belki de onu alaya alırlardı. Bu düşünce onu sinirlendirmiş, büyük bir üzüntüyle ağlama isteğine kapılmıştı. O andan sonra da tasarısı sadece bir kez çıkmıştı aklından: bu da pencerenin önünde ayakta dururken, her yanı göz göz, o kapkaranlık güvercinliği gördüğünde olmuş, sayısız giriş çıkışları olan bu küçük ahşap evin bir zamanlar böyle bomboş, cansız değil, oluklu tahtanın üzerinde gezinerek sürekli gaga atan, bazan da meyve bahçesindeki ağaçlarla çiçeklerin üzerinde uçuşan gri ve beyaz hayvancıklarla dolu olduğunu hatırlamıştı. Güvercinlerin ne kadar güçsüz ve sevimli olduklarını düşünmüştü: her zaman birkaç yem tanesi bulundurduğu eline, büyük bir güvenle konmaya gelirlerdi, onları elinde sıktığı zaman gözlerini kısar, hafif bir titremeyle sarsılırlardı. Daha sonra artık bunu düşünmez olmuştu. Kâhya, akşam yemeğinin hazır olduğu haber vermeye geldiğinde artık kararını vermişti. O gece iyi uyumuştu. Ertesi sabah uyandığında rüyasında, bir sıra lânet, iri kırmızı karıncanın güvercinliği bir anda istila ederek hayvancıklar arasında tedirginlik yarattığını, o arada kendisinin de elinde bir dürbünle pencereden bakıp bu sahneyi seyrettiğini unutmuştu bile.

Kurukafayı temizlemenin kolay bir iş olacağını düşünmüştü, ama yanılıyordu. Üzerindeki toz, ya da onun toz sandığı, belki de bir kalıntı olan o şey, kafatasının iç duvarlarına kaynamış gibi duruyor, kafanın arka kısmında neredeyse madenî bir levha gibi parlıyordu. Boyun atkısmın bembeyaz ipeği, kir tabakasını yok edemeden giderek gri lekelerle

doldukça, Don Eulogio'nun heyecanı da artıyordu. Öyle bir an gelmişti ki, öfkelenerek kurukafayı yere fırlatmış, ama yerde yuvarlanması daha tamamlanmadan pişman olup yerinden fırlayarak, onu bulup özenle yerden kaldırana kadar elleri ve dizleri üzerinde dolaşıp durmuştu. Derken onu temizlemenin ancak yağlı bir madde kullanmakla mümkün olabileceğini düşünmüştü. Mutfağa telefon edip bir teneke zeytinyağı getirmelerini isteyerek kapıda beklemiş, garsonun onun omzu üzerinden odanın içinde gezdirmeye çalıştığı kaygılı bakışlarına aldırış etmeden, tenekeyi öfkeyle elinden çekip almıştı. İçinde büyük bir merak ve tedirginlikle, boyun atkısını zeytinyağına batırmış, önceleri yavaş yavaş, sonra tempoyu hızlandırarak, sabrı taşıncaya kadar ovalamıştı. Az sonra bu çarenin geçerli olduğunu görerek şevke gelmişti; ince bir toz yağmuru ayaklarının dibine yağmış, o ise zeytinyağının yumruklarının kenarından akarak ceketinin kolağzını da ıslattığının farkına bile varmamıştı. Sonra, bir sıçrayışta ayağa kalkmış, elmacık kemiklerinin kıvrımlı yüzeyi üzerinde ter gibi parlayan birkaç damlacıkla pırıl pırıl, tertemiz, hareketsiz duran kurukafayı başının üzerine kaldırarak hayranlıkla seyretmişti. Sonra onu yeniden, sevgiyle sarıp sarmalamış, çantasını kapatıp Ulusal Kulüpten çıkmıştı. San Martín Meydanında bindiği taksi onu Orrantia'da, evinin arkasında bırakmıştı. Gece olmuştu bile. Sokağın soğuk yarıkaranlığı içinde, kapının kapalı olabileceği korkusuyla bir an durmuştu. Elini korka korka kapıya uzatmış, tokmağın döndüğünü ve kısa bir gıcırtıyla kapının açıldı-

ğını fark edince sevinçle irkilmişti.

Tam bu sırada çardaktan sesler geldi kulağına. Öylesine dalmıştı ki, bu heyecanlı koşuşturmanm nedenini bile unutmuştu. Sesler ve hareket öyle beklenmedik bir anda duyulmuştu ki, kalbi, ölmek üzere olan birine bağlanmış bir oksijen tüpünü andırıyordu sanki. İlk tepkisi yere çöküvermek oldu, ama bunu öyle beceriksizce yapmıştı ki oturduğu taştan kayıp yüzükoyun yere yuvarlandı. Alnında keskiń bir acı, ağzında nahoş bir ıslak toprak tadı duydu, ama toparlanmak için hiçbir çaba harcamadı, tir tir titreyip zorlukla soluk alarak, otların arasına yarı gömülü bir halde öylece kaldı. Düşerken kurukafayı tutan elini havaya kaldırmaya vakit bulabilmiş, böylece kurukafa hâlâ tertemiz olarak, yerden ancak birkaç santim yukarıda, havada kalmıştı.

Çardak, saklandığı yerden elli metre kadar ilerdeydi, Don Eulogio ne söylediklerini anlayamadan, sesleri hafif bir mırıltı halinde duyulabiliyordu. Zorlukla toparlandı. İşte o zaman, çardağı gözlediğinde, kökleri yemek odasının tabanına değen koca koca elma ağaçlarının çizdiği kavisin orta yerinde ince bir silueti net bir biçimde görerek, bunun oğlu olduğunu anladı. Yanında da, kendini bırakmış bir halde dayanmış duran daha net ve daha ufak tefek bir siluet daha vardı. O da karısıydı. Gözlerini kırpıştırıp ovuşturarak, onların yanında çocuğu da seçebilmek için heyecanla ama boşuna çabaladı. Derken onun güldüğünü duydu: sanki küçük bir hayvan gibi bütün bahçeyi dolaşan, billur gibi berrak, içten, kaygısız bir gülmeydi bu. Daha

fazla beklemedi; ceketinin cebinden mumu çıkardı; dalları, topak halinde toprakları ve küçük taşları elyordamıyla bir araya getirerek, çabuk hareketlerle, mumu taşların üzerine tutturup bunları patikanın ortasına tıpkı bir engel gibi yerleştirene kadar uğraştı. Sonra, mumun dengesini kaybetmemesi için son derece özen göstererek kurukafayı üstüne yerleştirdi. Büyük bir heyecana kapılmış bir halde, kirpiklerini, zeytinyağına bulanmış masif cisme değdircesine yaklaştırıp baktığında, sevinçle sarsıldı: ölçü tam gelmişti, mumun beyaz ucu, bir sümbül tanesi gibi, kafatasındaki delikten dışarı çıkıyordu. Onu seyretmeyi daha fazla sürdüremezdi. Oğlu, sesini yükseltmişti ve söylediği sözler hâlâ anlaşılamamakla birlikte, çocuğa söylediği belliydi. Üç kişi arasında bir konuşma geçer gibiydi: babanın giderek daha canlı bir hal alan kalın sesi, annenin kulağa hoş gelen mırıltısı ve torunun kısa kısa, uyumsuz çığlıkları. Sesler bir anda kesilmişti. Sessizlik çok kısa sürdü; torunun çığlıkları bozmuştu bunu: "*Ama biliyorsunuz, bugün ceza sona eriyor. Yedi gün demiştin ve bugün bitiyor. Yarın artık gitmiyorum.*" Bu son sözlerle birlikte telâşlı ayak sesleri geldi kulağına.

Acaba koşarak mı geliyordu? Kesin karar ânıydı bu. Don Eulogio soluğunu kesen yürek darlığını yenip planını uygulamaya koydu. İlk yaktığı kibrit sadece ince mavi bir çizgi halinde yanıp söndü. İkincisi iyi tutuşmuştu. Tırnakları yanmasına rağmen hiç acı duymayarak, mum yandıktan saniyeler sonrasına kadar kurukafanın yanında tuttu onu. Kuşkuluydu, çünkü gördüğü şey tam olarak

hayâl ettiği gibi değildi, o sırada canlı bir alev, sanki kuru yapraklara birdenbire basılmışçasına sert bir çıtırtıyla ellerinin arasında ansızın parladı ve işte o zaman kurukafa, göz çukurlarından, kafatasından, ağzından ve burnundan alevler saçarak tam olarak aydınlandı. "*Her yanı alev aldı!*" diye bağırdı hayranlıkla. Oylece hareketsiz kalakalmıştı, alevlerin sarmaladığı kurukafanın olağanüstü görüntüsü karşısında şaşkınlıktan donakalmış ve büyülenmiş bir halde bozuk plak gibi "*Zeytinyağından, zeytinyağından,*" diye tekrarlayıp duruyordu.

Tam o sırada çığlığı duydu. Vahşi bir çığlıktı bu, sayısız kargılarla delik deşik edilen bir hayvanın bağırtısıydı sanki. Çocuk, parmakları kasılmış bir haldeki ellerini uzatmış, tam önünde duruyordu. Yüzü mosmor kesilmiş, tir tir titriyor, gözleri evinden uğramış, ağzı bir karış açık, dili tutulmuş, öylece kaskatı kalakalmıştı, ama bu haline rağmen gırtlağından acayip ve boğuk birtakım sesler çıkıyordu. Paniğe kapılan Don Eulogio, "*Beni gördü, beni gördü,*" diyordu kendi kendine. Ama ona baktığı zaman torununun kendisini görmediğini, alevler içindeki o kafadan başka bir şey göremeyeceğini hemen anlamıştı. Gözleri, içlerinde beliren derin ve sonsuz bir dehşetle öylece hareketsiz kalmıştı. Her şey aynı anda olmuştu: alevler, çığlık ve ânında korkuya kapılan o kısa pantolonlu çocuk. Bunların hepsinin planladığından daha mükemmel oluştuğunu sevinçle düşünürken, yaklaşan gürültüler ve ayak sesleri duydu, bunu üzerine artık gürültü çıkarmaya aldırmadan gerisin geriye döndüğü gibi atlaya zıplaya patikadan uzaklaşıp alevle-

rin yansımaları kendisine ulaştıkça yarım yamalak görebildiği öbek öbek krizantemlerle gülleri ayaklarıyla çiğneyerek, kapıyla arasındaki boşluğu geçti. Kapıya doğru giderken, gelininin yine canhıraş, ama torununkinden daha içten olmayan çığlığı geldi kulağına. Ama ne durdu, ne de başını çevirip baktı. Sokağa çıktığında, buz gibi bir rüzgâr alnına ve seyrek saçlarına çarpıp geçmişti, ama o bunu fark etmedi bile, omzu meyve bahçesinin duvarını sıyırarak, keyifle gülüp daha rahat, daha sakin soluk alarak, ağır ağır yürümesini sürdürdü.

HERGELELER

1

O yıl daha kısa pantolon giyiyor, henüz sigara içmiyorduk, tüm sporlar arasında en sevdiğiniz futboldu, kırılan dalgalara binmeyi ve '*Teraslar*'daki ikinci tramplenin üzerinden suya atlamayı yeni yeni öğreniyorduk, hepimiz afacan, tüysüz, meraklı, son derece çevik ve oburduk, Cuéllar'ın, Champagnat Kolejine girdiği o yıl.

Rahip Leoncio, yeni birinin geleceği doğru mu, Üç A sınıfına? Evet, Rahip Leoncio yüzüne düşen perçemi elinin bir hareketiyle kaldırıyordu, şimdi susalım.

Bir sabah, tam sınıflar sıraya girerlerken, babasının elinden tutarak çıkagelmişti, Rahip Lucio da onu sıranın en başına koymuştu, çünkü Rojas'dan bile ufaktı, sınıfta ise Rahip Leoncio onu o tıfıl haliyle bizim yanımıza, en arkadaki o boş sıraya oturtmuştu. Adın ne? Cuéllar, ya seninki? Keçi, ya seninki? Serçe, ya seninki? Ufaklık, ya seninki? Lalo.[1] Miraflores'li misin? Evet, geçen aydan beri, daha önce San Antonio'da oturuyordu, şimdi ise Mareşal Castilla'da, Colina Sinemasının yakınında.

Derslerde oldukça inekti (ama yağcı değildi): İlk hafta beşinci, ertesi hafta üçüncü, sonra da ba-

---

1. *Lalo*: Eduardo adının kısaltılmışı. (Çev.)

şına o kaza gelene kadar hep birinci olmuş, ondan sonra gevşemeye ve kötü notlar almaya başlamıştı. On dört İnka hükümdarı, Cuéllar, derdi Rahip Leoncio, o da hiç soluk almadan sayıverirde adlarını, Tanrının emirleri, Marist[1] marşının üç kıtası, López Albújar'ın *Bayrağım* adlı şiiri: hepsini bir solukta okurdu. Ne kafa be, diyordu Lalo. Rahip de, aferin iyi ezberlemişsin delikanlı, diyor, sonra da bize dönüyordu: Ondan örnek alın haylazlar! O ise tırnaklarını ceketinin yakasında parlatarak bütün sınıfa omzunun üzerinden bakardı, kabararak (yalandan ha, aslında hiç de kasıntı değildi, sadece biraz delişmen ve havaiydi. Ayrıca iyi bir arkadaştı da. Sınavlarda bize kopya verirdi, teneffüslerde de çubuklu şeker, bonbon, şekerleme ya da karamela; sana bizim dördümüze verdiklerinden daha fazla ödül veriyorlar, derdi Keçi, o da, aldığım iyi notlardan dolayı, bizler de, neyse ki sen iyi bir çocuksun, azıcık ineksin, ama bu sayede kendini kurtarıyorsun).

Ilk kısmın dersleri saat dörtte bitiyordu, saat dördü on geçe Rahip Lucio, sıradaki çocuklara dağılmalarını söylerdi, dördü çeyrek geçe ise futbol sahasında olurduk. Çantaları, ceketleri, kravatları çimenin üstüne fırlatıp atardık, çabuk ol Serçe, hadi çabuk, başkaları kapmadan geç kaleye, Yahuda da kafesinde deliye dönerdi, hav, kuyruğunu diker, hav hav, sivri dişlerini gösterir, hav hav hav, çılgıncasına atlayıp sıçrar, hav hav hav hav, telleri

---

1. 1817 yılında Marcelino Champagnat adında bir rahip tarafından Fransa'da kurulan, gençlerin eğitimine yönelik dinsel bir kurumla ilgili olanlara verilen ad. (Çev.)

sarsardı. Günün birinde kaçacak olursa vay halimize, derdi Serçe, Ufaklık da, eğer kaçarsa hiç kıpırdamadan durmak gerek, Danimarka cinsi köpekler sadece onlardan korktuğunun kokusunu alırlarsa ısırırlarmış. Kim dedi bunu sana? Bizim moruk. Keçi de, ben kale direğine tırmanırdım, böylece bana yetişemezdi; Cuéllar, bıçağını çekip, şak şuk diye onu kesip biçtiğini hayâl ederdi ve bıçağı sapladığını, aaaauuuuuu, gökyüzüne bakarak, uuuuuuaaauuu, iki eli de ağzında, auauauauauuuuuu: Tarzan nasıl bağırırdı? Saat beşe kadar zar zor oynardık, çünkü o saatte orta ve lise dağılırdı ve büyük çocuklar bizleri, iyilikle de olsa, ite kaka da olsa, sahadan atarladı. Dilimiz bir karış dışarda, atlayıp sıçrayarak, kan ter içinde kitapları, ceketleri, kravatları toplayıp sokağa fırlardık. Çantalarımızla birbirimize basket pasları vererek Diagonal Caddesinden aşağı doğru inerdik; yakala şunu babalık, *Las Delicias*'ın oralarda parkın içinden geçer, yakaladım! gördün mü, analık?, '*D'Onofrio*'nun köşesindeki küçük dükkândan külâhlı dondurma alırdık; vanilyalı mı? karışık mı olsun?, biraz daha koysana, melez, yutturmaya kalkma, birazcık da limon koysana, pinti, fazladan azıcık da çilek koy. Sonra da Diagonal'den aşağı doğru yolumuza devam ederdik, '*Çingene Kemanı*'nın önünden geçip hiç konuşmadan, Porta Sokağından, dondurmalarımızdan başka bir şey düşünmeyerek, bir trafik ışığına varır, dondurmaları şapur şupur yalayarak, atlaya zıplaya San Nicolás binasına kadar gelirdik, orada Cuéllar bize veda ederdi, daha gitmesene yahu, '*Teraslar*'a gideriz, Çinli'den topunu isteriz, sınıf

seçmeleri için oynamak istemez miydin, birader?, onun için biraz antrenman yapmak gerek, hadi gelsene Cuéllar, sadece saat altıya kadar, '*Teraslar*'da bir küçük maç. Hayır, yapamazdı, babası bırakmıyordu, ödevlerini yapmak zorundaydı. Onu evine kadar geçirirdik, antrenman yapmazsa sımf takımına nasıl girebilirdi ki?, ve sonunda '*Teraslar*'a o olmadan sadece bizler giderdik. İyi çocuk, ama çok inek, diyordu Keçi, ders çalışacağım diye sporu ihmal ediyor, Lalo da, onun kabahati değil ki, babası laf anlamazın biri olmalı; Serçe, tabii, diyordu, ona kalsa içi gider bizimle gelmek için, Ufaklık da, takıma girmesi zor olacak, diyordu, ne fiziği var, ne şut atmasını biliyor, ne dayanıklı, ne bir şey, hemen oracıkta yoruluveriyor. Ama iyi kafa vuruyor, diyordu Keçi, üstelik bizim yakın arkadaşımız, ne yapıp edip onu takıma sokmak gerek, diyordu Lalo; Serçe, sırf bizimle birlikte olsun diye, Ufaklık da, elbet onu takıma sokarız, diyordu, ne kadar güç olursa olsun!

Ama takımda oynasam diye içi giden ve bunu iyice kafasına koymuş olan Cuéllar, o yaz o kadar çok antrenman yapmıştı ki, ertesi yıl sınıf seçmelerinde sol iç olmaya hak kazanmıştı: mens sana in corpore sano[1], diyordu Rahip Agustín, nasıl, görüyor muyduk?, insan hem iyi sporcu hem de derslerinde başarılı olabiliyordu, onu kendimize örnek almalıydık. Nasıl becerdin? diye ona soruyordu Lalo, nereden çıkmıştı bu çalım, bu pas vermeler, bu top hakimiyeti, bu köşe vuruşları? O da yanıt veriyor-

---

1. (Latince) Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur. (Çev.)

du: kuzeni Cingöz çalıştırmıştı, babası da her pazar Stadyuma götürüyordu onu, orada kıyak oyuncuları göre göre onların numaralarmı öğreniyordu, anlıyor muyduk? O üç ayı ne matinelere ne de plaja giderek, sabah akşam sadece futbol seyredip futbol oynayarak geçirmişti, bakın dokunun şu baldırlarıma, sertleşmemişler mi? Evet, çok fark etmiş, diyordu Keçi, Rahip Lucio'ya, gerçekten; Lalo da, son derece çevik ve hareketli bir forvet, diyordu, Serçe, hücumu ne de güzel organize ediyor, en önemlisi de moralini hiç bozmuyor, Ufaklık da, rakip takım bastırırken topu almak için nasıl da kaleye kadar sokuluyor gördünüz mü, Rahip Lucio? diye soruyordu, onu mutlaka takıma almalıyız. Cuéllar keyifle gülüyor, tırnaklarına hohlayıp beyaz kollu, mavi göğüslüklü 'Dört A' gömleğinde parlatıyordu: tamam işte, diyorduk ona, seni aldık bile, ama kasılma.

Temmuz ayında Rahip Agustín, Sınıflararası Şampiyona için 'Dört A' takımına haftada iki gün, pazartesi ve cuma günleri, resim ve müzik dersi saatlerinde antrenman yapma izni vermişti. İkinci teneffüsten sonra, çiseleyen yağmurla ıslanıp yepyeni bir bilardo topu gibi pırıl pırıl parlayan avlu boşaldığında, seçilen on bir kişi sahaya iniyor, formalarımızı giyip, futbol ayakkabılarımız ve siyah şortlarımızla, başımızda kaptanımız Lalo olmak üzere, soyunma odalarından tek sıra halinde jimnastik adımlarıyla çıkıyorduk. Smıflarm pencerelerinde, koşmalarımızı gözetleyen kıskanç yüzler beliriyor, havuzun suyunu kırıştıran (yüzebilir miydin?, maçtan sonra, şimdi olmaz, brrr, amma da soğuk), ce-

ketlerimizi savuran, parkın, sarı badanalı okul duvarının üzerinden sarkan okaliptüs ve incir ağaçlarının yapraklarını sallayan soğuk bir rüzgâr çıkıyor, ceza vuruşları ve sabah geçiveriyordu; harika çalıştık, diyordu Cuéllar, müthiş, mutlaka kazanacağız. Bir saat sonra Rahip Lucio, zili çalıyor, sınıflar boşalıp çocuklar avluda sıra olurlarken, takıma seçilen bizler öğle yemeği için evlerimize gitmek üzere giyiniyorduk. Ama Cuéllar hep gecikirdi (kıyak oyuncuların her yaptığını kopya ediyorsun, diyordu Serçe, kendini ne sanıyorsun? Toto Terry mi?) çünkü antrenmanlardan sonra duşa giriyordu. Bazan ötekilerin de duş yaptıkları oluyordu, hav, ama o gün, hav hav, Yahuda soyunma odalarının kapısında göründüğünde, hav hav hav, sadece Lalo ile Cuéllar yıkanıyorlardı: hav hav hav hav. Keçi, Serçe ve Ufaklık kendilerini pencerelerden dışarı atmışlar, Lalo avaz avaz bağırarak kaçmış ve duşun küçük kapısını Danimarka cinsi köpeğin tam burnuna kapamayı başarmıştı. Oracığa büzülüp, bembeyaz yer karoları, fayanslar, akan sular arasında tir tir titreyerek Yahuda'nın havlamalarını, Cuéllar'ın ağlamasını, çığlıklarım duyuyordu, ulumalar, atlamalar, çarpmalar, yere düşmeler ve sonra sadece havlamalar ve uzun bir süre sonra, yeminle söylüyorum size (iyi ama ne kadar sonra, diyordu Serçe, iki dakika mı? daha fazla birader, Keçi de, beş mi? diyordu, daha fazla, çok daha fazla), Rahip Lucio'nun bağırması, Leoncio'nun küfürleri (İspanyolca mı küfür etti, Lalo?, evet, ayrıca Fransızca da, anlıyor muydun ki?, hayır ama küfür olduğu belliydi, salak, sesindeki öfkeden anlaşılıyor-

du), hay Allah'lar, aman Yarabbi'ler, çık dışarı'lar, haydi hoşt'lar, Rahiplerin telâşı, fena halde korkmaları. Sonra kapıyı açıp bakmıştı, onu kaldırmış götürüyorlardı, kara cüppelerin arasında zar zor görebilmişti, baygın mıydı?, evet, çıplak mıydı, Lalo?, evet hem de kanlar içinde, yeminle, aman ne korkunçtu: banyonun her yanı baştanaşağı kana bulanmıştı. Başka? diyordu Lalo, daha sonra neler oldu ben giyinirken? Serçe de, Rahip Agustín'le Rahip Lucio Cuéllar'ı Yönetim'in kamyonetine koydular, onları merdivenden gördük, Keçi de, seksen (Ufaklık'a göre, yüz) kilometre hızla yola çıktılar, diyordu, durmadan klakson çalarak, tıpkı itfaiyeciler ya da ambulans gibi. O arada Rahip Leoncio, avluda atlayıp sıçrayarak dört dönen Yahuda'yı kovalamış, onu yakalayıp kafesine, teller arasına kapatmıştı (onu gebertmek istiyordu, diye anlatıyordu Keçi, halini görseydiniz, insana korku veriyordu), kıpkırmızı kesilmiş, acımasızca dövüyordu hayvanı, perçemi suratının ortasında bir o yana bir bu yana gidip gelerek.

O hafta pazar ayini, cuma günkü tespih duası, derslerin başında ve sonundaki dualar hep Cuéllar'ın iyileşmesi için yapılmıştı, ama öğrenciler kendi aralarında kazadan söz edecek olurlarsa Rahipler kızıyorlar, bizi odaya kapatıp kafamıza vuruyorlardı, suş, al bakalım, saat altıya kadar cezalısın. Yine de teneffüslerde ve sınıfta konuşulan tek konu buydu, ve bir sonraki pazartesi okuldan çıkıp Amerikan Hastanesinde onu ziyarete gittiğimizde, ne yüzünde ne de ellerinde hiçbir şeyi olmadığını görmüştük. Küçük, şirin bir odada yatıyordu, mer-

haba Cuéllar, duvarlar beyaz, perdeler krem rengiydi, artık iyileştin mi, ahbap?, tek bir ağacın bulunduğu küçük çiçeklerle dolu çimenli bir bahçeye bakıyordu oda. Biz senin intikamını alıyoruz, Cuéllar, her teneffüste Yahuda'nın kafesini ha babam taş yağmuruna tutuyoruz, o da, iyi ediyorsunuz, diyordu, yakında o rezilin vücudunda tek bir sağlam kemik kalmaz, gülüyordu, hastaneden çıkınca gece vakti okula gidip çatıdan içeri girecektik, yaşasın kahramanımız, pat küt, işte Kara Kartal geldi, şak şuk, keyfi yerindeydi ama oldukça zayıf ve solgundu, o lânet köpeğin ona yaptığı gibi biz de onun gözünde şimşekler çaktıracaktık. Cuéllar'ın başucunda oturan iki hanım vardı, bizlere çikolata verdikten sonra bahçeye çıktılar, canikom, sen küçük arkadaşlarınla konuşmana devam et, bir sigara içip döneceklerdi, beyaz giysili olanı annem, öteki teyzelerimden biri. Yahu Cuéllar, anlatsana, nasıl oldu? Canı çok acımış mıydı?, hem de çok, neresinden ısırmıştı?, işte orasından, eliyle işaret etmişti, pipisinden mi?, evet, yüzü hafifçe kızarmıştı, güldü, biz de güldük, sonra o iki hanım pencereden el sallamışlardı, hoşça kal, hoşça kal canikom, bizlere ise, sadece bir dakikacık daha kalmamızı söylemişlerdi, çünkü Cuéllar henüz iyileşmemişti; şişt demişti Cuéllar, bu bir sır, babası kimsenin duymasını istemiyordu, annesi de öyle, yavrucuğum, bundan hiç kimseye söz etmesen iyi olur, ne gerek var, sadece bacağını ısırdı, tamam mı canikom? Dediğine göre ameliyat iki saat sürmüştü, on gün içinde okula dönecekti, baksana kaç gün tatil yapacaksm, daha ne istiyorsun? demişti doktor. Onu bıra-

kıp çıkmıştık, sınıfta herkes öğrenmek istiyordu, karnını dikmişler, değil mi?, iğne iplikle, öyle değil mi? Olanları bize anlatırken nasıl da utandı, diyordu Serçe, bundan söz etmek günah mıydı acaba? Yok canım, neden günah olsun, demişti Lalo, her gece yatmadan önce annesi ona sormuyor muydu, ağzını çalkaladın mı, çişini yaptın mı? diye, Ufaklık da, zavallı Cuéllar, demişti, ne kadar canı acıyordur, orasına bir top çarpmasıyla bile insanın gözü kararduktan sonra, bir de ısırık kimbilir nasıl olur, üstelik de Yahuda'nın sipsivri dişlerini bir düşünsenize, haydi alın taşları, sahaya gidiyoruz, bir, iki, üç, hav hav hav hav, nasıl hoşuna gitti mi? Rezil seni, al da aklın başına gelsin. Zavallı Cuéllar, diyordu Keçi, yarın başlayacak olan Şampiyonada kendini gösteremez artık, Ufaklık da, bu kadar antrenman boşa gitti, işin kötüsü, diyordu Lalo, bu durum takımı da zayıf düşürdü, sonuncu olmak istemiyorsak canımızı dişimize takmamız gerek, çocuklar, öyle yapacağınıza yemin edin.

2

Okula ancak Ulusal Bayramdan sonra dönebilmişti ve işin tuhafı, bu olaydan ibret alıp futboldan soğuyacağı yerde (Yahuda'nın onu ısırması bir bakıma futbol yüzünden olmamış mıydı?) her zamankinden daha sportmen olup çıkmıştı. Buna karşılık derslerini daha az önemsemeye başlamıştı. Artık ineklemeye gerek görmediği de açıkça anlaşılıyordu: sınavlara iyice düşük ortalamalarla giriyor,

Rahipler de onu geçiriyorlar, kötü alıştırmalara iyi not verip, berbat ev ödevlerini onaylıyorlardı. Kazadan beri sana iltimas geçiyorlar, diyorduk ona, kesirler hakkında hiçbir şey bilemedin, yine de on altı verdiler sana. Üstelik ayinlerde ona yardım da ettiriyorlardı, Cuéllar, din kitabını oku, ayin alayında sınıf flamasını taşı, tahtayı sil, koroda şarkı söyle, şarkı kitaplarını dağıt; ilk cumalarda da Kudas ayinine katılmadığı halde kahvaltıya giriyordu. Senin gibisi yok, diyordu Serçe, hayatını yaşıyorsun, keşke Yahuda bizi de ısırsaydı; ama o böyle düşünmüyordu: Rahipler, babasından korkularından iltimas geçiyorlardı ona. Haydutlar, oğluma ne yaptınız, okulu kapattıracağım, hepinizi hapse attıracağım, siz benim kim olduğumu daha bilmiyorsunuz; o lânet hayvanı gebertecekti, Müdürü de onunla birlikte; durun, sakin olun beyefendi; göğüslüğünden tutup sarsmıştı onu. Böyle olmuş, yeminle söylüyorum, diyordu Cuéllar, babası annesine anlatmıştı, fiskos ettikleri halde hastanedeki yatağından duymuştu onları: işte bu yüzden iltimas geçiyorlardı ona, başka şeyden değil. Göğüslüğünden mi tutup sarstı?, amma da atıyorsun, diyordu Lalo, Serçe de, belki de doğrudur, diyordu, tevekkeli değil lânet hayvan ortadan yok oldu. Onu satmış olmalılar, diyorduk, ya da kaçmıştır, ya da birine hediye etmişlerdir, Cuéllar da, hayır hayır, diyordu, garanti babam gelip öldürmüştür onu, yapıcam dedi mi yapar. Çünkü bir sabah uyandıklarında kafes bomboştu, aradan bir hafta geçtikten sonra da Yahuda'nın yerine dört tane bembeyaz tavşancık gelmişti! Cuéllar, onlara marul götürsene, ah köfte-

hor, havuç ver onlara, sana nasıl da iltimas geçiyorlar, sularını değiştir, keyfine diyecek yok.

Ama onu şımartanlar sadece Rahipler değildi, annesiyle babası da aynı kafadaydılar. Cuéllar artık her gün öğleden sonra futbol oynamaya bizimle birlikte '*Teraslar*'a geliyordu (senin moruk artık kızmıyor mu? hayır, aksine hep soruyordu maçı kim kazandı diye, bizim takım, sen kaç gol attın?, üç mü?, bravo!, anneciğim, baksana, oynarken gömleğim yırtıldı, kazara oldu, annesi de aldırmaz pozlarda, ne ziyanı var, canikom, kız dikiverir, evde giymek için işine yarar, sen şimdi bana bir öpücük ver bakiim), sonra da Excélsior'un, Ricardo Palma'nın ya da Leura'nın en üst balkonuna gidiyor, dizi filmleri, kızlar için uygunsuz olan piyesleri, Cantinflas'ın ve Tin Tan'ın filimlerini seyrediyorduk. Her dakika harçlığını artırıyorlardı; ne istesem alıyorlar, diyordu, ana babasını avucunun içine almıştı; her istediğimi yapıyorlar; onları istediği gibi oynatıyordu; beni sevindirmek için canlarını bile verebilirler. Sınıfta paten, bisiklet ve motosiklet sahibi olan ilk beş kişiden birincisi oydu, Cuéllar, diyorduk, söyle de senin moruk Şampiyona için bize bir Kupa hediye etsin, Merinos'la Tavşan Villarán'ın yüzmelerini görelim diye bizi Stadyumun yüzme havuzuna götürsün, öğleden sonra sinema çıkışında bizi arabasına alsın; moruk da bize istediğimizi hediye ediyor, Stadyuma götürüyor, arabasına bindiriyordu: evet, gerçekten de onu avucunun içine almıştı.

O sıralarda, kazanın üzerinden daha pek fazla geçmeden, onu Pipicik diye çağırmaya başlamışlar-

dı. Bu lâkap sınıftan çıkmıştı, o bilgiç Gumucio muydu onu bulup çıkaran?, elbette, başka kim olabilirdi; önceleri Cuéllar, Peder, diyordu kız gibi ağlayarak, bunlar bana kötü bir söz söylüyorlar, kim söylüyor?, ne diyorlar?, kötü bir şey Peder, tekrar etmeye utanıyordu, kekeliyor, gözlerinden yaşlar boşanıyordu; daha sonra teneffüslerde öteki sınıflardan çocuklar, hey Pipicik ne var ne yok, deyince salya sümük ağlıyordu, ne haber Pipicik, o da, Peder bakın, diye hemen koşuyordu Leoncio, Lucio ya da Agusín'e, ya da profesör Paredes'in yanına: işte şu söyledi. Hem şikâyet ediyor, hem de öfkeden kuduruyordu, sen ne dedin bana?, Pipicik dedim, öfkeden bembeyez kesiliyordu, ibne, elleri ve sesi titriyordu, cesaretin varsa tekrar et de göreyim; Pipicik, söyledim işte, ne olacak? O zaman gözlerini yumup tıpkı babasının dediği gibi yapıyor, sakın kendini bırakma oğlum, üstlerine atılıyor, patlat dudaklarını, hepsine meydan okuyor, ayaklarına tak bir çelme, paldır küldür düşsünler, pata küte vuruyordu, bir tokat, bir kafa, bir tekme, neresine rastlarsa, sıraya girdiklerinde olsun, spor sahasında olsun, yerle bir edersin oldu bitti, sınıfta olsun, kilisede olsun, seni bir daha rahatsız edemezler. Ama o ne kadar çok kızarsa onlar da o kadar çok üstüne varıyorlardı, hele bir keresinde kıyamet kopmuştu: Peder, diye yönetime gelmişti babası ateş püskürerek, oğluna eziyet ediyorlardı ve buna asla izin vermeyecekti. Müdür sözünü geçirmeli ve o sümüklüleri cezalandırmalıydı, yoksa kendisi yapacaktı bunu, herkese haddini bildirecekti, bu ne saygısızlıktı, masaya bir yumruk indir-

mişti, bu kadarı da fazlaydı, artık canına yetmişti. Ama o lâkabı tıpkı bir pul gibi yapıştırmışlardı ona, Rahiplerin bütün cezalandırmalarına, biraz daha insancıl olun demelerine, Müdürün, ona biraz acıyın, demesine, Cuéllar'ın bütün o ağlayıp sızlanmalarına, çırpınmalarına, tehditlerine ve yumruklarına rağmen bu takma ad sokağa da taşmış ve yavaş yavaş Miraflores'in mahallelerinde dolaşmaya başlamıştı, bir daha da onu üstünden atmayı başaramadı, zavallı. Pas versene Pipicik, topu kendine saklama, cebirden kaç aldın Pipicik?, şekerlemeni karamelayla değişirim Pipicik, yarın Chosica'da gezmeye gelmezlik etme sakın Pipicik, nehirde yüzeriz, Rahipler boks eldivenleri de götürecekler, Gumucio'yla dövüşüp intikamını alabilirsin, botların var mı Pipicik?, çünkü tepeye de tırmanmak gerekecek, dönüşte sinemaya da yetişebiliriz Pipicik, bu program hoşuna gitti mi, Pipicik?

Önceleri dikkat eden bizlerin bile, Cuéllar, ağzımızdan kaçmaya başlamıştı, arkadaş, istemeyerek de olsa, dostum, kardeşim derken birdenbire Pipicik, kıpkırmızı kesilmişti, ne?, ya da beti benzi atarak, sen de mi, Serçe?, gözlerini kocaman açarak, yahu, kusura bakma, kötü niyetle olmadı, o da mı?, en yakın arkadaşı da mı?, Cuéllar, böyle yapma yahu, herkesten birden aynı şeyi duya duya ister istemez insana bulaşıyor, sende mi, Keçi?, istemeden kaçmıştı ağzından, Ufaklık, sende mi?, arkasından da böyle mi söylüyorduk?, daha sırtını döner dönmez Pipicik diyorlardı arkasından, öyle değil mi? Yok canım, nereden geldi aklına, boynuna sarılıyorduk, bir daha hiç söylemeyeceğiz, söz,

hem ne diye kızıyorsun ki, birader, bu da herhangi bir tanesi gibi bir lâkap işte ve en sonunda da, sen kendin bacağı aksayan küçük Pérez'e Topal, gözleri şaşı Rodríguez'e Şaşkoloz ya da Keskin Bakiş, kekeme Rivera'ya Geveze demiyor muydun? Onların da birine Keçi, birine Serçe, birine Ufaklık, birine de Lalo demiyorlar mıydı? Sen kızma, kardeşim, oynamana bak, hadi, sıra sende.

Yavaş yavaş lâkabını kabullenmişti, ilkokulun son sınıfına geçtiğinde artık ne ağlıyor ne de kabadayılığa kalkışıyordu, duymazlıktan geliyor, bazan şaka bile yaptığı oluyordu, Pipicik değil! Okkalı Pipi, ha ha! Orta birde lâkabına öylesine alışmıştı ki, ona Cuéllar dediklerinde artık ciddi bir tavır takınıp inanmaz gözlerle bakıyordu, kuşku duyar gibi, acaba alay mı ediyor diye. Hattâ yeni birileriyle tanıştığında elini uzatıp çok sevindim, diyordu, Pipi Cuéllar emrinizde.

Tabii kızlara değil, sadece oğlanlara. Çünkü artık o sıralarda, spor dışında kızlarla da ilgilenir olmuştuk. Şakalar yapmaya başlamıştık, dersteyken, baksana, dün Testi Martínez'i sevgilisiyle gördüm, teneffüste de, Bent'te el ele dolaşıyorlardı, birdenbire şap diye bir öpücük!, sonra dersten çıkarken, dudaklarından mı öptü?, evet, hem de uzunca bir süre öpüşmüşlerdi. Aradan çok geçmeden, konuşmaların ana teması bu olmuştu. Kokarca Rojas'ın kendinden büyük bir sevgilisi vardı, sarışın, kocaman mavi gözlü; Ufaklık, pazar günü onları Ricardo Palma'da matineye girerlerken görmüştü, çıkışta kızın saçları karmakarışıktı, belli ki iş tutmuşlardı; geçen akşam da Keçi, beşinci sınıftaki o Ve-

nezuelalıyı, hani şu kocaman ağzından dolayı Amfora dedikleri oğlanı, çok boyalı bir kadınla bir arabanın içinde yakalamıştı, tabii ki iş tutuyorlardı, ya sen Lalo, sen hiç iş tuttun mu?, ya sen Pipicik, hah hah, Ufaklık da Papağan Sáenz'in kızkardeşinden hoşlanıyordu; Keçi, bir gün dondurma parası vermeye kalktığında cüzdanı yere düşmüş, çocuk partisinde çekilmiş bir Kırmızı Şapkalı Kız resmi çıkmıştı içinden, hah hah, numara yapma Lalo, sıska Rojas için ölüp bittiğini biliyoruz, ya sen Pipicik, senin ölüp bittiğin kimse yok mu?, hayır, kıpkırmızı oluyordu, henüz yok, ya da beti benzi atıyor, hiç kimse için ölüp bitmiyordu, ya sen, ya sen, hah hah.

Saat tam beşte okuldan çıkıp Pardo Bulvarından deli gibi koşacak olursak, Reparación Kolejindeki kızların dağılışını ucu ucuna yakalayabiliyorduk. Köşebaşında dikiliyorduk, baksana, işte otobüsler orada, üçüncü sınıfın kızları, ikinci camda duran melez Cánepa'nın kızkardeşi, çao, çao, ya şu, baksana, el sallayın, güldü, güldü, küçük yavru karşılık verdi, güle güle, güle güle, karşılık verdiği sen değilsin ki, sümüklü, ya şu, ya öteki. Bazan onlara pusulalar götürüyor, havadan fırlatıveriyorduk, ne güzelsin, saç örgülerine bayılıyorum, forma sana herkesten daha çok yakışıyor, arkadaşın Lalo; dikkat etsene yahu, rahibe seni gördü bile, onları cezalandıracak; adın ne?, benimki Ufaklık, pazar günü sinemaya gidelim mi?, yarın aynı şekilde pusulayla yanıtlarsm ya da otobüs geçerken başmla evet diye işaret edersin. Ya sen Cuéllar, hiçbiri hoşuna gitmiyor mu?, evet, şu arkada oturan, şu

dört gözlü mü?, hayır hayır, hemen yanındaki, öyleyse neden ona yazmıyordu, ne yazacaktı ki?, dur bakalım, bir düşünelim: benim kız arkadaşım olmak ister misin?, yok, ne kadar aptalca; onun arkadaşı olmak istiyor ve bir öpücük yolluyor, evet, bu daha iyi, ama bu da çok kısa, daha dişe dokunur bir şey; senin arkadaşın olmak istiyorum; bir öpücük yolluyorum ve sana tapıyorum; o inek olur, ben de boğa, hahı hah. Şimdi imzala bakalım adını soyadını, bir de resim yap, ne gibi mesela?, herhangi bir şey, küçük bir boğa, minik bir çiçek, küçük bir pipi, ve böylece geçiyordu öğleden sonralar, Reparación Kolejinin otobüsleri arkasından koşturarak; bazan da Arequipa Bulvarına kadar gidiyorduk Villa María'daki beyaz formalı kızları görmeye, yoksa ilk Kudas ayininden mi dönüyorsunuz? diye bağırıyorduk onlara, bazan eksprese binip San Isidro'ya indiğimiz bile oluyordu, Santa Ursula ya da Sagrado Corazón'daki kızları dikizlemek için. Artık eskisi kadar futbol oynamıyorduk.

Doğumgünü partileri kızlı erkekli partilere dönüştüğünde, bizler bahçede kalıp birdirbir, uzun eşek, ya da elim sende, oynar numarası yapıyorduk, aslında gözümüzü kulağımızı dört açıyorduk, salonda neler oluyordu acaba?, kızlar ne yapıyorlardı bizden büyüklerle? Nasıl da imreniyorduk, dans etmeyi biliyorlar mıydı ne? Derken günün birinde biz de karar verdik dans öğrenmeye ve artık bütün cumartesi pazarları erkek erkeğe dans etmekle geçirir olmuştuk, Lalo'nun evinde, hayır, benim evim daha iyi, hem de daha büyük, ama Keçi'de daha çok plak vardı; Ufaklik, ama benim kızkardeşim

var, bize öğretebilir, Cuéllar da, hayır, bizim evde, diyordu, bizim moruklar nasıl olsa biliyorlar; bir gün annesi al canikom diye bir pikap hediye etmişti ona, tekbaşına onun muydu bu?, evet, dans etmeyi öğrenmek istemiyor muydu? Onu odasına koyar, küçük arkadaşlarını çağırıp istediği zaman odaya kapanabilirlerdi; kendine plaklar da satın al, canikom, '*Discocenter*'e git bak; biz de gidip bir sürü guaraça[1], mambo, bolero, vals seçmiştik, hesabı da onun moruğa yolluyorlardı, oldu bitti, Bay Cuéllar, Mareşal Castilla Caddesi, yüz seksen beş. Vals-le bolero kolaydı, akılda tutup adımları saymak gerekiyordu, bir buraya, bir oraya, müzik o kadar önemli değildi. Zor olan guaraçaydı, figürleri öğrenmemiz gerek, diyordu Cuéllar, bir de mambo, dönüşler yapıp damımızı bırakarak kendimizi göstermemiz gerekiyordu. Hemen hemen aynı zamanlarda öğrenmiştik dans etmekle sigara içmeyi, ayaklarımız takılarak, 'Lucky' ve 'Viceroy'ların dumanıyla nefesimiz tıkanarak, hoplayıp zıplayarak, ta ki sonunda birden tamam abicim, kavradın, oldu işte, sakın kaybetme, daha fazla hareket et, başımız dönerek, öksürüp tıksırarak, dur bakayım, geçti mi?, yalancı, dumanı dilinin altında tutuyormuş, Pipicik de, buna ne dersiniz, gördünüz mü?, sekiz, dokuz, on, şimdi bırakıyor dumanı: nasıl, becerebiliyor muymuş? Bir de dumanı burnundan çıkarıp diz çökerek dönüvermek ve tempoyu kaybetmeden ayağa kalkmak var.

Eskiden dünyada en hoşumuza giden şey spor

---

1. *Guaracha*: Ayaklar yere vuralarak yapılan bir Orta Amerika dansı. (Çev.)

ve sinemaydı, bir futbol maçı için yapmayacağımız şey yoktu, oysa şimdi artık en sevdiğimiz şey kızlar ve dans olmuştu, Pérez Prado'nun plaklarıyla bir parti yapabilmek ve ev sahibesinin sigara içmemize izin vermesi uğruna her şeyimizi feda edebilirdik. Hemen her cumartesi parti oluyordu, davetli olmadığımız zaman da emrivaki yapıyorduk, içeri girmeden önce köşedeki dükkâna uğrayıp tezgâhın üstüne bir yumruk indirerek oradaki meleze bağırıyorduk: ver şuradan beş şişe! Sek ve sert olsun, diyordu Pipi, işte böyle, lıkır lıkır, erkekçe, benim gibi.

Pérez Prado, orkestrasıyla birlikte Lima'ya geldiğinde onu görmek için Córpac'a gidip beklemiştik, Cuéllar, bakalım kim benim gibi hava atacak, diyerek kalabalığın arasından kendine yol açmayı başarmış, onun yanına kadar sokulup ceketinden tutarak bağırmıştı: "Yaşasın mambo kralı!". Pérez Prado ona gülümsemişti, elimi de sıktı, yeminle söylüyorum, imza albümümü de imzaladı, bakın. Hayranlarının arasına karışarak Boby Lozano'nun arabasıyla onu San Martín Meydanına kadar izlemiştik, başpiskoposun yasaklamalarına ve Champagnat Kolejindeki rahiplerin uyarılarına rağmen Acho Meydanındaki Güneş Tribününden ulusal mambo şampiyonasını seyretmeye gitmiştik. Her gece Cuéllar'ın evinde 'Güneş' Radyosunu açıp Pérez Prado'nun konserini dinliyorduk, ne trompet abicim, ne ritim, ne piyano.

O zamanlar artık uzun pantolon giyiyor, saçımızı briyantinle tarıyorduk, gelişmiştik de, özellikle de Cuéllar, beşimizin arasında en çelimsiz, en

ufak tefeğimiz iken, en uzun boylu ve güçlü kuvvetlimiz olmuştu. Tarzan olup çıktın, Pipicik, diyorduk ona, günden güne amına da vücut geliştirdin.

3

Kendine ilk sevgili bulan Lalo olmuştu, lise bir-deydik. Bir gece '*Cream Rica*'ya girmişti pek güleç bir yüzle, herkes sormuştu neyin var diye, o da sevinçten uça uça, tıpkı bir tavuskuşu gibi kabararak yanıt vermişti: Chabuca Molina'ya asıldım, o da bana evet dedi. Bunu kutlamaya '*Haberci*'ye gittik, daha ikinci bardak birada, ona ilanı aşk ederken ne dedin, Lalo? Cuéllar hafiften sinirlenmeye başlamıştı, elini tutmuş muydu?, canı sıkılır gibi bir hali vardı, peki ya Chabuca ne yapmıştı?, sürekli soru soruyordu, onu öptün mü?, söylesene. Lalo anlatıyordu, pek hoşnuttu, artık sıra ötekilerdeydi, şerefe, zevkten dört köşeydi, bakalım elimizi çabuk tutup bir an önce kendimize birer sevgili bulabilecek miydik, Cuéllar bardağını masaya indirerek durmadan soruyordu, nasıl oldu, ne dedi, sen ona ne dedin, ne yaptın? Sen de başıma papaz kesildin Pipicik, diyordu Lalo, sanki günah çıkartıyorum, Cuéllar da, anlat anlat, sonra ne oldu? Üç şişe 'Kristal' içmiştik, geceyarısı olunca Pipicik kendini dışarı attı. Koskoca Larco Bulvarının ortasında, tam Sosyal Yardımın önünde, bir elektrik direğine yaslanmış kusuyordu: kaz kafalı, diyorduk ona, hem de bu ne savurganlık, onca para verdiği-

miz birayı böyle sokağa atmak, ne israf. Ama o, bize ihanet ettin, diyordu Lalo'ya, hiç şaka edecek hali yoktu, hain Lalo, ağzından köpükler saçıyordu, bizden önce davrandın, gömleğine kusuyordu, hem bir kıza asıl, pantolonuna da, hem de onun peşinde olduğunu bile anlatma bize, biraz çömelsene Pipicik, her yanın battı, ama o laf anlamıyordu, bu yapılmaz diyordu, üstüm başım battıysa sana ne, kalleş, hain. Sonra biz onun üstünü başını temizlerken öfkesi geçmiş, duygusallaşmıştı: artık bir daha senin yüzünü göremeyiz, Lalo. Pazarlarını Chabuca'yla geçirecekti, artık bizi bir daha aramazsın, ibne. Lalo da, neler geliyor aklına, abicim, diyordu, insanın sevgilisiyle erkek arkadaşları başka başka şeylerdi, hem onlara da ne oluyordu, kıskançlık göstermeye gerek yoktu ki, sakin ol Pipicik, ötekiler de, hadi el sıkışın bakalım, ama Cuéllar istemiyordu, sana Chabuca versin elini, ben vermem. Onu evine kadar geçirdik, bütün yol boyunca homurdanıp duruyor, kes sesini babalık, sövüp sayıyordu, işte geldik bile, yavaşça gir içeri, yavaş ol, tıpkı bir hırsız gibi adım adım, dikkatli ol ha, gürültü edersen seninkiler uyanıp enselerler. Ama o bağırmaya başlamıştı, görelim bakalım, evin kapısına tekmeler indiriyordu, uyansınlar da görelim, enselesinler, ne olacak yani, korkak herifler, gitmemizi istemiyordu, moruklardan korkusu yoktu onun, kalın da görün bakın. Amma da bozuldu ha, diyordu Ufaklık, bir yandan da Diagonal'e doğru koşuyorduk, Chabuca'ya asıldım dedin ya bizimkinin yüzü değişiverdi, bütün keyfi kaçtı; Keçi, kıskançlıktan, dedi, bu yüzden sarhoş oldu, Serçe de,

onun moruklar gebertecekler onu, diyordu. Ama hiçbir şey yapmamışlardı ona. Kim açtı kapıyı sana?, annem; ne yaptı? diye soruyorduk, dövdü mü seni? Yo, ağlamaya başladı, canikom, nasıl olur, bu yaşta nasıl içki içilir diye, sonra benim moruk da geldi ve beni azarladı, o kadar, bir daha olmayacak değil mi?, hayır baba, yaptığından utanç duyuyor muydu?, evet. Onu yıkayıp yatırmışlar, ertesi sabah da onlardan özür dilemişti. Lalo'dan da, kusura bakma kardeşim, bira aklımı başımdan aldı, anlarsm ya? Sana hakaret ettim, sana yüklendim, değil mi? Yok canım, ne saçmalık, içkiden oldu, biz beşimiz dostuz Pipicik, tıpkı eskisi gibi, hiçbir şey olmadı ki.

Ama birşeyler olmuştu: Cuéllar dikkati çekmek için delilikler yapmaya başlamıştı. Biz de bunlardan zevk alıp onu büsbütün kışkırtıyorduk, bizim moruğun arabasmı yürüteyim de Costanera'da bir tur atalım mı, çocuklar?, neden olmasın arkadaş, hadii, babasının Chevrolet'sini çıkarıyordu, hep birlikte Costanera'ya gidiyorduk; Boby Lozano'nun rekorunu kırayım mı?, neden olmasın arkadaş, hadii, kalkıp vınnn diye Bent'ten geçiyor vınnn Benavides'den Quebrada'ya kadar vınnn iki dakika ellide gidiyordu, rekoru kırdım mı?, Ufaklık da ıstavroz çıkartıp, evet, kırdın diyordu, sen de amma korktun lan, ibne; sizi '*Ah, ne güzel*'e davet edeyim de hesabı iç edelim mi?, neden olmasın arkadaş; derken kalkıp gidiyorduk '*Ah ne güzel*'e, hamburger ve meyveli sütlerle tıkabasa doyuruyorduk karnımızı, sonra teker teker ayrılıyorduk oradan ve ta Santa María Kilisesinden Cuéllar'm gar-

sonu atlatıp tüydüğünü görüyorduk, onlara ne mi dedim?; bu evin bütün camlarını benim moruğun keklik tüfeğiyle uçurayım mı?, neden olmasın Pipicik, hadii, kalkıp hepsini tuzla buz ediyordu. Herkesi etkilemek için deli numarası yapıyordu, ama aynı zamanda, gördün mü, gördün mü? diye Lalo'yu bozum etmek için de öyle yapıyordu, hani sen cesaret edemedin, ama ben ettim gibisinden. Chabuca olayını bir türlü bağışlayamadı, diyorduk, ondan amma da nefret ediyor.

Lise ikideyken Keçi, Narin Salas'a asılmış, o da ona evet demişti, Ufaklık da Pisipisi Lañas'a, onunki de evetti. Cuéllar bir ay boyunca evine kapandı, okulda da bize zar zor selâm veriyordu, baksana, neyin var senin?, hiç, neden bizi aramıyor, neden bizimle çıkmıyordu?, canı istemiyordu da ondan. Esrarengiz pozlar takınıyor, diyorduk, ilginç olmaya çalışıyor, alınmış, gücenmiş numarası yapıyor. Ama sonra yavaş yavaş durumu kabullenip gruba geri dönmüştü. Pazar günleri Serçe'yle o ikisi matineye gidiyorlardı (bekârcıklar, diyorduk onlara, şen dullar), sonra da orada burada vakit öldürüyorlardı, yolları arşınlayarak ya da hadi şurdan gidelim, burdan gidelim diye eller ceplerde dolaşarak, Cuéllar'ın evinde plak dinleyerek, fıkralar okuyarak ya da kâğıt oynayarak, saat dokuz oldu mu ötekileri bulmaya Salazar Parkına düşüyorlardı, o saatte biz artık sevgililerimize veda etmekte oluyorduk. İyi iş tuttunuz mu? diye soruyordu Cuéllar, biz ceketlerimizi çıkarıp kravatlarımızı gevşetirken, sonra Ricardo Palma gezi yolundaki bilardo salonunda kollarımızı sıvıyorduk, sıkı bir iş

tutabildiniz mi bari, çocuklar? Kırgınlık, kıskançlık, hırçınlık doluydu sesi, bizler de, sus da oynayalım; elle mi, dille mi?, sanki içerdeki duman ve spotların ışığından rahatsız oluyormuş gibi gözlerini kırpıştırıyordu; soruyorduk, kızdın mı Pipicik?, böyle alınacağı yerde neden o da bir yavru bulup kafa ütülemekten vazgeçmiyordu? O yine soruyordu, vantuzladınız mı?, sarhoşlar gibi öksürüp tükürüyordu, soluğunuz kesilene kadar mı?, topuklarını yere vuruyordu, eteklerini kaldırdınız mı, parmak attınız mı?, biz de, kıskançlık seni yiyip bitiriyor Pipicik; iyi miydi, güzel miydi?; seni deli ediyor, sesini kesip oyuna başlasan iyi olacak. Ama o devam ediyordu, bıkmadan usanmadan, tamam, şimdi şaka bir yana, ne yapmıştık kızlara?, kendilerini kaç dakika öptürüyorlardı?, yine mi başladın, oğlum?, kes sesini, artık cıvımaya başlamıştı; bir keresinde Lalo kızdı: ulan bok herif, suratını dağıtacağım artık, sevgililerimizden sanki sürtük melezler gibi söz ediyordu. Onları ayırıp barıştırdık, ama Cuéllar yola gelmiyordu bir türlü, elinde değildi, her pazar aynı dert: söyleyin bakalım, nasıl gitti?, anlatsanıza, iyi miydi?

Lise üçe geldiğimizde Serçe, Bebek Romero'ya asılmış, ama o hayır demişti, sonra Tüllü Ramírez'e, o da hayır demişti, sonra Çinli Saldívar'a, o evet demişti: Allahın hakkı üç, diyordu keyifle, sabreden derviş muradına ermiş. Bu olayı San Martín Sokağındaki küçük barda kutlamıştık. Köşedeki sandalyesinde dilini yutmuş gibi içine kapanmış, kederli bir yüzle oturan Cuéllar bira üstüne bira deviriyordu: böyle surat etmesene, artık sıra sende

arkadaş. Kendine bir yavru seç ve asıl ona, diyorduk, biz de sana destek olur yardım ederiz, bizim kızlar da öyle. Evet, evet, seçecekti tabii, bira üstüne bira, ve birdenbire, çao, ayağa kalkmıştı: yorgunum, yatmaya gidiyorum. Kalsaydı ağlayacaktı, diyordu Ufaklık, Keçi, kendini zor tutuyordu, Serçe de, ağlamasa geçen seferki gibi kriz geçirecekti. Lalo da: ona yardım etmek gerek, ciddi söylüyorum, azıcık çirkin de olsa ona bir yavru bulmalıyız, o zaman kurtulur bu kompleksinden. Evet, evet, ona yardım etmeliydik, iyi çocuktu, arasıra sapıtıyordu, ama onun yerinde kim olsa aynı şeyi yapardı, onu anlıyor, kusuruna bakmıyor, özlüyor ve seviyorduk, hadi sağlığına içelim, Pipicik, bardaklarımızı tokuşturduk, sana içiyoruz.

O günden sonra Cuéllar pazarları ve bayram günlerindeki matinelere yalnız gider olmuştu – parterin karanlığında onun arka sıralardan birinde tekbaşına oturmuş, sigara üstüne sigara yakarak iş tutan çiftleri çaktırmadan dikizlediğini görüyorduk –, bizlerle sadece geceleri bir araya geliyordu, bilardo Salonunda, '*Bransa*'da, ya da '*Cream Rica*'da, yüzünde acı bir ifadeyle, pazarın nasıl geçti?, sesinde bir buruklukla, çok iyi geçti, ya sizinki, herhalde harika geçmiştir, öyle değil mi?

Ama yaz geldiğinde öfkesi yatışmıştı; plaja birlikte gidiyorduk – ama artık Miraflores'e değil, '*At Nalı*'na gidiyorduk –, onun morukların Noel'de kendisine hediye ettikleri arabayı alıyordu, egzosunun susturucusu çıkarılmış üstü açık bir Ford arabaydı, trafik ışıklarına aldırmadan kulakları sağır edici bir hızla giderek yayaların ödünü patlatıyor-

du. İşin tuhafı, kızlarla arkadaş olmuştu ve onlarla çok iyi geçiniyordu, yine de aynı teraneyle kafasını şişirip duruyorduk: Cuéllar neden kızlardan birine asılmıyorsun? Böylece beş çift olabilirdik, hep grup halinde çıkarak her yere birlikte gidebilirdik, neden yapmıyorsun bunu? Cuéllar işi şakaya vurarak kendini savunuyordu, olmaz çünkü o zaman hepiniz birden o koca Ford'a sığamazsınız, sizin kızlardan birini feda etmemiz gerekir, ya da şaşırtmaca yapıyordu, zaten dokuz kişi balık istifi gibi gitmiyor muyduk? Şaka bir yana, diyordu Pisipisi, herkesin sevgilisi varken onun yoktu, sap gezmekten bıkmadım mı? Sıska Gamio'ya asılabilirsin, senin için ölüp bitiyor, geçenlerde itiraf etmişti onlara, Çinli'nin evinde pişti oynarken, hoşuna gitmiyor mu? Asıl ona, biz onu kafaya alırız, seni kabul eder, hadi kararını ver. Ama o, sevgilisi olsun istemiyor, hınzır bir ifade takınıyordu, ben özgürlüğümü tercih ederim, hem de kalpleri fethetmeyi, bekâr olmak daha iyiydi. Ne için özgürlük? diye soruyordu Çinli, saçmalıklar yapmak için mi?, Chabuca, onunla bununla düşüp kalkmak için mi?, Pisipisi de, görgüsüz rükmüşlerle mi? diyorlardı, o ise esrarengiz bir tavır takınarak, belki de öyledir, şeytanca bakışlarla, belki de öyledir; olabilir. Neden artık bizim partilerimize hiç gelmiyorsun? diyordu Narin, eskiden hepsine gelirdin, öyle neşeliydin ve öyle güzel dans ederdin ki, ne oldu sana, Cuéllar? Chabuca da, hadi su koyma da gel, böylece günün birinde hoşuna gidecek bir kızla karşılaşıp ona asılırsın. Ama o, dünyada olmaz, diyordu, taş çatlasa gelmem, bizim partilerimizde sıkılıyordu, sittin se-

ne böyle kalsam yine gelmem, çünkü daha çok eğlendiğim başka partilere gidiyorum ben. Bütün sorun, senin aile kızlarmdan hoşlanmamanda, diyorlardı kızlar, o da, arkadaş olarak elbette ki hoşlanıyorum, diyordu; sadece yarı melezler, yarı sarhoşlar, namussuzlar hoşuna gider senin; sonra birden Pipicik eeevet diye kekelemeye başlıyordu, nnnezih kızllllar hhoşuna ggggidiyordddu, aaama ssssıska Gamio ddddeğil; kızlar, işte yine su koyuverdin, o da, ünttttelik ssssınavlar yyyüzünden vaktttim de yyyok, biz de, onu rahat bıraksanıza diye ondan yana çıkıyorduk, onu ikna edemezsiniz, kendine göre planları, küçük sırları vardı onun, hadi acele et arkadaş, şu güneşe baksana, '*At Nalı*' kaynıyordur, bas gaza, uçur şu canavar Ford'u.

'*Martılar*'ın önünde denize giriyorduk, biz dört çift kumda güneşlenirken Cuéllar kırılan dalgalara binerek fiyaka yapıyordu. Hadi bakalım, şu gelen dalgayla, diyordu Chabuca, şu koskocaman olanla yapabilir misin? Pipicik bir sıçrayışta ayağa kalkıyordu, zevkten dört köşeydi, hiç değilse bu konuda bizden ileriydi; denerim, Chabuca'cığım, bak. Hemen koşuyordu – göğsünü ileri çıkarıp başını arkaya atarak – suya atlıyor, güzel güzel kulaç atarak, ayaklarını düzgün bir biçimde çırparak ilerliyordu, ne de güzel yüzüyor, diyordu Pisipisi, koca dalga tam kırılmak üzereyken yetişiyordu ona, bak şimdi üstüne çıkacak, hiç korkusu yok, diyordu Çinli, suyun yüzünde durup başmı hafifçe suya daldırarak, bir kolu gergin, öbürüyle tıpkı bir şampiyon gibi suya vurup geri iterek, dalganın en tepesine kadar çıktığını, sonra onunla birlikte aşağı dü-

şüp bir köpük gümbürtüsü içinde gözden kayboldu-ğunu görüyorduk, bakın, bakın, günün birinde bir tanesinin altında kalacak, diyordu Narin, sonra dal-ganın sürüklemesiyle yeniden ortaya çıktığını, vü-cudu yay gibi kıvrılmış, başı dışarda, ayaklarını ha-vada kavuşturmuş bir halde, kocaman dalgaların hafifçe itmesiyle kıyıya kadar yavaşça geldiğini gö-rüyorduk. özelkitapgrubu

Dalgalara ne güzel biniyor, diyorlardı kızlar, o sırada Cuéllar kıyıya çarpıp geri dönen dalgalara karşı durarak bize el sallıyor ve yeniden denize atı-yordu kendini; çok sempatikti, hem de artık yaşı gelmişti, neden sevgilisi yoktu? Bizler göz ucuyla birbirimize bakıyorduk, Lalo gülüyordu, neyiniz var, nedir bu gülüşmeler? diye soruyordu Narin, Keçi kıpkırmızı kesiliyordu, neyse ne, hiçbir şey değil, hem sen neden söz ediyorsun, ne gülüşme-si?, kız üsteliyordu, numara yapma diye, o da, nu-mara yapmıyorum ki, yeminle, diyordu. Sevgilisi yok, çünkü utangaç, diyordu Serçe, Pisipisi de, es-kiden değildi, diyordu, ne utangacı, yüzsüzün biriy-di, öyleyse neden? diye soruyordu Chabuca. Arı-yor, ama bulamıyor, diyordu Lalo, nasıl olsa bulur birini; Çinli de, yalan, aradığı falan yok, partilere hiç gitmiyor ki; öyleyse neden? diye soruyordu Chabuca. Nedenini biliyorlar, diyordu Lalo, kafamı keserim ki biliyorlar, biliyorlar, ama bilmiyor nu-marası yapıyorlar, neden?, ağzımızdan laf almak için, bilmeselerdi ne diye sorup duracaklardı ne-den neden diye, onca garip bakışlar, seslerinde on-ca hmzırlık. Keçi de, yok canım, yanılıyorsun, bil-miyorlardır, masum sorulardır onlar, kızlar o yaşta

birinin sevgilisi olmamasına acıyorlardır, tekbaşına dolaşmasına üzülüyorlar ve ona yardım etmek istiyorlardır. Belki de bilmiyorlardır, ama günün birinde öğreneceklerdir, diyordu Serçe, o da kendi kabahati, sadece çevresini uyutmak için bile birine asılsa ne çıkar? Chabuca yine soruyordu, öyleyse neden? diye, Ufaklık da, sana ne? diyordu, o kadar üstüne varma, günün birinde en akla gelmedik bir zamanda âşık olur, o zaman görür gününü, şimdi susun artık, geliyor.

Günler geçtikçe Cuéllar arkadaşlarından büsbütün kaçar olmuş, giderek daha az konuşur, daha hırçın bir hal almıştı. Ayrıca daha da çılgınlaşmıştı: bir dizi maytabı pencereden dışarı atarak Pisipisi'nin doğumgünü partisinin içine etmişti, kız ağlamaya başlamış, Ufaklık kızıp onun üstüne yürümüş, yumruklaşmışlar ve Pipicik onu dövmüştü. Onları barıştırana kadar bir hafta uğraşmıştık, kusura bakma Ufaklık, hay Allah, bana ne oldu bilmiyorum birader, zararı yok, asıl ben senden özür dilerim Pipicik, kendime hâkim olamadığım için, gel hadi, Pisipisi de seni affetti, seni görmek istiyor; Noel ayinine de sarhoş gelmiş, Lalo ile Keçi onu karga tulumba dışarı çıkarmak zorunda kalmışlardı, bırakın beni, saçmalıyordu, vız gelir tırıs gider, kusuyordu, ah bir tabancam olsaydı, neden, abicim?, kendini bilmez bir halde sayıklıyordu, bizi öldürmek için mi?, evet, aynı şekilde şuradan geçeni de, tak tak, seni de kendimi de, tak tak; bir pazar Hipodromun çimenini istila etmişti, Ford arabasını vınnnn diye insanların üstüne sürüyor, vınnn, herkes dehşet içinde çığlık çığlığa barikatların üs-

tünden atlıyordu, vınnnn. Karnavallarda kızlar ondan fellik fellik kaçıyorlardı: onları pis kokulu füze; kuruyemiş kabukları, çürümüş meyve, sidikle doldurulmuş balon yağmuruna tutuyor, üstlerine çamur, mürekkep, un, sabun (bulaşık sabunu) ve zift sıvaştırıyordu; barbar, diyorlardı ona, domuz, canavar, hayvan, derken "*Teraslar*"da verilen partiye, Barranco Parkındaki Çocuk Kulübüne, '*Lawn Tennis*'deki dansa, kıyafet değiştirmeden çıkageliyordu, iki elinde içi eter dolu birer plastik tüple, trak tiki tak, gözüne geldi, gözüne geldi, hah ha, trak tiki tak, kör oldu, hah ha, ya da elinde, dans eden çiftlerin ayakları arasına sokup onları yere düşürdüğü bastonla, paldır küldür. Ona buna yumruk atıp dayak yiyordu, bizler arasıra onun tarafını tutuyorduk, ama hiç ders almıyordu ki, günün birinde onu haklayacaklar diyorduk.

Bu delilikleriyle adı kötüye çıkmıştı, değişmelisin arkadaş, diyordu Serçe, Keçi, antipatik olmaya başladın Pipicik, Ufaklık, kızlar artık seninle bir araya gelmek istemiyorlar, sana bir haydut diye bakıyorlar, şımarık ve müziç buluyorlar seni, diyorlardı. O ise kâh kederleniyor, bu son olacak, artık değişecekti, söz veriyordu, kâh kabadayı kesiliyor, ya demek haydut, öyle mi?, o palavracılar benim hakkımda öyle diyorlar ha?, ne önemi vardı ki, vız gelir tırıs gider.

Mezuniyet balosunda -Country Club'da smokinli, çift orkestralı bir baloydu- sınıftan tek gelmeyen kişi Cuéllar olmuştu. Aptallık etme, diyorduk ona, mutlaka gelmelisin, biz sana bir kız buluruz, Pisipisi, Margot'la konuşmuş bile, Narin, İl-

se'yle, Çinli, Elena'yla, Chabuca da Flora'yla, hepsi de istiyorlarmış, senin damın olmak için içleri gidiyormuş, seç birini gel partiye. Ama o, hayır diyordu, ne gülünç şeydi smokin giymek, gitmeyecekti, sonradan buluşmamız daha iyi olacaktı. Peki Pipicik, nasıl istersen, gitmezsen gitme, ama sürüden ayrılıyorsun; bizi saat ikide '*Haberci*'de beklemesini söyledik, kızları evlerine bıraktıktan sonra onu alıp bir iki kadeh bir şey içmeye ve oralarda birkaç tur atmaya gidebilirdik, bayağı üzgün bir hali vardı.

4

Ertesi yıl, Serçe'yle Ufaklık, Mühendisliğin birinci sınıfında, Lalo, Tıbbiyenin hazırlık sınıfmdayken, Keçi, 'Casa Wiese'de çalışmaya başlarken, Chabuca, artık Lalo'ya değil Serçe'ye, Çinli de, Serçe'ye değil Lalo'ya âşıkken, Miraflores'e Teresita Arrarte gelmişti; Cuéllar onu görmüş ve hiç değilse bir süre için değişmişti. Sabahtan akşama kadar delilikler yapmaktan, ceketsiz olarak gömlekle, ayağında leke içinde pantolonuyla, saçları karmakarışık dolaşmaktan vazgeçmişti. Kravat takıp ceket giymeye, saçını Elvis Presley'vari kabarık taramaya, ayakkabılarını boyatmaya başlamıştı. Neyin var Pipicik, tanınmayacak haldesin, sakin ol evlât. O ise hiç istifini bozmuyordu, pek keyifliydi, hiçbir şeyim yok, insan biraz üstüne başına dikkat etmeliydi, değil mi ya? Tırnaklarını hohlayıp parlatırken o eski halini andırıyordu. Amma da neşelisin

arkadaş, diyorduk, seni böyle görmek büyük değişiklik, sakın şey olmasın? Ağzı kulaklarında, olabilir, yoksa Teresita mı? Birdenbire sorduk, hoşlanıyor muydu ondan?, olabilir, diye geveliyordu ağzında, olabilir.

Yeniden arkadaş canlısı olmuştu, neredeyse küçüklüğündeki gibi. Pazar günleri öğle ayinine geliyordu (bazan Kudasa katıldığını bile görüyorduk), çıkışta da mahallenin kızlarına yanaşıyordu: Ee nasılsımz?, ne var ne yok Teresita? Parka gidelim mi?, şurada gölgedeki banka oturabiliriz. Öğleden sonraları, hava kararmaya başlarken, Patinaj Pistine iniyor, durmadan düşüp kalkıyordu, son derece konuşkan ve şakacı tavırlarda, gelsene Teresita, ben sana öğretirim, ya düşerse?, yok canım, o tutardı elinden, hadi gel, şöyle bir tur atalım yeter, kız da peki diyordu cilveyle, yüzü pembeleşerek, sadece bir tur, ama yavaşça, sapsarı saçları, o biraz taşralı hali ve minicik fare dişleriyle, hadi gidelim. Yelken Kulübüne de merak sarmıştı, üye olsana baba, bütün arkadaşları ve eski grubu oraya gidiyorlardı, babası da peki, demişti, bir hisse satın alırım, şimdi moda bu mu, evlât?, evet, bir de Diagonal'deki Bowling'e. Hattâ pazar günleri öğlen sonrası turlarını bile Salazar Parkında atıyordu, hep neşeli görüyorduk onu, bir fille İsa arasında ne benzerlik vardır biliyor musun Teresita?, çok da yardımsever, benim gözlüklerimi alsana Teresita, çok güneş var, ve konuşkan, ne var ne yok Teresita, evde herkes iyi mi?, üstelik bonkör de, bir sosisli yer misin Teresita, küçük bir sandviç, ya da meyveli bir süt?

Tamam, diyordu Narin, vakti geldi, âşık oldu işte. Chabuca da, ne kadar ölçülü davranıyor, diyordu, Teresita'ya baktıkça ağzının suyu akıyordu, biz erkek arkadaşları da geceleri bilardo masasının çevresinde onu beklerken, acaba ona asılacak mı? diye merak ediyorduk, cesaret edebilecek mi? diyordu Keçi, Teresita biliyor mu acaba? diyordu Serçe. Ama hiç kimse ona doğrudan doğruya bir şey soramıyor, o da dolaylı soruları anlamazlıktan geliyordu, Teresita'yı gördün mü?, evet, sinemaya mı gittiniz?, Ava Gardner'in filmine, matineye, nasıldı?, çok iyiydi, harikaydı, biz de gitmeliydik, aman kaçırmayın. Ceketini çıkarıyor, gömleğinin kollarını sıvıyor, ıstakayı eline alıp beşimize bira ısmarlıyordu, sonra oynuyorduk ve bir gece bir karambol yaptıktan sonra, yüzümüze hiç bakmadan, alçak bir sesle tamam dedi: onu tedavi edeceklerdi. Skorunu yazdı, ameliyat edeceklerdi onu, ne diyorsun Pipicik?, gerçekten seni ameliyat mı edecekler? O, sanki önemsemiyormuş gibi, ne iyi değil mi? Ameliyat mümkündü, evet, ama burada değil New York'ta, onun moruk götürecekti onu, bizler de, ne harika yahu, bu fevkâlade bir şey, müthiş bir haber, ne zaman yola çıkıyordu?, yakında, bir aya kadar, New York'a gidecekti; gülsene, bağır, çağır, mutlu ol arkadaş, neşelen. Ama henüz kesin değildi, doktordan yanıt beklemek gerekiyordu, benim moruk ona yazmış bile, doktor değil büyük bir bilginmiş, oradaki beyin takımından biri, bu da sorup duruyormuş, baba, yanıt geldi mi?, hayır, ertesi gün, posta geldi mi anne?, hayır canikom, sakin ol, nasıl olsa gelir, sabırsız olmaya gerek yoktu ve so-

nunda gelmişti, babası onu omuzlarından tutmuştu: hayır, mümkün değilmiş oğlum, cesur olmalıydı. Ne kadar yazık yahu, diyorduk, ama o, belki başka yerlerde mümkündür, diyordu, Almanya'da mesela, Paris'te, Londra'da, babası öğrenecek, binlerce mektup yazacaktı, varımı yoğumu harcayacağım oğlum; bu yolculuğu yapacak, ameliyat olup iyileşecekti; bizler de, tabii canım, elbette, giderken de arkasından, zavallıcık, ağlamak geliyordu içimizden. Keçi, hay mahalleye gelmez olaydı Teresita, Serçe, o kaderine razı olmuştu, şimdi ise umutsuz durumda, Ufaklık, belki de daha sonraları mümkün olabilir, bilim gitgide ilerliyor, öyle değil mi?, belki yeni bir şey bulurlar, Lalo da, hayır, diyordu, doktor olan amcası ona olmaz demiş, mümkün değilmiş, çaresi yokmuş, Cuéllar da durmadan, tamam mı baba?, henüz değil, Paris'ten haber var mı, anne?, ya birden Roma'dan yanıt gelirse?, ya da Almanya'dan?

Bu arada yeniden partilere gitmeye başlamıştı, rock'n roll çılgınlıklarıyla edindiği kötü şöhreti silmek ve ailelerin güvenini kazanmak için doğumgünü ve sosis partilerinde örnek bir davranış sergiliyordu: tam saatinde ve içkisiz olarak, elinde de küçük bir hediyeyle çıkageliyordu, Chabuca'cığım, bu sana, doğumgünün kutlu olsun, bu çiçekler de annene, baksana, Teresita geldi mi? Vücudu dimdik, oldukça düzgün bir biçimde dans ediyordu, tıpkı ihtiyarlara benziyorsun, damını sıkıştırmıyordu, asılan kızlara gel tombiş, dans edelim diyor, annelerle babalarla sohbet ediyor, ikramda bulunuyordu, buyrun hanımefendi, teyzelere, size küçük bir

meyve suyu getireyim mi?, amcalara, bir kadeh bir şey alır mıydınız?, kur yapıyor, kolyeniz ne kadar güzel, yüzüğünüz ne de güzel parlıyor, çene çalıyor, yarışlara gittiniz mi, efendim?, büyük bahis ne zaman, iltifatlar ediyor, siz çok müthiş bir Avrupalı hanımefendisiniz, vücudu böyle kırmayı bana da öğretsenize Don Joaquín, sizin gibi dans edebilmek için neler vermezdim.

Parktaki bir bankta, ya da '*Cream Rica*'da bir masada ya da mahallede oturmuş sohbet ederken Teresita Arrarte gelecek olursa, Cuéllar hemen konuyu değiştiriyordu; onu etkilemek istiyor, diyorduk, beyin takımındanmış gibi görünme sevdasında, hayranlığını kazanmaya çalışıyor. Garip ve zor şeylerden söz ediyordu: dinden (her şeye kadir olan Tanrı, kendisi ölümsüzken nasıl olur da öldürebilirdi?, bakalım içimizden hangimiz bu bilmeceyi çözebilecekti), siyasetten (Hitler anlattıkları kadar deli değildi, birkaç yıl içinde Almanya'yı dünyanın hâkimi haline getiriverdi, öyle değil mi?, siz ne düşünüyorsunuz?), ispritizmadan (bu bir boş inanç değil, bilimdi, Fransa'da üniversitede medyumlar vardı, sadece ruh çağırmakla kalmıyorlar, aynı zamanda onların fotoğraflarını da çekiyorlardı, bir kitapta görmüştü, Teresita isterse kitabı bulup ona ödünç verebilirdi). Yüksek öğrenim yapacağını duyurmuştu herkese: ertesi yıl Katolik Üniversitesine girecekti, kız yapmacıklı bir tavırla, ah ne güzel, diyordu, ne öğrenimi yapacaktı? Bembeyaz ellerini burnunun ucuna kadar sokuyordu, avukatlık öğrenimi mi?, minicik şişman parmaklarıyla ten rengi ojeli upuzun tırnaklarını neredeyse gözü-

ne sokacaktı, avukatlık mı?, ay, ne fena! demişti neşesi kaçarak, Cuéllar da, ama öyle avukat bozuntusu olmak için değil, diyordu, Bakanlığa girip diplomat olmak için, kızın neşesi yerine gelmişti, minik elleri, gözleri, kirpikleri, evet diyordu Cuéllar, Bakan, babasının arkadaşıydı, onunla konuşmuştu bile, diplomat mı?, minik ağzı, ay, ne güzel!, Cuéllar da eriyerek, ölüp biterek, tabii ya, insan öyle çok yolculuk yapıyor ki, kız, o da var, ayrıca insanın ömrü partilerde geçiyor; ona göz süzüyordu.

Aşk mucizeler yaratır, diyordu Pisipisi, ne kadar ciddileşti, ne kadar nazikleşti. Çinli de; ama çok acayip bir aşk bu, diyordu, Tere için bu kadar eriyip bitiyorsa neden bir an önce asılmıyordu ona? Chabuca da aynı görüşteydi, ne bekliyordu ki?, iki aydan fazladır onun peşindeydi, şimdiye kadar safi kuru gürültü olmuştu, araları nasıldı acaba? Biz erkekler de kendi aramızda, acaba kızlar biliyorlar mı, yoksa bilmezlikten mi geliyorlar?, ama onların yanında belli etmeden koruyorduk onu: ağır, ama emin adımlarla ilerliyor, kızlar. Bu bir gurur sorunu, diyordu Serçe, kendisini kabul edeceğinden emin olana kadar tehlikeye atılmak istemiyor olsa gerek. Ama elbette ki onu kabul edecektir, diyordu Narin, ona göz süzmüyor muydu, bak Lalo'yla Çinli nasıl da birbirlerine âşıklar diye?; imalarda bulunmuyor muydu, ne güzel paten kayıyorsun, süveterin ne güzel, çok da sıcak tutuyor olmalı diye?; oyun oynarken bile, benim eşim sen olacaksın diye sevgisini açıklamıyor muydu? İşte zaten bu yüzden güvenemiyor, diyordu Ufaklık, Tere gibi koketlerle belli olmazdı, öyle gibi görü-

nür, sonra öyle çıkmazlardı. Ama Narin'le Pisipisi diretiyorlardı, hayır, yalan, onlar Teresita'ya sormuşlardı Cuéllar'ı kabul eder mi diye, onlara kabul edeceği izlenimini vermişti; zaten hep onunla çıkmıyor mu? diyordu Chabuca, partilerde sadece onunla dans ediyordu, sinemada ondan başka kimin yanına oturuyordu ki? Bundan apaçık bir şey olamazdı: onun için ölüp bitiyordu. Çinli ise, bu kadar bekleyeceğine asılsın, yoksa bıktıracak, diyordu, söyleyin de bir an önce harekete geçsin, bir fırsat bekliyorsa biz yaratırız, küçük bir parti veririz mesela cumartesi günü, bir süre dans ederler, bizim evde ya da Chabuca'larda ya da Narin'in evinde, biz bahçeye çıkar o ikisini baş başa bırakırdık, daha ne isterdi ki. Ve daha sonra bilardo salonunda: kızlar bilmiyorlar, ne masum şeyler, ya da ne ikiyüzlüler, mutlaka biliyorlar da bilmezlikten geliyorlar.

Bu iş böyle yürümez, dedi günün birinde Lalo, onu maymun gibi oynatıyordu, Pipicik deli olmak üzereydi, aşkından ölecekti neredeyse, birşeyler yapalım; bizler, evet, ama ne, Ufaklık da, Tere gerçekten onun için ölüp bitiyor mu, yoksa cilve mi yapıyor öğrenmeliyiz, diyordu. Sonunda kızın evine gidip sorduk, ama onda tongaya basacak göz yoktu, dördümüzü birden harcar diyorduk. Cuéllar mı?, evinin balkonunda oturmuş, ama sizler ona Cuéllar değil kötü bir söz söylüyorsunuz, elektrik direğinin ışığı bacaklarına vuracak biçimde sallanıyordu, benim için ölüp bitiyor mu?, bacakları hiç de fena değildi, iyi ama nereden biliyorduk? Keçi, bilmezlikten gelme, diyordu, çok iyi biliyordu, onlar

da biliyorlardı, kızlar da, bütün Miraflores'de bu konuşuluyordu; Teresita ise, gözleri, ağzı, minik burnuyla, sahi mi?, sanki bir Marslı görmüş gibi şaşkın bir tavır takınıyordu: bunu da ilk kez duyuyordu. Ufaklık da, hadi Teresita, diyordu, doğruyu söyle, saklama bizden, kendisine nasıl baktığının farkında değil miydi yani? O da, ay, ay, ay, küçücük ellerini çırpıyor, ayacıklarını yere vuruyordu, baksanıza, bir kelebek!, hadi koşun, onu yakalayıp bana getirin. Evet, ona bakıyor olabilirdi, ama sadece arkadaş gözüyle, üstelik, ay ne güzel, uzun tırnaklı küçük parmaklarıyla kelebeğin minik kanatlarına dokunarak incecik sesiyle, onu öldürdünüz, zavallıcık, üstelik Cuéllar kendisine hiçbir şey söylemiş değildi. Bizler de, amma da atıyorsun, ne büyük yalan, mutlaka birşeyler söylüyordur, hiç değilse iltifat falan ediyordur; o ise, hayır, yeminle söylüyorum, bahçede minik bir çukur açıp kelebeği gömecekti, saçının buklesi, boynu, minik kulakları, bana hiçbir zaman bir şey söylemiyor, yemin-

le. Serçe de, yoksa peşinden nasıl koştuğunun farkında değil miydi?; Teresita da, peşinden koşuyor olabilirdi, ama arkadaşça, ay ay, ay, ayaklarını yere vurup küçücük yumruklarını sıkarak gözlerini kocaman açmıştı, meğer ölü değilmiş kâfir, uçtu gitti!, incecik beli, küçücük göğüsleri, öyleyse bir şey söylemediyse bile hiç değilse elini tutmuştur, öyle değil mi?, ya da daha doğrusu denemiştir, değil mi?, işte orada, işte, koşsanıza, ya da ona ilanı aşk etmiştir, öyle değil mi?, koşup onu yeniden yakalayın; çok çekingendir de ondan, diyordu Lalo, al kelebeği, ama dikkat et, üstünü lekeleyeceksin, ken-

disini kabul edip etmeyeceğini bilmiyor, onu kabul edecek misin Teresita?, o ise, ah, ah, küçücük alnını kırıştırarak, onu öldürdünüz, ezdiniz onu, tombul yanaklarında bir gamze, uzun kirpikleri, kaşları, kimi kabul edecek miyim?, bizler de ne demek kimi?, kelebeği kaldırıp atsa daha iyi olacaktı, olduğu gibi, o ezilmiş haliyle, ne diye gömecekti ki onu; küçücük omuzları. Cuéllar'ı mı?, Ufaklık da, evet, ona pas veriyor muydu?, henüz bilmiyordu, Keçi de, öyleyse ondan hoşlanıyorsun Teresita, ona pas veriyorsun, o ise, öyle bir şey demedim ki, sadece bilmiyorum dedim, karşısına bir fırsat çıksa düşünecekti, ama herhalde böyle bir fırsat çıkmayacaktı, bizler de, elbette çıkar diyorduk. Lalo, sence yakışıklı mı? O da, Cuéllar mı? Dirsekleri, dizleri, evet, oldukça yakışıklı, öyle değil mi? Bizler de, gördün mü bak, nasıl da hoşuna gidiyor, o ise, ben öyle bir şey demedim ki, beni gafil avlamaya kalkmayın, baksanıza, küçük kelebek bahçedeki sardunyalar arasında parlıyordu, yoksa başka bir minik kelebek miydi bu?, küçük parmağının ucu, ayağı, bembeyaz küçücük topuğu. İyi ama neden o kadar kötü bir lâkabı vardı, bizler çok terbiyesizdik, neden ona da güzel bir ad takmamıştık, Civciv'e, Bomby'ye, Superman'a ya da Tavşan Villarán'a taktığımız gibi; bizler de, gördün mü bak, Teresita? diyorduk, onunla ilgileniyordu, takma adından dolayı acıyordu ona, o halde seviyordu onu, o da sevmek mi?, birazcık, gözlerini süzerek, küçük bir kahkaha, tabii sadece arkadaş olarak.

İstemez pozuna geçiyor, diyorduk, ama hiç kuşku yok ki istiyor: Pipicik ona asılsın da bu iş bitsin,

konuşalım onunla. Ama zor bir işti bu, cesaret edemiyorduk.

Cuéllar'a gelince, o da kararını veremiyordu bir türlü; gece gündüz Teresita Arrarte'nin peşinde koşup onu seyrediyor, ona şakalar ve taklitler yapıyordu, Miraflores'te işin aslını bilmeyenler onunla alay ediyorlardı, soytarı diyorlardı ona, sırf gösteriş, süs köpeği; kızlar onu utandırıp harekete geçirmek için "*Ne zamana kadar, ne zamana kadar,*" diye arkasından şarkı söylüyorlardı. Derken bir gece onu Barranco Sinemasına götürdük, çıkışta, hadi arkadaş, şu senin şahane Ford'unla *'At Nalı*'na gidelim, dedik, o da, okey dedi, bira içip masa futbolu oynarız, tamam, mükemmel. Onun şahane Ford'una doluşup büyük bir gürültüyle gazlayarak ve köşebaşlarında patinaj yaparak giderken, Bent'e geldiğimizde bir trafikçi durdurdu bizi, saatte yüz kilometreden hızlı gidiyorsunuz beyefendi, yapma be kardeş, hırsızlık etme bize, sürücü belgemizi istedi, ona bir lira vermek zorunda kalmıştık, efendim?, bizim sağlığımıza bir kadeh atarsın ahbap, hırsızlığa gerek yok, sonra *'At Nalı*'nda inip *'Ulusal*'daki masalardan birine oturduk; burası da sırf melez dolu, arkadaş, ama şu küçük rüküş de fena değil hani, nasıl da dans ediyorlar, sirkten daha eğlenceli burası. İki şişe *'Kristal*' içtik, cesaret edemiyorduk, dört şişe, yine olmuyordu, altı şişe, derken Lalo başladı. Ben senin dostunum Pipicik, o ise gülüp, sen kafayı buldun galiba, Ufaklık da, biz seni çok severiz arkadaş, o yine gülerek, kafayı buldun ha?, sen de mi sarhoşlukla tatlı dilli kesildin? Serçe: seninle konuşmak istiyoruz, arka-

daş, hem de sana akıl vermek. Cuéllar'ın hali değişmiş, rengi uçmuştu, kadehini kaldırdı, şu çift ne komik değil mi?, oğlan kurbağaya benziyor, kız da maymuna, öyle değil mi? Lalo da: neden belli etmemeye çalışıyorsun arkadaş, Tere için ölüp bitiyorsun, öyle değil mi? O ise önce öksürdü, sonra aksırdı, Ufaklık: bize doğruyu söyle Pipicik, evet mi hayır mı? Cuéllar tir tir titreyerek hüzünlü bir ifadeyle güldü, neredeyse duyulmaz bir sesle: ööölüyorum, eeevet. İki şişe 'Kristal' daha, Cuéllar artık nnne yapacağını bbbilemiyordu, ne yapsam, Keçi?, asıl ona, dedi Keçi, yapamam Serçe kardeş, nasıl asılırım ona; nasıl mı?, asılarak ve ona ilanı aşk ederek, sana mutlaka evet diyecektir. Sorun o değil ki, Ufaklık, ona evet diyebilirdi, ama ya sonra ne olacaktı? Birasını yudumluyor, sesi zor çıkıyordu; Lalo da, sonra ne olacaksa olur, sen şimdi ona asıl, olsun bitsin, belki de bir süre sonra tedavi olacaktı, o ise Keçi, kardeşim, diyordu, ya Tere biliyorsa, ya birisi ona söylediyse? Bizler de hayır bilmiyor, biz onu sevdiğini söyledik bile, o da senin için ölüp bitiyor; Cuéllar yine canlanmıştı, benim için ölüp bitiyor mu? Bizler de, evet; bunun üzerine tabii ya belki de bir süre sonra tedavi olabilirim, bize de öyle gelmiyor muydu? Evet, evet Pipicik diyorduk, zaten ne olursa olsun böyle devam edemezsin, huysuzluk ederek, eriyip biterek, için içini yiyerek: bir an önce ona asılmalıydı. Lalo da, kuşkuya ne gerek var? Ona asılır, onu sevgilisi yapardı; peki sonra ne yaparım? Keçi: onunla iş tutarsın, Ufaklık: elini eline alırsın, Serçe: onu öpersin, Lalo da: azıcık mıncıklarsm, diyordu, o ise: ya sonra?

derken sesi zorlukla çıkıyordu; bizler: sonra mı? O da: evet, sonra, büyüdüğümüz zaman, evlenme çağımız geldiğinde; Lalo da: ne saçma, şimdiden böyle bir şeyi nasıl düşünebilirsin?, akla gelebilecek en son şey bu. Günün birinde onu başından atabilirdi, herhangi bir bahaneyle onunla bir hır çıkartır ve kavga ederlerdi, böylece her şey yoluna girerdi; o ise söylese mi söylemese mi bilemiyerek: işte benim de en istemediğim şey bu; çünkü, çünkü onu seviyordu. Ama az sonra – artık on şişe *'Kristal'* olmuştu – arkadaşlar, hakkınız var, en iyisi bu: ona asılırım, bir süre onunla birlikte olurum, sonra onu başımdan atarım.

Ama haftalar geçip gidiyordu, bizler, ne zaman, Pipicik? diye sorup duruyorduk, o ise yarın diyerek bir türlü kararını veremiyordu, yarın asılacağım ona, söz; ne daha önce ne de daha sonra görmediğimiz kadar acı çekiyordu, kızlar da: *"Vakit kaybediyorsun düşünerek, düşünerek,"* diye *"Belki, belki, belki"* adlı boleroyu söylüyorlardı arkasından. Derken artık kriz geçirmeye başladı: bilardo salonunda ıstakayı birdenbire yere fırlatıyor, asılsana ona, arkadaş!, kendini içki ve sigaraya veriyor, kiminle olursa kavga arıyor ya da gözlerinden yaşlar boşanıyordu, yarın, bu kez doğru söylüyordu, annesinin ölüsü üzerine yeminle doğruyu söylüyordu: ona ilanı aşk edip kendimi öldüreceğim. *"Ve böylece günler geçiyor, sen umudunu yitiriyorsun..."*, sinemadan çıkıp yürümeye başlıyordu, Larco Bulvarında koşar adım gidiyordu, rahat bırakın beni, tıpkı gemi azıya almış bir at gibi, bizler de peşinden, gidin buradan, yalnız kalmak istiyordu, biz-

ler de: asıl ona, Pipicik, bu kadar acı çekme, asıl ona, asıl ona, *"belki, belki, belki."* Ya da *'Haberci'*ye giriyor, her şeyden öyle nefret ediyorum ki Lalo, kafayı bulana kadar içiyordu, ne korkunç şey Keçi, biz de onu yalnız bırakmıyorduk, içimden öldürmek geliyor, çocuklar! Onu neredeyse sırtımıza yüklenip evinin kapısına kadar götürüyorduk; artık bir an önce kararını ver Pipicik, asıl ona; kızlar da sabah akşam *"en çok istediğin şey için, ne zamana kadar, ne zamana kadar."* Hayatı ona zehir ediyorlar, diyorduk, sonunda ayyaş, kanun kaçağı, şarapçı olup çıkacak.

Böylece kış sona erip yeni bir yaz başlamış, Miraflores'e güneş ve sıcakla birlikte, mimarlık öğrenimi gören San Isidro'lu bir çocuk gelmişti, Pontiac bir arabası vardı ve yüzücüydü: Barbut Arnilla. Hemen bizim gruba yanaşmıştı, başlangıçta ona yüz vermemiştik, kızlar da soruyorlardı senin ne işin var burada, seni kim davet etti? diye, ama Teresita, bırakın onu dedi, üzerinde daracık bir beyaz bluz vardı, üstüne varmayın, gel yanıma otur Barbut, başında gemici kasketi, ayağında blucin, onu ben davet ettim. Bizler hemen Cuéllar'a dönüp: görmüyor musun arkadaş? O da: evet, ona kur yapıyor; salak, onu elinden alacak, elini çabuk tut, yoksa halin harap; o da: alırsa alsın, daha ne isterim; bizler: artık umurunda değil mi yani? O da: nnne umurumda olacak? Onu sevmiyor musun? Nnesini ssseveceğim?

Barbut, ocak ayı sonlarında Teresita'ya asılmış, o da evet demişti; zavallı Pipicik, diyorduk, amma da bozuldu, Tere de amma işveliymiş, kal-

tak, ona nasıl da kancıklık etti. Ama kızlar artık Tere'den yana çıkıyorlardı: iyi etti, kabahat Cuéllar'ın değilse kimindi; Chabuca, zavallı Tere daha ne kadar bekleyecekti sizinki karar versin diye?; Çinli, ne demek kancıklık, aksine, kancıklığı yapan o kendisi, bu kadar zamandır ona vakit kaybetmiştir; Pisipisi, üstelik Barbut çok iyi çocuk; Narin, hem de son derece sempatik ve yakışıklı; Chabuca, Cuéllar ise fazlasıyla çekingen; Çinli de, ibnenin teki o, diyorlardı.

5

Pipi Cuéllar eski kötü alışkanlıklarma geri dönmüştü yine. Ne korkunç, diyordu Lalo, demek Paskalyada dalgalara bindi, Serçe: ama bildiğin dalgalardan değil, beş metrelik dev gibi şeyler, arkadaş, böyle koskocaman, on metre yüksekliğinde. Keçi: korkunç bir gürültü çıkarıyorlardı, tentelere kadar geliyordu dalgalar, Chabuca da: hatta daha da uzaklara, Bent'e kadar, otoyoldaki arabalara su sıçratıyordu; ve tabii hiç kimsenin denize girdiği yoktu. Teresita Arrarte kendisini görsün diye mi yapmıştı bunu?, evet, sevgilisini kötü durumda bırakmak için mi?, evet. Tabii ya, sanki ona, bak Tere ben neler yapabilirim, Barbut ise hiçbir şeye cesaret edemez der gibi, demek büyük yüzücüydü ha?, kadınlarla tıfıllar gibi kıyıda ıslanıp duruyor, bak kimi kaçırdm elinden?, ne müthiş.

Paskalya zamanı deniz neden bu kadar kudurur acaba? diyordu Narin, Çinli: Yahudiler İsa'yı öl-

dürdüler diye öfkeden olsa gerek, Keçi: onu Yahudiler mi öldürmüşlerdi?, Romalıların öldürdüklerini sanıyordu o, ne aptallık. Bent'te oturuyorduk, üzerinde mayosuyla Narin, ayaklarını havaya dikmiş yatan Keçi, Ufaklık, koca koca dalgalar kırılıyor, Çinli, gelip ayaklarımızı ıslatıyordu, Chabuca, amma da soğuktu, Pisipisi, çok da kirliydi, Serçe, suyun rengi kapkara, köpükleri de kahverengiydi, Teresita, otlar ve yosunlarla doluydu ve Barbut Arnilla; tam o sırada: hişt, hişt, baksanıza; Cuéllar geliyordu. Acaba yanımıza gelecek mi, Teresita?, yoksa görmezlikten mi gelecek? Ford'u 'At Nalı'nın Caz Kulübü önünde park etmiş, inip 'Martılar'a girerek üzerinde mayoyla dışarı çıkmıştı –yeni bir mayo, diyordu Keçi, sarı bir tane, Jantsen marka, Serçe de, bunu bile düşünmüş, dikkati çekmek için her şeyi hesaplamış, gördün mü, Lalo?–, boynunda atkı gibi bir havlu, gözünde güneş gözlükleri. Bir, denizden korkup Bent'le plajın arasında sıkışıp kalmış insanlara baktı alaylı gözlerle, bir de, kumları savuran çılgın ve öfkeli kocaman dalgalara, elini kaldırıp bizleri selâmladı, sonra yanımıza yaklaştı. Merhaba Cuéllar, dalgalar nasıl da peş peşe geliyor, ha?, merhaba, merhaba, anlamaz pozlardaydı, yelken kulübünün yüzme havuzuna gitseler daha iyi olmaz mıydı?, ne var, ne olmuş pozlarında. Ve sonunda, dalgalar yüzünden mi?; yok canım, nereden çıkardınız?; neyimiz vardı bizim, ne oluyorduk? (Pisipisi: ağzının suyu akıyor, içi gidiyor, hah ha), ama deniz böyle çok şahane, Teresita göz süzüyordu, ciddi mi söylüyordu?, evet, dalgalara binmek için bile harikâydı deniz, şaka ediyordu,

değil mi? Teresita minik ellerini sallıyordu, Barbut da, dalgalardan atlamaya cesaret edebilir mi? diye sordu; elbette, ister deniz yatağıyla, ister hiçbir şeysiz, ona inanmıyor muyduk?, hayır, bundan dolayı mı gülüyorduk?, yoksa korkuyor muyduk?, sahi mi? Tere de: ya sen korkmuyor musun?, hayır, girecek miydi?, evet, dalgalara binecek miydi?, elbete: küçük çığlıklar. Boynundaki havluyu çıkardığını, dönüp Teresita Arrate'ye baktığını (kızın yüzü kızardı, öyle değil mi? diyordu Lalo, Keçi de, yok canım, neden kızarsın, ya Barbut?, evet, bozulduğunu belli etmemeye çalıştı o) ve Bent'in basamaklarını koşa koşa inerek kendini balıklama suya attığını gördük. Sonra da kıyıda kırılıp geri dönen dalgaları hızla geçip asıl büyük dalganın kırıldığı yere çabucak ulaştığını. Dalganın gelmesiyle suya dalıyor, sonra çıkıyordu, sonra yine dalıyor, yine çıkıyordu, neye mi benziyordu?, tıpkı bir balığa, bir yunus balığına, küçük bir çığlık, nereye gitmişti?, bir çığlık daha, şuna bakın, kızlardan biri gösteriyordu, orada, işte orada. Büyük dalgaların başladığı yere varana kadar uzaklaştığını, kâh gözden kaybolup kâh yeniden ortaya çıktığını ve giderek küçüldüğünü görüyorduk, ne dalgalar, diyordu Lalo: kocaman, yeri göğü titretiyor, yükselip yükselip bir türlü aşağı inmiyorlardı; kızlar yerlerinde duramıyorlardı, şu görünen beyaz şey mi?, sinir içindeydiler, evet. Gidiyor, geliyor, geri dönüyor, köpükler ve dalgalar arasında kayboluyor, geri geri gidiyor, sonra yine yoluna devam ediyordu, neye mi benziyordu?, küçük bir ördeğe, kâğıttan yapılmış bir kayığa, onu daha iyi görebilmek için Teresita

ayağa kalkmıştı, Chabuca da, Keçi de, hepsi, Barbut bile; iyi ama ne zaman binecek dalgalara? Bir süre oyalanmış, ama sonunda cesaretini toplamıştı. Plaja doğru dönüp bizleri arandı ve el salladı, biz de ona hem el salladık, hem de küçük havluyu. Birinci ve ikinci dalganın geçmesini bekledi, üçüncüde başını suya daldırdığım gördük, akıntıyı yakalamak için tek koluyla suyu geriye iterek vücudunu dimdik tutup ayaklarını çırptığını düşündük. Akıntıyı yakalamış, kollarını açarak yukarı doğru çıkmış (sekiz metrelik koca bir dalga mıydı? diyordu Lalo, daha da büyük, evin damı kadar mı?, daha da büyük, öyleyse Niyagara şelalesi gibi mi?, daha büyük, çok daha büyük) ve dalganın en tepesinden aşağı düşmesiyle dağ gibi sular onu yutmuş ve üzerinde koca bir dalga daha belirmişti, çıktı mı?, çıktı mı?, tıpkı bir uçak gibi gümbürdeyerek ve köpükler çıkararak yaklaşıyordu, gördünüz mü?, işte orada ve sonunda alçalmaya ve gücünü kaybetmeye başlamıştı ki Cuéllar göründü, son derece sakindi, üstü başı yosunlarla örtülü olarak dalga onu yavaşçacık bize doğru getiriyordu, ne kadar zaman dayanınıştı soluk almadan?, ne güçlü ciğerleri vardı ve onu kumların üzerine çıkarıyordu, ne müthiş; dilimiz dışarıda bakakalmıştık, elbette, diyordu Lalo, ondan başka türlüsü beklenmezdi. Böylece çılgınlıklarına yeniden başlamıştı.

O yılın ortalarında, Ulusal Bayramdan az sonra Cuéllar, babasının fabrikasında işe girmişti; eh artık düzelir, diyorduk, yeniden ciddi bir çocuk olur. Ama öyle olmamıştı, tam tersi. Saat altıda bürodan çıkıyor, yedide Miraflores'de oluyordu, yedi

buçukta da *'Haberci'*de, tezgâha dayanmış içkisini yudumluyor (ya küçük bir *'Kristal'* ya bir kadeh şarap), zar atmak için tanıdık birinin gelmesini bekliyordu. Zarlar, izmaritlerle tepeleme dolu sigara tablaları, buz gibi bira şişeleri ve zar oyuncuları arasında geceyi orada geçiriyor, ne idüğü belirsiz kabarelerde şov seyrederek ('Ulusal', 'Penguen', 'Olimpik' ya da 'Kasırga' da) ya da Parker kalemini, Omega saatini, altın bilekliğini rehin bırakabildiği en döküntü barlarda içmeye devam edip (Surquillo ya da Porvenir barlarında) körkütük sarhoş olarak sabahı ediyordu, bazı sabahlar suratı yara bere içinde, tek gözü mosmor olmuş, bir eli sarılı görüldüğü oluyordu; yine kendini kaybetti, diyorduk, kızlar: zavallı annesi, bizler: biliyor musunuz, artık şorololarla, hapçılarla, esrarkeşlerle düşüp kalkıyor. Ama cumartesileri hep bizimle çıkıyordu. Öğle yemeğinden sonra uğrayıp bizi alıyor, hipodroma ya da stadyuma gitmezsek Serçe'nin ya da Ufaklık'ın evine kapanıp hava kararıncaya kadar poker oynuyorduk. Sonra evlerimize dönerek yıkanıp temizleniyorduk; sonra Cuéllar, rüştünü ispat ettiğinde babasının kendisine bıraktığı şahane bir Nash'le gelip bizi alıyordu, evlât artık yirmi bir yaşındasın, oy da kullanabilirsin, annesi de: canikom, sakın çok hızlı sürme, günün birinde kaza yapabilirsin. Köşedeki melezin barında küçük bir kadeh içkiyle havamızı bulurken, Çin Restoranına mı gitsek?, tartışır, yoksa Capón Sokağına mı?, ya da fıkralar anlatırken, acaba Köprüaltma ciğer şiş yemeye mi?, Pipicik başı çekiyordu, yoksa pizzacıya mı?, yahu biliyor musunuz?, kurbağacık da ona

demiş ki, generalin karısı da, acaba Tonito Mella tıraş olurken kendi kendini kesiyor muydu?, neden?, kendini hadım ediyordu, hah ha, zavallı öyle salaktı ki.

Yemekten sonra, fıkralarla havamızı bulmuş bir halde, Huánuco Caddesinin devamındaki kulüpleri dolaşıp bira içerek ya da Arjantin Bulvarındakileri, sohbet edip şamata yaparak ya *'Embassy!'*ye ya da *'Ambassador'*a uğrayıp ilk şovu barda oturup seyrederek, geceyi genellikle Grau Bulvarında Nanette'in yerinde bitiriyorduk. Miraflores'liler geldiler yine, çünkü orada bizi tanımayan yoktu, merhaba Pipicik, ya adlarımızla ya da lâkaplarımızla, nasılsın?, piliçler bizim için ölüp bitiyorlardı, biz de gülmekten kırılıyorduk: iyiyim. Cuéllar'm kafası kızıyor, bazan kızları azarhyor, kapıyı vurup çıkıyordu, bir daha gelmiyorum, ama bazan da onlara gülüp peşlerinden koşarak bekliyor, dans ediyor ya da pikabın yanında elinde bir bardak birayla oturuyor bazan da Nanette'le sohbet ediyordu, hadi herkes pilicini seçsin, yukarı şöyle bir çıkıp inin; ne de çabuk oldu Serçe, diyordu bize, nasıl gitti? ya da, amma da uzun sürdü Ufaklık, seni anahtar deliğinden dikizledim Keçi, senin kıçında kıllar var Lalo. Böyle cumartesilerden birinde, salona döndüğümüzde Cuéllar orada yoktu, Nanette'in dediğine göre birdenbire ayağa kalkıp içtiği biranın parasını ödeyerek çıkıp gitmişti, veda bile etmeden. Hemen Grau Bulvarına çıktık ve orada bulduk onu, Nash'in direksiyonuna kapanmış tir tir titriyordu, kardeşim, ne var, ne oldu sana? Lalo: neden ağlıyorsun?, kendini kötü mü hissedi-

yorsun, arkadaş? diye soruyorduk ona, yoksa biri seni alaya mı aldı? Keçi de, kim ters bir laf etti sana?, kimdi bunu yapan, içeri girip onu pataklayacaklardı, piliçler çok mu üstüne vardılar? diye soruyordu Serçe, Ufaklık da: böyle bir budalalık yüzünden ağlayacak değilsin ya? diyordu. Sen onlara aldırma, Pipicik, hadi, ağlama artık; o ise direksiyonu kucaklayıp içini çekiyor, başını sallayarak boğuk bir sesle hayır diye hıçkırıyordu, hayır, üstüne falan vardıkları yoktu, mendiliyle gözyaşlarını kuruluyordu, hiç kimse onunla alay etmiş değildi, kim buna cesaret edebilirdi ki. Bizler de, sakin ol yahu, sakin ol arkadaş, öyleyse neden?, çok mu içmişti?, hayır, hasta mıydı?, hayır, yok bir şey, kendini iyi hissediyordu; sırtına vurup, arkadaş, dostum, kardeşim, Pipicik, onu yüreklendiriyorduk. Sakinleşmeliydi, yüzü gülmeliydi, şu şahane arabam gazla da gidelim buradan. *'Kasırga'*ya uğrayabilirlerdi; tam ikinci şova yetişiriz Pipicik, hadi gazla ve artık ağlama. Cuéllar sonunda sakinleşmişti, arabayı hareket ettirdi, 28 Temmuz Bulvarına geldiğimizde artık yüzü gülüyordu, köftehor, sonra birden yine iç geçirdi, dök içini bize, ne olmuştu ona? Yok bir şey yahu, diyordu, birazcık efkârlanmıştı o kadar, bizler de, hayat tatlıdır, neden böyle yapıyorsun arkadaş?, o ise, birçok nedenlerden, mesela neden? diye soruyordu Ufaklık, o da, meselâ insanlar neden Tanrıyı böylesine gücendiriyorlar diye, Lalo: ne dedin, ne dedin? Keçi: yani neden bu kadar günah işliyorlar demek istiyor, Cuéllar da, evet, mesela, ne saçmalık değil mi?, evet, hem de hayat neden bu kadar tatsız diye. Neden

tatsız olsun yahu, diyordu Serçe, son derece tatlı, o ise, çünkü insan bütün zamanını çalışarak, kafayı çekerek ya da şamata ederek geçiriyor, her Allahın günü aynı şey, sonra birdenbire ihtiyarlıyor ve ölüyor, ne boktan iş değil mi?, evet. Nanette'in orada bunu mu düşünüyordu yani?, piliçlerin önünde bu mu geliyordu aklına?, evet, bu yüzden mi ağlamıştı?, evet, hem de yoksul insanlara acımaktan, körlere, topallara, Birlik'in önündeki caddede sadaka dilenen bütün o dilencilere, *Kronik* gazetesini satan küçük çocuklara, ne aptallık, değil mi?, San Martín Meydanında ayakkabı boyayan o küçük melezlere, ne budalalık, değil mi? Bizler de, tabii ya, ne aptallık, ama artık geçmişti, öyle değil mi?, tabii, hepsini unutmuş muydu?, elbette, hadi bir gülümse de sana inanalım, hah ha. Hadi Pipicik, gazla, bas köküne kadar, saat kaçtı?, şov saat kaçta başlıyordu?, kimsenin bildiği yoktu. Acaba o Kübalı melez yine orada mıydı?, adı neydi?, Ana, ne diyorlardı ona?, Timsah; hadi bakalım, Pipicik, bir şeyin kalmadığını göster bize, gül bir kere daha: hah hah.

6

Lalo'nun Chabuca'yla evlendiği ve Ufaklık'la Serçe'nin mühendislikten mezun oldukları aynı yıl, Cuéllar kaç kez kaza geçirmişti, Volvo'su hep yamru yumru, boyaları dökülmüş, camları çizik içinde dolaşıyordu. Canına kıyacaksın, canikom, yapma bu delilikleri, babası ise bıkmış usanmıştı,

artık ne zamana kadar bu böyle sürecek evlât, bir serserilik daha yaparsa artık tek kuruş vermeyecekti ona, aklını başına toplamalı, kendini ıslah etmeliydi, kendin için değilse annenin hatırı için, onun iyiliği için söylüyordu. Bizler de: artık o pespaye insanlarla bir arada olmak için fazlasıyla büyüdün, Pipicik. Ama hiç söz dinlemiyordu. Gecelerini *'Haberci'* ya da *'D'Onofrio'*nun müdavimleriyle birlikte kumar oynayarak ya da *'Haiti'*deki para babalarıyla, mafyacılarla sohbet edip kafayı çekerek geçiriyordu (peki ne zaman işe gidiyorsun? diye soruyorduk, yoksa çalışması da hikâye miydi?, ama gündüzleri Miraflores'in bir mahallesinden öbürüne âvare dolaşıyor, James Dean'vari kıyafetiyle köşebaşlarında durup (ayağında sımsıkı blucin pantolon, üzerinde önü göğsünden göbeğine kadar açık renk renk bir gömlek, göğsünde oradan oraya sallanıp tüylere takılan ince bir zincir kolye, ayağında beyaz mokasenler), kokokola tenekeleriyle topaç çevirdiği, bir garajin içinde top oynadığı, armonika çaldığı görülüyordu. Arabası hep on üç, on dört, on beş yaşlarında serserilerle tıkabasa dolu oluyor, pazarları yanında grup grup veletlerle *'Waikiki'*ye geliyordu (beni üye yapsana baba, Hawaii sörfü şişmanlamamak için en iyi spordu, hem o kendisi de gidebilirdi, hava güneşli olduğu günler annesiyle birlikte denize karşı oturup yemek yiyebilirlerdi), şuna bakın, şuna bakın, işte orada, ne harika, yanında gelenlere de bakın, hepsi de çoluk çocuk: onları birer birer Hawaii sörfüne bindiriyor, onlarla birlikte büyük dalganın kırıldığı yerin daha ötesine gidiyordu. Çocuklara Volvo'yu kullan-

mayı öğretiyor, Bent'te bisiklet üzerinde turlar atarak önümüzde caka satıyor, onları stadyuma, horoz dövüşüne, boğa güreşine, yarışlara, bowlinge, boksa götürüyordu. Tamam işte, diyorduk, kaçınılmazdı bu: ibne oldu çıktı. Başka ne yapabilirdi ki, diyorduk hem de, onu anlıyorduk, mazur görebiliyorduk, ama birader, onunla bir araya gelmek her geçen gün biraz daha zorlaşıyordu, yolda herkes ona bakıyor, ıshk çalıyor, onu gösteriyordu, Keçi, insan başkaları ne der diye düşünüyor, Ufaklık, zaten herkes onu yerden yere vuruyor, Lalo, eğer bizi sık sık onunla birlikte görürlerse, Serçe de, bizi de öyle sanabilirler, diyordu.

Bir süre kendini spora vermişti, bizler de, daha çok gösteriş olsun diye yapıyor diyorduk: Pipicik Cuéllar, eskiden dalgalarla yarışırken şimdi de araba yarışçısıydı. Atocongo Turuna katılmış, üçüncü gelmişti. *Kronik* ve *Ticaret* gazetelerinde birinciyi kutlarken resimleri çıkmıştı, Arnaldo Alvarado en iyisi, demişti yenilgiyi sportmence kabullenen Cuéllar. Ama kısa bir süre sonra, bir sabah şafak vakti San Martín Meydanından Salazar Parkına kadar, bu kez iyi bir pistte trafiğe karşı yarışmak için Kokarca Ganoza'yla bahse girerek daha da büyük ün kazanmıştı. Trafik polisleri, Javier Prado'dan itibaren peşine düşmüşlerdi, ne kadar hızlı gidiyor olmalıydı ki onu ancak İki Mayıs'ta yakalayabilmişlerdi. Bütün bir gün karakolda kalmıştı, tamam mı? diyorduk, bu rezaletten ibret alıp ıslah olacak mıydı artık? Ama aradan birkaç hafta geçmeden o ölüm geçişini gerçekleştirerek ilk ciddi araba kazasını yapmıştı – elleri direksiyona bağ-

lı, gözleri bantlıydı- Angamos Bulvarında. Üç ay sonra da ikincisini, Lalo'ya bekârlığa veda partisi verdiğimiz gece. Yeter artık, bırak bu çocuklukları, diyordu Serçe, bir an önce durdur şu arabayı, bu tür şakalar için artık yaşımız geçmişti ve inmek istiyorduk. Ama onun hiç niyeti yoktu, neyimiz vardı, ona güvenmiyor muyduk?, koskoca adamlar böylesine korksunlar ha?, sakın altınıza kaçırmayın, şöyle bir güzel patinaj yapmak için nerede ıslak bir viraj var? Çılgın gibiydi, onu ikna etmenin yolu yoktu, Cuéllar, arkadaş, yeter artık, bizi evlerimize bırak, Lalo da, yarın evleniyorum, diyordu, tam düğün arifesinde ölmeye niyetim yok, düşüncesizlik etme, kaldırımlara çıkmasana, bu hızla kırmızı ışıktan geçmesene, sıktın ama artık. Sonunda Alcanfores'de bir taksiyle çarpıştı, Lalo'ya bir şey olmamıştı, ama Ufaklık'la Keçi'nin yüzü gözü şişmiş, kendisinin de üç kaburgası kırılmıştı. Adamakıllı kapışmıştık; bir süre sonra telefon edip yine dost olmak istedi, birlikte yemeğe çıktık, ama bu kez aramıza bir şey girmişti, hiçbir zaman eskisi gibi olamadık.

O günden sonra az görüşür olmuştuk, Ufaklık evlenirken davetiyesiz olarak evlenme haberini yolladı ona, o da veda partisine gelmedi; Serçe, güzel bir Amerikalı kızla evlenmiş olarak ve yanında İspanyolcayı çat pat konuşan iki oğluyla birleşik Amerika'dan döndüğünde, Cuéllar, Tingo María'ya, dağlara gitmişti çoktan, kahve yetiştirdiği söyleniyordu; Lima'ya gelir de sokakta karşılaşırsak zoraki selâmlaşıyorduk, ne var ne yok ahbap, nasılsın Pipicik, ne haberler arkadaş, hadi, çao; der-

ken yine Miraflores'e dönmüştü, eskisinden daha da deli doluydu ve sonunda canma kıymıştı: kuzeye giderken; nasıl olmuş?, arabasını çarpmış, nerede?, Pasamayo'nun o tehlikeli virajlarında; zavallı, diyorduk cenaze töreninde, ne kadar acı çekti, ne biçim bir hayat yaşadı, ama bu sonu kendi hazırladı.

Artık akıllı uslu adamlar olmuştuk, hepimizin karılarımız, arabalarımız, Champagnat'ta, Inmaculada'da ya da Santa María'da okuyan çocuklarımız vardı, Ancón'da, Santa Rosa'da ya da güney sahillerinde yazlık evler yaptırıyorduk; şişmanlamaya, kır saçlı olmaya, hafiften göbeklenmeye başlamıştık, vücutlarımız gevşemiş, okurken gözlük kullanır, yemekten ve içkiden sonra rahatsızlık hissederolmuştuk, ciltlerimizde bazı lekeler ve ufak tefek kırışıklıklar görünüyordu artık.

Mario Vargas Llosa

ELEBAŞILAR
HERGELELER

CAN

Mario Vargas Llosa'nın ayrı ayrı iki yapıtı bu kitapta bir araya getirilmiş oluyor: 1958'de 'Leopoldo Alas Ödülü'nü kazanmış olan *Elebaşılar*, saldırgan bir çevre karşısında ortak bir tepki ya da dayanıksız bir başkaldırı biçiminde ortaya çıkan 'şiddet' ögesini işliyor; buradaki altı öyküde *Mario Vargas Llosa*'nın daha sonraki büyük romanlarında tam olarak açımlanan konular ve kişiler ortaya çıkıyor. *Hergeleler* ise, Lima sosyetesindeki gençliğin dünyasına gerçekçi bir bakış. Perulu büyük yazar, bu kısa romanına, anlatım tekniği açısından tam bir başyapıt niteliği kazandırmış: olayları, tümüyle konuşmalara dayalı başka olaylarla iç içe, üst üste vererek, bireysel görüş açılarını dramatik bir bütünlük içinde eriterek çok boyutlu bir yapı oluşturmuş. *Mario Vargas Llosa*'nın, yıllar sonra bu iki kitabın birlikte basılışı dolayısıyla yazdığı ilginç önsözü de kitabın başına ekledik. İspanyolca aslından *İnci Kut*'un büyük bir özenle Türkçeye çevirdiği *Elebaşılar / Hergeleler*, bu ünlü Perulu yazardan, daha önce yayımladığımız *Yeşil Ev, Kent ve Köpekler, Palomino Molero'yu Kim Öldürdü* ve *Mayta'nın Öyküsü* adlı romanlarına bir giriş niteliğindedir.

Kapaktaki resim: CONRAD FELIXMULLER KDV içindedir

ISBN 975.510.398-8